

Абдулҳамид Мухторов

ТЕРАН СЎЗ

Сочқилар

*Бугдойсўз ота-онам – Абдуаҳадхон
Мухторхон ўғли ва Ҳикоятхон
Абдувалихон қизига бахшида бўлсин.*

Муаллиф

ТОШКЕНТ
“ТАФАККУР”
2026

UO‘K: 821.512.133-84

КБК: 84(5Ў)

М 93

М 93 Абдулҳамид Мухторов

Теран сўз [Матн] / Абдулҳамид Мухторов. – Тошкент:
“Tafakkur”, 2026. – 336 б.

ISBN 978-9910-8295-7-4

UO‘K: 821.512.133-84

КБК: 84(5Ў)

Ҳаёт англатган ҳақиқатлардан иборат ушбу китоб
теран тафаккурдан келиб чиққан хулосалар, иқрор ва
истеҳзолардан иборат.

Китоб барча ёшдаги ўқирманларга мўлжалланган.

ISBN 978-9910-8295-7-4

© Абдулҳамид Мухторов

© “Tafakkur”, 2026

ЖИНГИРТОБ ЎЙЛАР

Ўй одами ҳамиша фикрлар гирдобиди бўлишга маҳкум. Уни ўзининг, яқинларининг, бегоналарнинг, жамиятнинг, ватаннинг, ҳатто бутун дунёнинг муаммолари ташвишга солади. Шу боис у барча саволларга ечим излайди. Теран тафаккурда эса ҳар қандай муаммонинг ечими бор. Дунё ва одамлар тўғрисида кўп ўй сурадиган кишиларни, одатда, файласуфлар дейишади. Уларнинг қайта-қайта ўйлайвериш натижасида обдан пишиб етилган қарашлари ҳикматга айланиб кетади. Бир қараганда бугун фалсафа сўқиб ҳикмат айтишга ҳожат қолмагандай. Қани, шундай бўлса. Аммо инсон зоти туғилиш ва ўлишдек синов қаршисида қолаверар экан, бу эҳтиёжга талаб асло йўқ бўлмайди.

Фалсафий мулоҳазаларга инсон ҳамиша муҳтож. Маъно билан чуқур фикр йўқолиб, тезкор, юзаки хулосалар кўпайиб кетаётган бугунги даврда эса оқилона мушоҳадаларга эҳтиёж янада ортиб бормоқда.

Аслида ҳикмат – фикрнинг сиқилган шакли, тажрибадан ўтган ҳақиқат нури. У одамини тўхта-

тади, ўйга чўмдириб, изланишга ундайди. Агар ҳаётда фақат техник билим ва тезкор ахборот бўлиб, фалсафий мушоҳада йўқолса, инсон механик кулга айланиши ҳеч гап эмас. Шунинг учун инсонга фалсафий мулоҳазалар, албатта, зарур. Чунки фалсафа – инсоннинг руҳий ва маънавий тиргаги бўлиб, ҳаётнинг маъносини англаш, яхшини ёмондан, ҳақни ноҳақдан ажрата билиш, адолат, ҳақиқат, эзгулик борасида ўйлаш, ўзини ва бошқаларни чуқурроқ тушуниш имконини бериб, одамни “ҳолат қурбони”га эмас, балки “ҳолат меъмори”га айлантиради. Яъни у воқеалар оқимида суруниб кетмасдан, уларни англаган ҳолда ўз йўлини белгилайди.

Кўпчиликда ҳикматлар фақат узоқ ўтмишда яшаб ўтган машҳур кишилар томонидан айtilган деган қараш шаклланган. Шу боис замондошларнинг ҳам шундай қийматли фикрлари бўлиши мумкинлигига унчалик эътибор қилишмайди. Ҳолбуки, энг қадимги замонда яшаган одам ҳам кимларгадир замондош бўлган. Демакки, бугунги чоғдошларнинг ҳам ҳикмат айтиши мумкинлигини инобатга олиш шарт.

Манбаларга кўра, ҳикмат – “тўғри ҳукм бериш”, “тўғри қарор қабул қилиш”, “тўғри ҳукмнинг ўзи” деган маъноларни ифодалайди. “Ҳикмат” сўзининг ўзи эса араб тилидаги “ҳукм” сўзидан келиб чиққан бўлиб, ақл, донолик ва тўғри фикр юритиш каби тушунчаларни ўз ичига олиши айтилади.

Қўлингиздаги китобнинг ёзари Абдулҳамид Мухторов – журналист, ёзувчи ва ношир сифатида танилган. Унинг “Маърифат”, “Ўзбекистон адабиёти ва санъати”, “Тил ва адабиёт таълими”, “Педагог минбари” сингари газета-журналларда хизмат қилганини, “Тафаккур” нашриётига асос солганини биламиз. Ҳажвиялари, ҳикоялари, публицистикаси билан ўқирман эътиборини қозонган.

Абдулҳамид сиёсатшунос тадқиқотчи, журналистика магистри, фалсафа тарихи ва мантиқ бакалаври. Эҳтимол, шу сабаб ҳаётга файласуф кўзи билан қараб, ундаги яхши-ёмон ҳодисаларни теран тафаккур билан изоҳлайди.

У хаёлан қайта-қайта пишитиб жингиртоб бўлиб кетган ўйларини ижтимоий тармоқларда ҳам эълон қилиб боради. Бизнинг назаримизда, ҳам фалсафий, ҳам муайян даражада бадий қийматга эга бўлган бу битикларни жамлаб ўқирманлар эътиборига ҳавола қилиш фойдали эди. Чунки чуқур маъноли ҳикматлар ижтимоий тармоқларнинг турли саҳифаларида шунчаки сочилиб ётиши фикрни увол қилиш билан баробар.

Муаллиф ушбу китобда жамлаган битикларини “сочқилар” деб атабди. Фикримизча, ҳикмат деган даъводан ҳаё қилароқ шундай деган. Халқимизнинг хайрли маросимларида “сочала” деган удум бор. Унда катта-кичикка бирдек қувонч улашувчи турли

ширинликлар ва мевалар сочилади. Сочувчи ҳам, териб олувчи ҳам хурсандчиликдан қилади бу ишни, асло оч қолганидан эмас. Сочувчининг бу ҳаракатида ўзига насиб этган қувонч сабаб кўлидаги неъматни атрофдагилар билан баҳам кўриш истаги, териб олувчида эса шу қувончга шерик бўлиш, тот татиш, хайрихоҳлик устувор бўлади.

Адабиётга татбиқ этилаётган ушбу “сочқи”ларда ҳам шунга ўхшаш ҳолат бор, яъни муаллифнинг улашгиси келган, ўқирман ё ўйлаб ёки туйиб ёхуд излаб юрган ҳақиқатлар ҳикмат, ҳангома, масал, лукма, киноя, ҳатто оқ шеър тарзида битилган.

Ҳар бир сочқида муаллифнинг ўзига хос фикрлаш йўсини яққол кўриниб туради. Ана шу ўзига хос ёндашув ҳодисаю ҳолатдан ўзига хос бетакрор хулоса чиқаришга олиб келади.

“Худодан яширолмаганингни бандасидан бекитганинг маъқул. Чунки ҳақиқат ҳамиша ҳам яхшиликка хизмат қилавермайди” деб ёзади Абдулҳамид сочқиларининг бирида. Биз аслида **“Худодан яширмагани бандадан яширма”** кабилидаги ёндашувга ўрганганмиз. Абдулҳамид эса ҳақиқат ҳамиша ҳаммага бирдай эзгулик келтирмаслигидан чуқур маъноли ҳикмат яратган. Чиндан ҳам, зарар келтириши, кимнидир ранжитиши мумкин бўлган ҳақиқатдан хабарсиз қолган маъқул.

Муаллиф бошқа бир сочқисида ижтимоий тармоқлардаги ҳозирги ҳолатдан келиб чиқиб:

“Ҳақиқат баҳсларда туғилиши мумкин, аммо ижтимоий тармоқларда аниқ ўлади”, деб ёзади ва бу луқма билан юксак ҳақиқатни ўзининг бўлар-бўлмас муносабатлари билан йўққа чиқариши мумкин бўлган “тўда” ёндашувини, оломон характери ни танқид қилади.

Муаллиф қарашларининг қамрови кенг, у ҳаётнинг турли пучмоқларидаги нарса ва ҳодисаларни кузатиб кутилмаган тарзда шундай тўхтамларга ҳам келади: ***“Дўстона педагогика ўзини аниқ оқлайди. Ҳукмбардор педагогика ҳам чакки эмас: оз бўлса-да, натижа беради. Лоқайд педагогикадан Худо асрасин. У фақат лоқайд кадрларни беради”***.

Унинг одамлар минаяига хос жиҳатлар борасидаги айтимлари ҳам эътибор тортади: ***“Қалб лаззатини истаганни ибодатдан, дил лаззатини истаганни суҳбатдан, вужуд лаззатини истаганни ишратдан, сўз лаззатини истаганни адабиётдан топасан”***, дейди у бир битигида. Одамлараро муносабатларнинг мураккаблиги Абдулҳамиднинг: ***“Мунофиқлар ростгўйларга баодоб кимса сифатида ўрناق қилиб кўрсатилади”*** деган қарашида яққол аксини топган.

Унинг ***“Диктатура ва тоталитаризм халққа эмас, фақат мансабдорларга қулай шароит***

яратади” деган тўхтами ҳам турли жамиятларнинг табиатини кўрсатиши жиҳатидан ўзига хос қийматга эга. Айниқса, унинг **“Қарамогингдагилар ҳақ талаб қилишини истамасанг, чўпон бўл”** шаклидаги луқмаси ўта тагдор. Негаки, қўйларгина чўпондан ҳақ талаб қилмайди. Одамларни бошқаришни бўйнига олган амалдор эса қўл остидагиларнинг ҳақларига масъул эканини ёддан чиқармаслиги керак.

“Сочалачи”миз ўтбоши муносабатларидаги салбий эврилишларга сабаб бўладиган омилнинг ўта нозик чегарасини **“Баъзи оилалардаги таназзул, хотин топган пул эр кўнглига мамнунлик берган лаҳзадан бошланади**” деган йўсинда, эсдан чиқмайдиган қилиб кўрсатиб беради. Унинг **“Бир гандан қолмайдиган хотиннинг эрки эртами-кечми аниқ ўзида бўлади**” деган айтими ҳам тагдорлиги ва чуқур маънога эгалиги билан эътибор тортади.

Абдулҳамид одам руҳий дунёсидаги эврилишлар табиатини яхши билгани учун ҳам атрофидагилар билан муомала-муносабатда чегара билмайдиган кимсаларга **“Унутма: кечиримли ва сабрли одамнинг иродаси тоғдан ортиқ. Бу ирода бир лаҳзада сендан тоабад юз ўгиришга ҳам етиши мумкин”**, деб хитоб қилади.

Ушбу китобдаги битикларнинг ўзига хослиги кам сўзда кўп мазмун ифодаланганида кўзга

ташланади. **“Баъзи одамларга ўзидай муомала қилишни “Жиноят кодекси” ман этади**”, дейди муаллиф бир айтимида. Бу ўринда айрим одамларнинг муомаласи қандай экани айтиб ўтирилмайди, балки матн замирида ишора қилинади. Агар ўша “баъзи одамлар”дай муомала қилишни Жиноят кодекси тақиқлар экан, демак, уларнинг қилмиши – жиноят. Буни айтмай айтиш айтимнинг бадий таъсири ошишига хизмат қилган.

Китобдан ўрин олган битикларда жамиятимиздаги айрим ҳолатлар **“Ҳақоратдан иборат маърузани олим тўқиёлмайди, буни амалдорга қўйиб бер”** деган қочирим билан “илиб” ўтилган. Ёзарнинг **“Ўз ўрнини топиб ўтирган одам – ҳаммадан юқори ўтирган одам каби ҳурматга лойиқ”** деган ҳикмати ҳам одамлараро муносабатлардаги ғоят нозик жиҳатларга билдирилган ҳаққоний муносабат ифодаси сифатида эсда қолади. **“Албатта, Сиз ўз нуқтаи назарингизни баён этишга ҳақлисиз, аммо бошқаларнинг уйдирма тинглаш мажбурияти йўқлигини ҳам унутманг”**, деган айтим эса айримларнинг “Менинг ҳам ўз фикрим бор”, дея тутуриқсиз мулоҳазалар билан кўпчиликнинг вақтини олишга қаратилган тутумини инкор этади.

“Сўзда сеҳр, шеърда ҳикмат бор”, деган гўзал жумла барчага таниш. Абдулҳамид ўзининг

фикр чархида обдон қайралганидан ҳикматга айланган айтимларида сеҳр билан ҳикматни уйғунлаштиришга интилан ва бунга эришган. Шунинг учун ҳам унинг ҳикматлари ўқилиши билан хотирага михланади. **“Суриштирсанг, кўзи кўкарган баъзиларга бу тамга яхшилиги учун берилган мукофот бўлиб чиқади”, “Улфатинг чол бўлса, маломатчинг кампир бўлади”, “Кўприкларни эмас, деворларни бузган ёлғиз қолмайди”, “Ҳайвонга шафқати бўлмаганнинг одамга оқибати бўлмайди”, “Ҳайвонга кўргизган меҳрини одамдан дариг тутганнинг қариндошлиги ҳам ҳайвонга яқин”** сингари қатор ҳикматларида поэтик ёндашув сезилади.

Абдулҳамид Мухторовнинг сочқилари адолат, масъулият, оила, инсон, руҳият, мулоқот, таълим ва бошқа соҳаларни ўзида жамлаган ва жамиятимиздаги энг нозик нуқталарни нишонга олган. Аслида нишонга айланган бу жиҳатлар ҳар қандай халқ маънавиятининг пойдевори. Жамият фақат моддий ресурслар билан эмас, балки маънавий асослари билан ҳам юксалади. Ҳикматлар инсонларни ўйга чорлайди, ўйчи инсон эса онгли ватандошдир. Шундайлар кўп бўлган жамият ўз йўлини йўқотмайди.

Шу жиҳатдан, ушбу китоб маънавий бонг дейиш мумкин. Ўқирман ундан ўз хаёли, ҳаёти

билан уйғун бўладиган фикрларни топади. Ҳар бир “сочқи”да ўз кечинмалари, кўрган-кечирганлари билан уйғунлик сезади ва шахсий тафаккурини бойитади, қалбини юксалтириб, қарорларида мустаҳкамроқ туришни ўрганади.

Гапни мухтасар қилганда, инсон учун фалсафа – бугун ҳам, эртага ҳам зарур, чунки инсонни инсон қиладиган нарсa теран фикр ва мулоҳазадир.

Азиз ўқирман, “Теран сўз” билан учрашувингиз хайрли бўлсин!

Қозоқбой ЙЎЛДОШ,
педагогика фанлари доктори, профессор.

Ватанга хиёнат лоқайдликдан бошланади.

В АТАНГА ЯХШИЛИК
СОҒИНГАН – ОДАМ!

Ҳар қандай замоннинг энг буюк ватанпарварлари
илм-ҳунарга интиланлардир.

* * *

Одамларни, қариндошларни, миллатни, халқни
бирлаштирувчи омил – ватан ҳисси, қолгани бекор.

* * *

Юртга баландпарвоз гаплар эмас, илм-ҳунари
ривож ва адолат устуворлиги муҳим.

* * *

Ватанга хиёнат лоқайдликдан бошланади.

* * *

Оқиллар ватан ва халқ учун манфаатли тадбир-
ларни, олчоқлар эса шу тадбирлардан ўзига ман-
фаатли жиҳатларни ўйлаб топади.

* * *

Сизни ватанпарвар сифатида текин ишлашга
даъват қилган олчоқни кўрсангиз, кетига бир ярим
кулоч япалоқ тахта билан уринг. Чунки ватан-
парварликка дахли бўлмаган текин хизматингиз
ватанга эмас, айнан шу юлғичга керак.

* * *

Соддалар ва лақмаларнинг меҳнатини ўзиники
қилиб кўрсатиб, сийлиқ олиб, янада каттароқ лаво-
зимларни эгаллаётган муттаҳамлар туфайли ватан-
парварлик мавзуси оддий эртатка айланади.

Har qanday zamonning eng buyuk vatanparvarlari
ilm-hunarga intilganlardir.

* * *

Odamlarni, qarindoshlarni, millatni, xalqni
birlashtiruvchi omil – vatan hissi, qolgani bekor.

* * *

Yurtga balandparvoz gaplar emas, ilm-hunar rivoji
va adolat ustuvorligi muhim.

* * *

Vatanga xiyonat loqaydlikdan boshlanadi.

* * *

Oqillar vatan va xalq uchun manfaatli tadbirlarni,
olchoqlar esa shu tadbirlardan o‘ziga manfaatli
jihatlarni o‘ylab topadi.

* * *

Sizni vatanparvar sifatida tekin ishlashga da’vat
qilgan olchoqni ko‘rsangiz, ketiga bir yarim quloch
yapaloq taxta bilan uring. Chunki vatanparvarlikka
daxli bo‘lmagan tekin xizmatingiz vatanga emas, aynan
shu yulg‘ichga kerak.

* * *

Soddalar va laqmalarning mehnatini o‘ziniki qilib
ko‘rsatib, siyliq olib, yanada kattaroq lavozimlarni
egallayotgan muttahaamlar tufayli vatanparvarlik mav-
zusi oddiy ertakka aylanadi.

* * *

“Кўрпа қайда бўлса, ватан ўша ерда”, деган гап тасалли ўрнидаги ёлғондир.

* * *

Ватанни севсанг, пора берма. Ватанпарварликдаги энг эзгу амал – шу, аслида.

* * *

Юрт деган сўзни эшитганда кўз олдингизга нималар келади?

Яратган Сизга ато этган тоғу тошлар, дашту далалар, дарёю қўллар, бепоён чўллар, яккам-дукам ўрмонлар, яна гўдаклигимиздан бизни қуршаб катта қилган, асраб-авайлаган, гоҳида турткилаб турган маҳалладошлар, ота-она, дўсту ёрлар, қавм-қардошлар, тўй-маърака, турли маросимлар, ҳатто меҳмондорчилигимизга ҳам ўзгача фойз берувчи урф-одат, анъана, қадрият ва удумларимиз келмайдими хаёлингизга?

Албатта, келади.

Ахир юрт шулар билан юрт-ку!

Аммо бу омиллар билан юрт ҳақидаги тасаввур тўқис бўлмайди. У кемтик бўлмаслиги учун яна бир муҳим восита керак.

Бу она тилимиздир!

* * *

– Энг хунук нутқ қандай нутқ?

– Бир қанча тиллар аралашган нутқ.

* * *

“Ko‘rpa qayda bo‘lsa, vatan o‘sha yerda”, degan gap tasalli o‘rnidagi yolg‘ondir.

* * *

Vatanni sevsang, pora berma. Vatanparvarlikdagi eng ezgu amal – shu, aslida.

* * *

Yurt degan so‘zni eshitganda ko‘z oldingizga nimalar keladi?

Yaratgan Sizga ato etgan tog‘- u toshlar, dasht-u dalalar, daryo-yu ko‘llar, bepoyon cho‘llar, yakkam-dukkam o‘rmonlar, yana go‘dakligimizdan bizni qurshab katta qilgan, asrab-avaylagan, gohida turtkilab turgan mahalladoshlar, ota-ona, do‘st-u yorlar, qavm-qardoshlar, to‘y-ma‘raka, turli marosimlar, hatto mehmondorchiligimizga ham o‘zgacha fayz beruvchi urf-odat, an‘ana, qadriyat va udumlarimiz kelmaydimi xayolingizga?

Albatta, keladi.

Axir yurt shular bilan yurt-ku!

Ammo bu omillar bilan yurt haqidagi tasavvur to‘kis bo‘lmaydi. U kementik bo‘lmasligi uchun yana bir muhim vosita kerak.

Bu ona tilimizdir!

* * *

– Eng xunuk nutq qanday nutq?

– Bir qancha tillar aralashgan nutq.

* * *

- Энг гўзал тил қандай тил?
- Бегона сўзлардан холи тил.

* * *

Кимнидир англаш учун у билан она тилида сўзлашиш камлик қилади, англаш иштиёқи ҳам зарур.

* * *

- Миллийлик нима? Миллиятчилик-чи?
- Ўзингни қуршаб турган миллатдошларинг, уларнинг муқаддас одатлари, эътиқоди, анъаналари, қадриятлари – миллийлик. Ана шуларни ҳурматлаш ва асраш ҳисси эса миллиятчиликдир.

* * *

Минг йил мустамлака бўлса ҳам, она тилини, эътиқоди ва қадриятини йўқотмаган миллат, кул остидан бош кўтарган Қакнус каби ўз эркини қайта топишига шубҳа йўқ.

* * *

Она тилини унутганлар миллат сифатида таърихга айланади, ҳатто эрки ўз қўлида бўлса ҳам.

* * *

“Вақти келиб бутун дунё бир тилда сўзлашига ишонмайсизми?” деб сўради она тили ҳақидаги гапларимга энсаси қотиб юрадиганлардан бири.

– Ишонганда қандай, азизим, – дедим уни мамнун этиб. – Шундай бўлиши аниқ. Глобаллашув, интеграция, миграция ҳодисасининг, космополитизм ғоя-

* * *

- Eng go‘zal til qanday til?
- Begona so‘zlardan xoli til.

* * *

Kimnidir anglash uchun u bilan ona tilida so‘zlashish kamlik qiladi, anglash ishtiyoqi ham zarur.

* * *

- Milliylik nima? Milliyatchilik-chi?
- O‘zingni qurshab turgan millatdoshlaring, ularning muqaddas odatlari, e’tiqodi, an’analari, qadriyatlari – milliylik. Ana shularni hurmatlash va asrash hissi esa milliyatchilikdir.

* * *

Ming yil mustamlaka bo‘lsa ham, ona tilini, e’tiqodi va qadriyatini yo‘qotmagan millat, kul ostidan bosh ko‘targan Qaqnus kabi o‘z erkini qayta topishiga shubha yo‘q.

* * *

Ona tilini unutganlar millat sifatida tarixga aylanadi, hatto erki o‘z qo‘lida bo‘lsa ham.

* * *

“Vahti kelib butun dunyo bir tilda so‘zlashiga ishonmaysizmi?” deb so‘radi ona tili haqidagi gaplarimga ensasi qotib yuradiganlardan biri.

- Ishonganda qanday, azizim, – dedim uni mamnun etib. – Shunday bo‘lishi aniq. Globallashuv, integratsiya, migratsiya hodisasining, kosmopolitizm

ларининг оқибатини инкор этиб бўлмайди. Дунё қачондир бир тилда сўзлайди. Бу шубҳасиз!

– Бор экансиз-ку, ака, – деди у чехраси ёришиб.
– Унда нега юракни сиқиб ҳар хил гапларни гапириб юрасиз?

– Чунки, – дедим унинг ҳафсаласини пир қилиб,
– ўша ягона тил она тилим бўлишини истайман.

У юзини тескари буриб мендан узоқлашди...

* * *

Нега туғустунмас, флагшток? Юртдошмас, фуқаро? Ҳақдормас, пенсионер? Болаҳақимас, пособе? Сувчаноқмас, раковина? Ахлат, супуринди ё кўқиммас, мусор? Нега?

Она тилига лоқайдлик қачон тугайди?..

* * *

– Ҳолига ачиниш шарт бўлган миллат қандай миллат?

– Ойдинлари ўзга тилда сўзлаб, бошқа тилда фикрловчи миллат.

* * *

Асли каби кўринишдан уялган миллатни кўрингани каби бўлган миллатдан фарқлай десанг, тўйларига боқ!

* * *

Шакл билан моҳиятни фарқламагanning ҳолига вой. Шаклбозликка мукка кетган шахслар, оилалар, миллатлар, халқлар, ҳатто давлатлар ҳам қул каби итоатда бош эгган. Хулоса қил.

g‘oyalarining oqibatini inkor etib bo‘lmaydi. Dunyo qachondir bir tilda so‘zlaydi. Bu shubhasiz!

– Bor ekansiz-ku, aka, – dedi u chehrasi yorishib.
– Unda nega yurakni siqib har xil gaplarni gapirib yurasiz?

– Chunki, – dedim uning hafsalasini pir qilib, – o‘sha yagona til ona tilim bo‘lishini istayman.

U yuzini teskari burib mendan uzoqlashdi...

* * *

Nega tug‘ustunmas, flagshtok? Yurtdoshmas, fuqaro? Haqdormas, pensioner? Bolahaqimas, posobiye? Suvchanoqmas, rakovina? Axlat, supurindi yo qo‘qimmas, musor? Nega?

Ona tiliga loqaydlik qachon tugaydi?..

* * *

– Holiga achinish shart bo‘lgan millat qanday millat?

– Oydinlari o‘zga tilda so‘zlab, boshqa tilda fikrlovchi millat.

* * *

Asli kabi ko‘rinishdan uyalgan millatni ko‘ringani kabi bo‘lgan millatdan farqlay desang, to‘ylariga boq!

* * *

Shakl bilan mohiyatni farqlamaganning holiga voy. Shaklbozlikka mukka ketgan shaxslar, oilalar, millatlar, xalqlar, hatto davlatlar ham qul kabi itoatda bosh eggan. Xulosa qil.

* * *

Ватан учун боласининг туғилган кунини эслолмаган кишидан кўра, отасининг туғилган кунини эслолмайдиган киши хавфлироқ.

* * *

Диний бағрикенглик деган сўз, тинчлик ва фаровонлик деган сўзнинг фақат маърифатли кишиларгина англаши мумкин бўлган муқобилидир.

* * *

Билмайдиганини билгандай, тушунмайдиганини тушунадигандай қилиб кўрсатишга уста киши мамлакат учун душмандан кўра хавфлироқ.

* * *

Ўз азаматларини ҳимоя қилиш ўрнига, хотирлаб қўшиқ айтишни афзал билганлар “халқмиз” деб даъво қилмай кўя қолсин.

* * *

Эркингни пулга сотган бўлсанг, билиб қўй: пулингдан эркинган кўра осонроқ айрилсан.

* * *

Улар енгилди. Барчасини бой берди. Оломонни бирлаштирдию ўзлари бирлашолмади. Жаҳолат йўл бермади бунга.

Энди эса болаларимизга улар ҳақида афсоналар сўзлаймиз. “Ҳеч бўлмаса, хатоларидан хулоса чиқарайлик”, деган илинжда.

Истило аждари эса уларни бирма-бир, тўдаси, оломони билан бир четдан ямлаб ютди.

Халқ бўла олмаган тўдалар шунга маҳкум.

* * *

Vatan uchun bolasining tug‘ilgan kunini
eslolmagan kishidan ko‘ra, otasining tug‘ilgan kunini
eslolmaydigan kishi xavfliroq.

* * *

Diniy bag‘rikenglik degan so‘z, tinchlik va faro-
vonlik degan so‘zning faqat ma‘rifatli kishilargina
anglashi mumkin bo‘lgan muqobilidir.

* * *

Bilmaydiganini bilganday, tushunmaydiganini
tushunadiganday qilib ko‘rsatishga usta kishi mamlakat
uchun dushmanidan ko‘ra xavfliroq.

* * *

O‘z azamatlarini himoya qilish o‘rniga, xotirlab
qo‘shiq aytishni afzal bilganlar “xalqmiz” deb da’vo
qilmay qo‘ya qolsin.

* * *

Erkingni pulga sotgan bo‘lsang, bilib qo‘y:
pulingdan erkingdan ko‘ra osonroq ayrilasan.

* * *

Ular yengildi. Barchasini boy berdi. Olomonni
birlashtirdi-yu o‘zlari birlasholmadi. Jaholat yo‘l ber-
madi bunga.

Endi esa bolalarimizga ular haqida afsonalar so‘z-
laymiz. “Hech bo‘lmasa, xatolaridan xulosa chiqa-
raylik”, degan ilinjda.

Istilo ajdari esa ularni birma-bir, to‘dasi, olomoni
bilan bir chetdan yamlab yutdi.

Xalq bo‘la olmagan to‘dalar shunga mahkum.

* * *

Бир вақтлар адоқсиз изтироблар билан айтилган марсияни бугун “ўйноқи кўшиқ” деб ўйлаётганлар ўз тарихини унутишнинг аянчли оқибатига энг муносиб мисолдир.

* * *

Расмий бир йиғинда иштирок этдим. Йиғилганларнинг барчаси миллатдошлар эди.

Ҳам олим, ҳам улкан бир амал соҳиби:

– Хўш, ҳамма келганми, ўртоқлар? Бошлайверамизми? – дегач, “интеллигент”лар тилида саломалик қилиб маърузасини бошлади.

Саволларга ҳам “интеллигент”лар тилида жавоб қайтарди. Кейинги маърузалар ҳам “интеллигент”лар тилида бўлди.

“Интеллигент”лар тилидаги анжуман эди бу.

Етти ё саккизинчи бўлиб сўз навбати бир йигитга тегди.

– Ҳар ким ўзига қулай тилда сўзлаяпти. Демак, мен ҳам ўзимга қулай тилда сўзлашим мумкин, шундайми? – деди у сўз аввалида.

Анжуманбоши табассум қилиб деди:

– Бемалол, бемалол, азизим.

Йигит унга миннатдорлик билдиргач, умуман нотаниш тилда сўз бошлади. “Бирор-бир миллат мутафаккиридан иқтибос келтираётган бўлса керак, ҳозир таржимасини айтади”, деб сабр қилдик. Аммо у мароқ билан жаранги гўзал, оҳанги сеҳрли, қулоққа ёқимли тилда таржимасиз давом этаверди.

* * *

Bir vaqtlar adoqsiz iztiroblar bilan aytilgan marsiyani bugun “o‘ynoqi qo‘shiq” deb o‘ylayotganlar o‘z tarixini unutishning ayanchli oqibatiga eng munosib misoldir.

* * *

Rasmiy bir yig‘inda ishtirok etdim. Yig‘ilganlarning barchasi millatdoshlar edi.

Ham olim, ham ulkan bir amal sohibi:

– Xo‘sh, hamma kelganmi, o‘rtoqlar? Boshlayveramizmi? – degach, “intelligent”lar tilida salom-alik qilib ma‘ruzasini boshladi.

Savollarga ham “intelligent”lar tilida javob qaytardi. Keyingi ma‘ruzalar ham “intelligent”lar tilida bo‘ldi.

“Intelligent”lar tilidagi anjuman edi bu.

Yetti yo sakkizinchi bo‘lib so‘z navbatini bir yigitga tegdi.

– Har kim o‘ziga qulay tilda so‘zlayapti. Demak, men ham o‘zimga qulay tilda so‘zlashim mumkin, shundaymi? – dedi u so‘z avvalida.

Anjumanboshi tabassum qilib dedi:

– Bemalol, bemalol, azizim.

Yigit unga minnatdorlik bildirgach, umuman notanish tilda so‘z boshladi. “Biror-bir millat mutafakkiridan iqtibos keltirayotgan bo‘lsa kerak, hozir tarjimasini aytadi”, deb sabr qildik. Ammo u maroq bilan jarangi go‘zal, ohangi sehrli, quloqqa yoqimli tilda tarjimasiz davom etaverdi. Anjumanboshi bezovta

Анжуманбоши безовта бўлди. Бошқалар ҳам. Шу сабаб микрофонни ёқиб “интеллигентлар” тилида уни тўхтатиб, барчага тушунарли бўлган “интеллигент” тилида сўзлашни талаб қилди. Бундан йигит хайрон бўлди:

– Наҳотки, бу тилни тушунмаётган бўлсангиз?

Ҳаммамиз инкор маъносида елка қисдик.

– Бунақаси кетмайди, – деди анжуманбошимиз малолланиб. – Масалан, мен “интеллигент” тилида ўйлайман. Бошқалар ҳам шундай.

– Тўғри-тўғри, – деб чувиллашди йиғилганлар уни қувватлаб.

– Мен сизни тушунаман. Аммо сиз интеллигенциянинг мулоқот тили бўлган тилда сўзланг, илтимос, – деди бундан руҳланган анжуманбоши.

– Кўпчиликни ҳурмат қилиш керак.

Йигит қайсар экан. Бундай қилишдан бош тортди. Ўзидан кўрсин! Сўзлашдан маҳрум қилиб, қувиб солдик-да, машваратни давом эттирдик. Аммо негадир шу йигитга хайрихоҳлик сездим ичимда. Кўп ўтмай ёнимдаги шеригим мени турткилаб, савол берди:

– У ўзи қайси тилда гапирди?

Эслашга ҳаракат қилдим. Онгимда оҳанги юракка яқин, сўзлари таниш, жозибали, аммо анжуман аҳли учун бегона бир тилнинг садолари жаранглади, бироқ қайси тиллигини билмадим. Шеригим билан бирга ҳаловатимиз бузилди.

Тавба, қандай тил бўлди бу?

bo‘ldi. Boshqalar ham. Shu sabab mikrofonni yoqib “intelligentlar” tilida uni to‘xtatib, barchaga tushunarli bo‘lgan “intelligent” tilida so‘zlashni talab qildi. Bundan yigit hayron bo‘ldi:

– Nahotki, bu tilni tushunmayotgan bo‘lsangiz?

Hammamiz inkor ma’nosida yelka qisdik.

– Bunaqasi ketmaydi, – dedi anjumanboshimiz malollanib. – Masalan, men “intelligent” tilida o‘ylayman. Boshqalar ham shunday.

– To‘g‘ri-to‘g‘ri, – deb chuvillashdi yig‘ilganlar uni quvvatlab.

– Men sizni tushunaman. Ammo siz intelligen-siyaning muloqot tili bo‘lgan tilda so‘zlang, iltimos, – dedi bundan ruhlangan anjumanboshi. – Ko‘pchilikni hurmat qilish kerak.

Yigit qaysar ekan. Bunday qilishdan bosh tortdi. O‘zidan ko‘rsin! So‘zlashdan mahrum qilib, quvib soldik-da, mashvaratni davom ettirdik. Ammo negadir shu yigitga xayrixohlik sezdim ichimda. Ko‘p o‘tmay yonimdagi sherigim meni turtkilab, savol berdi:

– U o‘zi qaysi tilda gapirdi?

Eslashga harakat qildim. Ongimda ohangi yurakka yaqin, so‘zlari tanish, jozibali, ammo anjuman ahli uchun begona bir tilning sadolari jarangladi, biroq qaysi tilligini bilmadim. Sherigim bilan birga halovatimiz buzildi.

Tavba, qanday til bo‘ldi bu?

Ишга қайтгач, ҳамкасбим ўз хонасига кирди, мен ҳам. Кечгача кўнглим ғашланиб, руҳим тушиб, энг зўр беданасини мушук еб кетган беданабозга ўхшаб ўтирдим. Хаёлимни ўзимга, анжуман аҳлига бегона тил ҳақидаги мулоҳазалар банд қилди...

Вақт алламаҳал бўлганда, эшик очилиб, шеригим кўринди. Юзида мамнунлик бор.

– Жўра, – деди у, – топдим! Ана у бола гапирган тилда онам менга алла айтган экан! У онаминг тилида, она тилида сўзлабди!

Кўнглим ёришди.

– Ҳаа, тўғри, – дедим уни қўллаб, – Она тилимиз-ку, хаёлимга келмаганини қара. Яхшиям оналаримиз бор. Алла айтади. Шу алла билан қулоғимизга, қалбимизга сингган бу тил.

Кейин ўйланиб шеригимга савол бердим:

– Унда анжуманбоши уни нега тушунмади? Интеллигенциянинг оналари аллани қайси тилда айтади ўзи?

Ўртоғимнинг юзи тундлашди...

* * *

Шайх Нажмиддин Кубронинг “аввал Ватан, кейин жон” деган хитобига жавоб бўлмаган юртда эркни тушингда кўр.

* * *

Ватанга яхшилик соғинган – ОДАМ!

Ishga qaytgach, hamkasbim o‘z xonasiga kirdi, men ham. Kechgacha ko‘nglim g‘ashlanib, ruhim tushib, eng zo‘r bedanasini mushuk yeb ketgan bedanabozga o‘xshab o‘tirdim. Xayolimni o‘zimga, anjuman ahliga begona til haqidagi mulohazalar band qildi...

Vaqt allamahol bo‘lganda, eshik ochilib, sherigim ko‘rindi. Yuzida mamnunlik bor.

– Jo‘ra, – dedi u, – topdim! Ana u bola gapirgan tilda onam menga alla aytgan ekan! U onamning tilida, ona tilida so‘zlabdi!

Ko‘nglim yorishdi.

– Haa, to‘g‘ri, – dedim uni qo‘llab, – Ona tilimiz-ku, xayolinga kelmaganini qara. Yaxshiyam onalarimiz bor. Alla aytadi. Shu alla bilan qulog‘imizga, qalbimizga singgan bu til.

Keyin o‘ylanib sherigimga savol berdim:

– Unda anjumanboshi uni nega tushunmadi? Intelligensiyaning onalari allani qaysi tilda aytadi o‘zi?

O‘rtog‘imning yuzi tundlashdi...

* * *

Shayx Najmiddin Kubroning “avval Vatan, keyin jon” degan xitobiga javob bo‘lmagan yurtda erkni tushingda ko‘r.

* * *

Vatanga yaxshilik sog‘ingan – ODAM!

*Курси тахтга айланган жойдан
хайр кутма.*

*А*ХКУМГА ЭРК,
ХУКМДОРГА САМИМИЙ
СҮЗ – АРМОН...

XXI аср нимаси билан эсда қолади?

Бу даврнинг биринчи чорагида урушлар учун тахминан 40–50 триллион доллар сарфланди. Демократия зўрланди. Уришқоқ чоллар оқил кексалар ҳақидаги тасаввурларни расво қилди. Нафақат болани, балки Президентни ҳам ўғрилаб кетиш мумкинлиги исботланди. Телефон билан хат битиш, суратга олиш, овоз ёзиш, ҳатто никоҳдан ўтиш мумкин бўлди. Сунъий идрок яратилди. Тамом.

Бундан мукаммал жавоб истасангиз, XXII асргача яшашга уриниб кўринг.

* * *

Амалдорнинг ўзидан кўра, боласидан наф кўп. Қопқонга бирга тушсанг, бирга қутуласан.

* * *

– Тиранияни ким қуради?

– Нафс билан курашда мағлуб бўлганлар.

* * *

Шундайлар бор: амалдорнинг арзандасидан унинг ўзидан кўра яхшироқ фойдаланади.

* * *

Сайловчиларнинг қудратига шубҳа қилманг. Улар демократия гуллаб-яшнаган мамлакатларда халқ учун улкан имконлар тортиқ этиб, тоталитар давлатларда одамлардан маъбудлар ясашади.

XXI asr nimasi bilan esda qoladi?

Bu davrning birinchi choragida urushlar uchun taxminan 40–50 trillion dollar sarflandi. Demokratiya zo‘rlandi. Urishqoq chollar oqil keksalar haqidagi tasavvurlarni rasvo qildi. Nafaqat bolani, balki Prezidentni ham o‘g‘rilab ketish mumkinligi isbotlandi. Telefon bilan xat bitish, suratga olish, ovoz yozish, hatto nikohdan o‘tish mumkin bo‘ldi. Sun’iy idrok yaratildi. Tamom.

Bundan mukammal javob istasangiz, XXII asrgacha yashashga urinib ko‘ring.

* * *

Amaldorning o‘zidan ko‘ra, bolasidan naf ko‘p. Qopqonga birga tushsang, birga qutulasan.

* * *

– Tiraniyani kim quradi?

– Nafs bilan kurashda mag‘lub bo‘lganlar.

* * *

Shundaylar bor: amaldorning arzandasidan uning o‘zidan ko‘ra yaxshiroq foydalanadi.

* * *

Saylovchilarning qudratiga shubha qilmang. Ular demokratiya gullab-yashnagan mamlakatlarda xalq uchun ulkan imkonlar tortiq etib, totalitar davlatlarda odamlardan ma‘budlar yasashadi.

* * *

Қарамоғингдагилар ҳақ талаб қилишини иста-
масанг, чўпон бўл.

* * *

Адолат қилмаган “Кейинроқ қиламан” деб,
адолат кўрмаган “Кўрган кунимга шукур, қаноатли
бўлишим керак” деб, ўзини алдайди.

Уларга баҳо берувчи тоифалардан бири:

– Искирт, – дейди адолатсизни.

– Баракалла, – дейди сабрлига қараб.

– Искирт, искирт, – деб бу гапни маъқуллайди
бошқа тоифаси ҳам.

– Баракалла, – дейди кейин адолатсизга қараб...

* * *

Эътибор қаратмаслик ва унуттириш ғоявий
рақибни яксон қилишда энг кўп кузатилган ва
ўзини оқлаган қабиҳона усуллардан бири экан.

* * *

Диктатура ва тоталитаризм халққа эмас, фақат
мансабдорларга қулай шароит яратади.

* * *

Курси тахтга айланган жойдан хайр кутма.

* * *

Адолат ҳақида кўп гапирилган жойдан адолат
қидирма.

* * *

“Оху нолам кумга сингмасин” десанг, амалнинг
қоровулини эмас, эгасини топ.

* * *

Qaramog‘ingdagilar haq talab qilishini istamasang,
cho‘pon bo‘l.

* * *

Adolat qilmagan “Keyinroq qilaman” deb, adolat
ko‘rmagan “Ko‘rgan kunimga shukur, qanoatli
bo‘lishim kerak” deb, o‘zini aldaydi.

Ularga baho beruvchi toifalardan biri:

– Isqirt, – deydi adolatsizni.

– Barakalla, – deydi sabrliqa qarab.

– Isqirt, isqirt, – deb bu gapni ma’qullaydi boshqa
toifasi ham.

– Barakalla, – deydi keyin adolatsizga qarab...

* * *

E’tibor qaratmaslik va unuttirish g‘oyaviy raqibni
yakson qilishda eng ko‘p kuzatilgan va o‘zini oqlagan
qabihona usullardan biri ekan.

* * *

Diktatura va totalitarizm xalqqa emas, faqat
mansabdorlarga qulay sharoit yaratadi.

* * *

Kursi taxtga aylangan joydan xayr kutma.

* * *

Adolat haqida ko‘p gapirilgan joydan adolat
qidirma.

* * *

“Oh-u nolam qumga singmasin” desang, amalning
qorovulini emas, egasini top.

* * *

Ўлгандан кейин қарор топган адолатдан марҳумга не наф?!

* * *

Фақат арбобнинг нуқтаи назари “ҳақиқат” деб қабул қилина бошлаган жойда адолатнинг қабрини кидир.

* * *

Миянғи етакчи бора-бора эртакчи масхарабозга айланади.

* * *

Адолат тарозисининг палласи учта. Учинчи паллага қачонлардир тарози эгасининг виждони қўйилган. Ҳозир манфаати ҳам қўйилади.

* * *

Меҳрибон устоз билан чинакам мутахассис бўлишингни истаган раҳбар сенга ҳаёт лототронида учраган ютуқдир.

* * *

“Коррупция давлатга ҳам, халққа ҳам ҳеч нарса бермайди”, деманг. У давлатга олигархларни, халққа эса инқилобчилар ва қаҳрамонларни беради.

* * *

Яшаш учун кураш дегани – “Бировнинг луқмасини тортиб ол” дегани эмас.

* * *

“Курашмасдан яшайвераман”, деган одам ўзи учун яшамайди.

* * *

O'lgandan keyin qaror topgan adolatdan marhumga ne naf?!

* * *

Faqat arbobning nuqtai nazari “haqiqat” deb qabul qilina boshlagan joyda adolatning qabrini qidir.

* * *

Miyang‘i yetakchi bora-bora ertakchi masxarabozga aylanadi.

* * *

Adolat tarozisining pallasi uchta. Uchinchi pallaga qachonlardir tarozi egasining vijdoni qo‘yilgan. Hozir manfaati ham qo‘yiladi.

* * *

Mehribon ustoz bilan chinakam mutaxassis bo‘lishingni istagan rahbar senga hayot lototronida uchragan yutuqdir.

* * *

“Korrupsiya davlatga ham, xalqqa ham hech narsa bermaydi”, demang. U davlatga oligarxlarni, xalqqa esa inqilobchilar va qahramonlarni beradi.

* * *

Yashash uchun kurash degani – “Birovning luqmasini tortib ol” degani emas.

* * *

“Kurashmasdan yashayveraman”, degan odam o‘zi uchun yashamaydi.

* * *

Айрим давлатларда халқ, баъзиларида эса амалдорларнинг ҳомийлари яшайди.

* * *

Нафси истаган буйруқдан тийилган кишигина одил раҳбар бўлиш мумкин.

* * *

Амалдор халқ хизматчиси эканига тилида эмас, дилида иқдор бўлмагунча коррупция барҳам топмайди.

* * *

Хусусийлаштириш “васваса”га айланса, давлатнинг мулки тугул ўзи ҳам хусусийлашиб кетади.

* * *

Виждон хусусий, давлат эса халқники бўлиши шарт.

* * *

Давлатнинг энг катта кулфати жоҳиллар, битмас-туганмас бойлиги эса маърифатли кишилариدير.

* * *

Амалдорларга эмас, халққа қулай шароит яратишни ўйлаган давлатнинг келажаги бор.

* * *

Қонуннинг чангалида бўлгандан кўра, қонун чангалинда бўлгани тузук.

* * *

Ayrim davlatlarda xalq, ba'zilarida esa amaldorlarning homiylari yashaydi.

* * *

Nafsi istagan buyruqdan tiyilgan kishigina odil rahbar bo'lish mumkin.

* * *

Amaldor xalq xizmatchisi ekaniga tilida emas, dilida iqror bo'lmaguncha korrupsiya barham topmaydi.

* * *

Xususiylashtirish "vasvasa"ga aylansa, davlatning mulki tugul o'zi ham xususiylashib ketadi.

* * *

Vijdon xususiylashtirish, davlat esa xalqniki bo'lishi shart.

* * *

Davlatning eng katta kulfati johillar, bitmas-tuganmas boyligi esa ma'rifatli kishilaridir.

* * *

Amaldorlarga emas, xalqqa qulay sharoit yaratishni o'ylagan davlatning kelajagi bor.

* * *

Qonunning changalida bo'lgandan ko'ra, qonun changalingda bo'lgani tuzuk.

* * *

Кимдир давлатга хизматчи, кимгадир давлат хизматчи.

* * *

Сўнгги сўзни диний тушунчалар айтган жойда қонун тушунарсизлигича қолаверади.

* * *

Амалдорнинг иззати – мансабидан тушгунча.

* * *

Яхшиликни раҳбардан кут, “хўжайин”дан эмас.

* * *

Ҳаёт ҳақиқати шуки, гоҳида адолатли ҳукм ўқилишини айнан қонунлар йўққа чиқаради.

* * *

Сўзлашга уста – етакчи, тинглашни билган – яхши раҳбар, фикри теран киши эса чинакам лидер бўлиши мумкин.

* * *

Сомеънинг улфати кўп. Эшитаётгандай кўришни эса амалдорлар эплейди.

* * *

Раҳбар сенинг масалангда ўринбосарига топшириқ берса-ю, у бажармаса, демак, ўринбосар сенга тупурган.

Бу топшириқ иккинчи бор таъкидланса-ю, яна бажарилмаса, унда ўринбосар сенгайм, раҳбаргайм тупурган.

* * *

Kimdir davlatga xizmatchi, kimgadir davlat xizmatchi.

* * *

So‘nggi so‘zni diniy tushunchalar aytgan joyda qonun tushunarsizligicha qolaveradi.

* * *

Amaldorning izzati – mansabidan tushguncha.

* * *

Yaxshilikni rahbardan kut, “xo‘jayin”dan emas.

* * *

Hayot haqiqati shuki, gohida adolatli hukm o‘qilishini aynan qonunlar yo‘qqa chiqaradi.

* * *

So‘zlashga usta – yetakchi, tinglashni bilgan – yaxshi rahbar, fikri teran kishi esa chinakam lider bo‘lishi mumkin.

* * *

Some‘ning ulfati ko‘p. Eshitayotganday ko‘rinishni esa amaldorlar eplaydi.

* * *

Rahbar sening masalangda o‘rinbosariga topshiriq bersa-yu, u bajarmasa, demak, o‘rinbosar senga tupurgan.

Bu topshiriq ikkinchi bor ta’kidlansa-yu, yana bajarilmasa, unda o‘rinbosar sengayam, rahbargayam tupurgan.

Берилган топшириқ учинчи таъкиддан кейин ҳам ижросиз қолса, билиб ол: аслида раҳбар ҳам, ўринбосар ҳам сенга тупурган.

Мантиқ илми билимдонлари бу ҳолни шартли силлогизм дейишади.

* * *

Маҳалла раиси ақли заиф кишини тепди.

Раисни пахта теримига одам йиғмагани учун туман ҳокими тепган эди.

Туман ҳокимини вилоят ҳокими тепган.

Вилоят ҳокими эса, “еган” пойтахтлик амалдордан...

У эса кимдан?

Худога аён...

Улар-ку, майли. “Еявериб”, тепилавериб ўрганиб кетган.

Ақли заиф киши эса ўрганмаган бунга.

Бехосдан тушган тепкидан орқаси қаттиқ оғриб, хўрлиги келди.

Шу вақтгача уни ҳамма эъзозлаб, иззатлаб, авайлаб келган. Унинг ўзи эса орқасини...

Шу вақтгача у эс-хуши жойида бўлган одамларга ишонар эди, орқасини.

Шунинг учун хотиржам ўгирилиб кетаверарди.

Амалдорга ҳам “эс-хуши жойида” деб орқа ўгирган эди.

Яна... Одам деб...

Бироқ у – амалдор экан!

Ақли заифнинг ишончи поймол бўлди.

Berilgan topshiriq uchinchi ta'kiddan keyin ham ijrosiz qolsa, bilib ol: aslida rahbar ham, o'rinbosar ham senga tupurgan.

Mantiq ilmi bilimdonlari bu holni shartli sillogizm deyishadi.

* * *

Mahalla raisi aqli zaif kishini tepdi.

Raisni paxta terimiga odam yig'magani uchun tuman hokimi tepgan edi.

Tuman hokimini viloyat hokimi tepgan.

Viloyat hokimi esa, "yegan" poytaxtlik amaldordan...

U esa kimdan?

Xudoga ayon...

Ular-ku, mayli. "Yeyaverib", tepilaverib o'rganib ketgan.

Aqli zaif kishi esa o'rganmagan bunga.

Bexosdan tushgan tepkidan orqasi qattiq og'rib, xo'rliqi keldi.

Shu vaqtgacha uni hamma e'zozlab, izzatlab, avaylab kelgan. Uning o'zi esa orqasini...

Shu vaqtgacha u es-hushi joyida bo'lgan odamlarga ishonar edi, orqasini.

Shuning uchun xotirjam o'girilib ketaverardi.

Amaldorga ham "es-hushi joyida" deb orqa o'girgan edi.

Yana... Odam deb...

Biroq u – amaldor ekan!

Aqli zaifning ishonchi poymol bo'ldi.

Энди у ўгирмайди орқасини амалдорга қаратиб.
Чунки унинг ақли заиф...

* * *

Бир амалдорнинг ҳайдовчиси бўлиб ишлаган
йигит машина калитини отиб, ишини ташлаб кетди.

“Нима гап?” деган саволга эса “Келганимга уч ой
бўлди. На иш куни, на дам олиш куни уйда бўлдим.
Бу суллоҳнинг тонготар зиёфатини пойлашдан,
якшанба куни аммасининг эрини излаган хотинини
ташишдан бўшамадим. Ҳеч бўлмаса, дам олиш
кунлари менинг ҳақим эди. Итчалик ҳиммати йўқ”,
– деб жавоб қилди.

“Итда ҳиммат нима қилади?!” деб унинг
соддалигидан кулдик.

Вақт ўтиб англадикки, итни ҳақорат қилган
эканмиз. Ҳеч бўлмаганда, суяк қолади-ку итдан...

Ўзганинг луқмасини ҳам, шу луқмадан қолган
суякни ҳам лунжига урувчи амалдорлар, чиндан
ҳам, ҳимматда итчалик эмас. Ўша ҳайдовчини
кўрсам, ноўрин таънам учун узр сўрайман...

* * *

“Ойнадан ўпкалама” деган гап бор халқи-
мизда. Афсус, ўпкалаш тугул ойнани чил-чил
қилиб синдириб ташлаш иллатидан ҳамон қутулол-
маяпмиз. Ҳа, коррупция балоси мавжуд бўлган
юртда “ойна” бўлувчилар қисмати яхшилик билан
тугамайди.

Ойна ким?

Endi u o'girmaydi orqasini amaldorga qaratib.
Chunki uning aqli zaif...

* * *

Bir amaldorning haydovchisi bo'lib ishlagan yigit mashina kalitini otib, ishini tashlab ketdi.

“Nima gap?” degan savolga esa “Kelganimga uch oy bo'ldi. Na ish kuni, na dam olish kuni uyda bo'ldim. Bu sullohning tongotar ziyofatini poylashdan, yakshanba kuni ammasining erini izlagan xotinini tashishdan bo'shamadim. Hech bo'lmasa, dam olish kunlari mening haqim edi. Itchalik himmati yo'q”, – deb javob qildi.

“Itida himmat nima qiladi?!” deb uning soddaligidan kuldik.

Vaqt o'tib angladikki, itni haqorat qilgan ekanmiz. Hech bo'lmaganda, suyak qoladi-ku itdan...

O'zganing luqmasini ham, shu luqmadan qolgan suyakni ham lunjiga uruvchi amaldorlar, chindan ham, himmatda itchalik emas. O'sha haydovchini ko'rsam, noo'rin ta'nam uchun uzr so'rayman...

* * *

“Oynadan o'pkalama” degan gap bor xalqimizda. Afsus, o'pkalash tugul oynani chil-chil qilib sindirib tashlash illatidan hamon qutulolmayapmiz. Ha, korrupsiya balosi mavjud bo'lgan yurtda “oyna” bo'luvchilar qismati yaxshilik bilan tugamaydi.

Oyna kim?

Ойна – ҳалол амалдор, ҳаромдан ҳазар қилган халқ хизматчиси, нафсини тийишга қодир бўлган ҳар бир шахс.

Ҳа, шулар – ойналар. Бир куни тош тегиб, чилпарчин бўлишга розилар улар.

Тошни эса халқ отмайди. Ҳукумат ҳам.

Тош хоинлар қўлидан отилади...

* * *

Ошкоралик мавсумий ҳодиса. У ҳамиша бир иқтидор йиқилиб, иккинчи иқтидор куч йиққунгача бўлган вақтларда кузатилади.

* * *

Айрим давлатлар хусусий корхонага, баъзилари шериклик бошқарувига асосланган масъулияти чекланган жамиятга, бошқаси хорижий тадбиркорлик субъектига, яна бири эса якка тартибдаги тадбиркорликка ўхшайди.

Халқ учун манфаатлиси эса ҳиссадорлик жамиятига ўхшаганидир.

* * *

“Ўзинг муносиб бўлган лавозимдан воз кечган бўлсанг, билки, сен – жиноятчисан. Чунки бу билан муносиб бўлмаган одамнинг лавозим эгаллашига йўл қўясан”, – дейди устоз Қозоқбой Йўлдош.

* * *

Маҳкумга эрк, ҳукмдорга самимий сўз – армон.

Oyna – halol amaldor, haromdan hazar qilgan xalq xizmatchisi, nafsini tiyishga qodir bo‘lgan har bir shaxs.

Ha, shular – oynalar. Bir kuni tosh tegib, chilparchin bo‘lishga rozilar ular.

Toshni esa xalq otmaydi. Hukumat ham.

Tosh xoinlar qo‘lidan otiladi...

* * *

Oshkoralik mavsumiy hodisa. U hamisha bir iqtidor yiqilib, ikkinchi iqtidor kuch yiqqungacha bo‘lgan vaqtlarda kuzatiladi.

* * *

Ayrim davlatlar xususiy korxonaga, ba’zilari sheriklik boshqaruviga asoslangan mas’uliyati cheklangan jamiyatga, boshqasi xorijiy tadbirkorlik subyektiga, yana biri esa yakka tartibdagi tadbirkorlikka o‘xshaydi.

Xalq uchun manfaatlisi esa hissadorlik jamiyatiga o‘xshaganidir.

* * *

“O‘zing munosib bo‘lgan lavozimdan voz kechgan bo‘lsang, bilki, sen – jinoyatchisan. Chunki bu bilan munosib bo‘lmagan odamning lavozim egallashiga yo‘l qo‘yasan”, – deydi ustoz Qozoqboy Yo‘ldosh.

* * *

Mahkumga erk, hukmdorga samimiy so‘z – armon.

* * *

Жаҳолат ғоялар ва мафкураларга синга бошлаган жойда инсон учун фақат ҳалокатни кафолатлаш мумкин.

* * *

Тенглик — адолат дегани эмас.

* * *

Айрим давлатларнинг кишилари энг қиммат спектаклнинг томошабинларидир.

* * *

Яхши бўлишни эплаган одам адолатли бўлишни эплолмаслиги мумкин.

* * *

Jaholat g'oyalar va mafkuralarga singa boshlagan joyda inson uchun faqat halokatni kafolatlash mumkin.

* * *

Tenglik – adolat degani emas.

* * *

Ayrim davlatlarning kishilari eng qimmat spektaklning tomoshabinlaridir.

* * *

Yaxshi bo'lishni eplagan odam adolatli bo'lishni eplolmasligi mumkin.

*Энг яхши қурол – илм,
илмдан қолманг!*

ОЛИМДАН ЧИҚҚАН
ЖОҲИЛДАН ҚЎРҚ

Илм ортидан куваётган киши нафас ростлаб, бир ўйлаб кўрсин: мақсад илмми ё ундан фойдаланиш?!

* * *

Тақвосиз устознинг шогирдларидан ихлос кутиши кулгили.

* * *

Фарзандига китоб олиб беришга пулни қизганган киши ўзига шундай савол берсин: “Бу пулни нега ўз нафсимдан қизганмаяпман?”

* * *

Ўзингни охиратда диндорлик даъво қилган бир жоҳил сифатида топмай десанг, илмга интил.

* * *

Олий маълумотли дегани — ақл-фаросатли дегани эмас. Университет фақат диплом беради.

* * *

Миллат ҳолин билай десанг, ўқитувчига боқ.

* * *

Дарсхонадан меҳмонхонани афзал кўрганлар бекларгамас қулларга бош бўлади.

* * *

Сершовқин олимлардан бири “кулминацион кайф” устида Атиллани Византия дарвозасига ғолиб сифатида рўпара қилди. Ичкаридан греклар чиқиб

Ilm ortidan quvayotgan kishi nafas rostlab, bir o‘ylab ko‘rsin: maqsad ilmmi yo undan foydalanish?!

* * *

Taqvosiz ustozning shogirdlaridan ixlos kutishi kulgili.

* * *

Farzandiga kitob olib berishga pulni qizg‘angan kishi o‘ziga shunday savol bersin: “Bu pulni nega o‘z nafsimdan qizg‘anmayapman?”

* * *

O‘zingni oxiratda dindorlik da’vo qilgan bir johil sifatida topmay desang, ilmga intil.

* * *

Oliy ma’lumotli degani – aql-farosatli degani emas. Universitet faqat diplom beradi.

* * *

Millat holin bilay desang, o‘qituvchiga boq.

* * *

Darsxonadan mehmonxonani afzal ko‘rganlar beklargamas qullarga bosh bo‘ladi.

* * *

Sershovqin olimlardan biri “kulminasion kayf” ustida Atillani Vizantiya darvozasiga g‘olib sifatida ro‘para qildi. Ichkaridan greklar chiqib keldi va

келди ва шафқат сўраб этиги товонидан ўпишди. Бироз ўтиб, бу дарвозага Атилла яна рўпара бўлди. Ичкаридан Рим папаси чиқиб келди. “Олим”нинг айтишича, бу 157 йили бўлган экан.

Ўйланиб қолдим. Папа қаерда, Византия қаерда? Мантик қаерда?..

Ҳе, “кайф”да сўз айтганнинг...

* * *

Унутманг: педагог — бола етакловчи дегани, калтакловчи дегани эмас.

* * *

Устознинг ёмони бўлмайди. Ундан, албатта, ниманидир ўрганасан. Ҳеч бўлмаса, қандай бўлмасликни.

* * *

Хато қилганни маломат қилма. Донолар ҳам хатолардан қилинган хулосалардан қад кўтарган.

* * *

Ўқитувчини онгли халқ қадрлайди, ўзини халқ деб ўйлайдиганлар хизматкор деб билади.

* * *

Ўз фикри йўқ киши камикадзе дрондан фарқ қилмайди.

* * *

Илм-хунар, савдо-сотик, сўз ва амалда ҳалоллик бўлмаса тараққиётни тушингда кўр.

shafqat so‘rab etigi tovonidan o‘pishdi. Biroz o‘tib, bu darvozaga Atilla yana ro‘para bo‘ldi. Ichkaridan Rim papasi chiqib keldi. “Olim”ning aytishicha, bu 157-yili bo‘lgan ekan.

O‘ylanib qoldim. Papa qayerda, Vizantiya qayerda? Mantiq qayerda?..

He, “kayf”da so‘z aytganning...

* * *

Unutmang: pedagog – bola yetaklovchi degani, kaltaklovchi degani emas.

* * *

Ustozning yomoni bo‘lmaydi. Undan, albatta, nimanidir o‘rganasan. Hech bo‘lmasa, qanday bo‘lmaslikni.

* * *

Xato qilganni malomat qilma. Donolar ham xatolardan qilingan xulosalardan qad ko‘targan.

* * *

O‘qituvchini ongli xalq qadrlaydi, o‘zini xalq deb o‘ylaydiganlar xizmatkor deb biladi.

* * *

O‘z fikri yo‘q kishi kamikadze drondan farq qilmaydi.

* * *

Ilm-hunar, savdo-sotiq, so‘z va amalda halollik bo‘lmasa taraqqiyotni tushingda ko‘r.

* * *

Билмаганини сўрашдан уялган, ўлгунча уялиб ўтади.

* * *

Китоб кидирмаган нон қидиради, муаллимни хор қилганлар юртдан оқил жон қидиради.

* * *

“Аҳли илмман” деб юрган мунофиқларни кўрганда “яхшиси, духобадан иштон тиктириб, дорбозга шогирд туш”, дегинг келадию, аммо дорбоз ҳам ҳаром ўлишини ўйлаб, тилингни тишлайсан.

* * *

“Отангдан ўтиб ким бўлардинг?!” дема. Бундай қарашларда “жон” бўлса, пайғамбар деб танилганлар бут сотувчиликдан нарига ўтмасди.

* * *

Ўзи ёзмаган китобни, мақолани ё илмий ишни “ўзим ёздим” деётган киши дастурхонни назарда тутаётган бўлиши мумкин.

* * *

Китоб ўқимайдиган халқнинг бошидан қорин қайғуси аримайди.

* * *

Менимча, энг зўр дубляж ландавурликнинг қойилмақом исботидан бошқа нарса эмас.

* * *

Bilmaganini so‘rashdan uyalgan, o‘lguncha uyalib o‘tadi.

* * *

Kitob qidirmagan non qidiradi, muallimni xor qilganlar yurtdan oqil jon qidiradi.

* * *

“Ahli ilmman” deb yurgan munofiqlarni ko‘rganda “yaxshisi, duxobadan ishton tiktirib, dorbozga shogird tush”, deging keladi-yu, ammo dorboz ham harom o‘lishini o‘ylab, tilingni tishlaysan.

* * *

“Otangdan o‘tib kim bo‘larding?!” dema. Bunday qarashlarda “jon” bo‘lsa, payg‘ambar deb tanilganlar but sotuvchilikdan nariga o‘tmasdi.

* * *

O‘zi yozmagan kitobni, maqolani yo ilmiy ishni “o‘zim yozdim” deyotgan kishi dasturxonni nazarda tutayotgan bo‘lishi mumkin.

* * *

Kitob o‘qimaydigan xalqning boshidan qorin qayg‘usi arimaydi.

* * *

Menimcha, eng zo‘r dublyaj landavurlikning qoyilmaqom isbotidan boshqa narsa emas.

* * *

Шундайлар бор: қилмоқчи бўлганингни қилдирмайди. Кейин эса “аҳмоқ экансиз, нега шунини қилмагансиз?” дейишади. Бундайларга жавоб 43-ўлчамли этик товони билан берилгани маъқул.

* * *

Энг яхши курул – илм, илмдан қолманг!

* * *

Мактабларда эркак ўқитувчиларнинг камайиб кетаётгани куйидаги ривоятни эслатади: бир подшоҳнинг фарзанди йўқ эди. У эртаю кеч Худодан зурриёт сўрарди. Дуоси ижобат бўлиб, Аллоҳ унга ўғил ато этди. Унинг меҳри жўш уриб амр этдиким: “Фарзандимизга энг зўр энага қараб, энг илмли киши таълим берсин”.

Шоҳ ўғли таълим оладиган ёшга етгач, бутун мамлакат олимлари йиғилиб, унга ким таълим беришга муносиблигини аниқлаш учун даъвогарларни имтиҳон қилди. Илми пухта бир аёл киши имтиҳонлардан муваффақият билан ўтди. Шоҳ рухсати билан шу аёл шаҳзода таълим-тарбиясига масъул этиб тайинланди.

Фотиҳлик сафарига кетган шоҳ орадан уч йил ўтиб қайтгач, кўрдик, ўғлининг хулқида қизларга хос аломатлар кўзга ташланар, уни ўғил бола деб таништиришга ор этарлик даражада вазият издан чиққан.

Вазирлари билан маслаҳат қилган шоҳ ўғли ҳузурида ўттизта жуда кўпол, эркак сифатида

* * *

Shundaylar bor: qilmoqchi bo‘lganingni qildir-maydi. Keyin esa “ahmoq ekansiz, nega shuni qilma-gansiz?” deyishadi. Bundaylarga javob 43-o‘lchamli etik tovonni bilan berilgani ma’qul.

* * *

Eng yaxshi qurol – ilm, ilmdan qolmang!

* * *

Maktablarda erkak o‘qituvchilarning kamayib ketayotgani quyidagi rivoyatni eslatadi: bir podshohning farzandi yo‘q edi. U erta-yu kech Xudodan zurriyot so‘rardi. Duosi ijobat bo‘lib, Alloh unga o‘g‘il ato etdi. Uning mehri jo‘sh urib amr etdikim: “Farzandimizga eng zo‘r enaga qarab, eng ilimli kishi ta’lim bersin”.

Shoh o‘g‘li ta’lim oladigan yoshga yetgach, butun mamlakat olimlari yig‘ilib, unga kim ta’lim berishga munosibligini aniqlash uchun da’vogarlarini imtihon qildi. Ilmi puxta bir ayol kishi imtihonlardan muvaffaqiyat bilan o‘tdi. Shoh ruxsati bilan shu ayol shahzoda ta’lim-tarbiyasiga mas’ul etib tayinlandi.

Fotihlik safariga ketgan shoh oradan uch yil o‘tib qaytgach, ko‘rdiki, o‘g‘lining xulqida qizlarga xos alomatlar ko‘zga tashlanar, uni o‘g‘il bola deb tanishtirishga or etarlik darajada vaziyat izdan chiqqan.

Vazirlari bilan maslahat qilgan shoh o‘g‘li huzurida o‘ttizta juda qo‘pol, erkak sifatida juda

жуда дағал, сўқинишда ҳеч кимга бўй бермайдиган навкарларни қолдиришни буюрди. Улар билан қўшилиб ўқиган ўғлида муҳит таъсирида эркаклик сифатлари пайдо бўлишига умид қилган подшоҳ кейинги сафарга жўнаб кетди.

Бу галги сафар ҳам уч йил давом этгач, пойтахтга зафар кучиб қайтган шоҳ қаршисида ўттиз битта аёлтабиат кишини кўрди. Барчаси илмли, бир неча тилни билувчи, муомалада назокатли, суҳбатда фасоҳатли, аммо атласдан нимча кийган, эрлик сифатларидан маҳрум бўлган бечоралар...

– Э воҳ, – деб надомат қилган экан ўшанда шоҳ. – Гап сабоқдошларда эмас, таълим ва тарбия берувчининг кимлигида экан...

Қиссадан ҳисса шуки, мактабларга эркак ўқитувчиларни қайтариш шарт. Йўқса, бу ҳолнинг ижтимоий портлаши ўзини узоқ куттирмайди. Илк меваларни эса аллақачон теряпмиз.

* * *

Бугуннинг баҳонаси: арзон китоблар ўқишга арзимаёди, яхши китоблар эса ўн кунлик иш ҳақидан ҳам қиммат. Шунинг учун ўқимаймиз.

* * *

Бир қўлёзмани таҳрир қилиб турган эдим. Баланд бўйли, истарали, аммо нотаниш йигит эшикдан мўралади.

– Кечирасиз, “Тафаккур” нашриёtimi?

dag'al, so'kinishda hech kimga bo'y bermaydigan navkarlarni qoldirishni buyurdi. Ular bilan qo'shilib o'qigan o'g'lida muhit ta'sirida erkaklik sifatleri paydo bo'lishiga umid qilgan podshoh keyingi safarga jo'nab ketdi.

Bu galgi safar ham uch yil davom etgach, poytaxtga zafar quchib qaytgan shoh qarshisida o'ttiz bitta ayoltabiat kishini ko'rdi. Barchasi ilmi, bir necha tilni biluvchi, muomalada nazokatli, suhbatda fasohatli, ammo atlasdan nimcha kiygan, erlik sifatlaridan mahrum bo'lgan bechoralar...

– E voh, – deb nadomat qilgan ekan o'shanda shoh. – Gap saboqdoshlarda emas, ta'lim va tarbiya beruvchining kimligida ekan...

Qissadan hissa shuki, maktablarga erkak o'qituvchilarni qaytarish shart. Yo'qsa, bu holning ijtimoiy portlashi o'zini uzoq kuttirmaydi. Ilk mevalarni esa allaqachon teryapmiz.

* * *

Bugunning bahonasi: arzon kitoblar o'qishga arzimaydi, yaxshi kitoblar esa o'n kunlik ish haqidan ham qimmat. Shuning uchun o'qimaymiz.

* * *

Bir qo'lyozmani tahrir qilib turgan edim. Baland bo'yli, istarali, ammo notanish yigit eshikdan mo'raladi.

– Kechirasiz, “Tafakkur” nashriyotimi?

Ҳафсаласизлик билан бош ирғадим.

– Абдулҳамид ака шу ерда ўтирадимми? – яна саволга тутди йигит.

Таҳрирдан чалғигим келмаётгани учун яна бош ирғаб қўя қолдим.

– Гаплашадиган гапим бор эди, – деди у.

Ишдан чалғитганига пешонам тиришиб қўлим билан “Келинг, ўтиринг” деган маънода ишора қилдим. Йигит ўтиргач, Facebookда дўст эканимизни айтиб, ўзини таништирди. Сўнг отаси кимлигини айтди. Отасини танидим. Сўрашган бўлдик. Ниҳоят, меҳмон муддаога кўчди.

– Мен фалон китобнинг ҳаммуаллифиман.

Хайрон бўлдим. Негаки, бир кекса олим нашриётимизга ҳазрат Навоийнинг ниҳоятда катта бир асарини ўзбек тилига табдил қилиб, уни нашр этиш учун мурожаат қилган, аммо нашр борасида ишимиз “ўхшамаган”. Билганим шуки, ўша китобнинг нашрга тайёрловчи муаллифлигига олимнинг фақат ўзи даъвогар эди. Кейинроқ бошқа нашриётда чоп этилган ўша китобга бу йигит ҳам “ҳаммуаллифман”, деб турибди.

– Дадангни Абдулҳамид “ватан хоини” деди ва сенинг номингни ўчириб ташлади, бошқалар ҳам шуни талаб қилди, – деб ўз қилмишини изоҳлаган эмиш олиму устоз.

“Китоб бошқа нашриётда нашр этилган бўлса. Биз унинг нашрига қандай аралашимиз мумкин? Меҳнатнинг ярмини Сиз қилиб, китоб

Hafsalasizlik bilan bosh irg‘adim.

– Abdulhamid aka shu yerda o‘tiradimi? – yana savolga tutdi yigit.

Tahrirdan chalg‘igim kelmayotgani uchun yana bosh irg‘ab qo‘ya qoldim.

– Gaplashadigan gapim bor edi, – dedi u.

Ishdan chalg‘itganiga peshonam tirishib qo‘lim bilan “Keling, o‘tiring” degan ma’noda ishora qildim. Yigit o‘tirgach, Facebookda do‘st ekanimizni aytib, o‘zini tanishtirdi. So‘ng otasi kimligini aytdi. Otasini tanidim. So‘rashgan bo‘ldik. Nihoyat, mehmon muddaoga ko‘chdi.

– Men falon kitobning hammuallifiman.

Hayron bo‘ldim. Negaki, bir keksa olim nashriyotimizga hazrat Navoiyning nihoyatda katta bir asarini o‘zbek tiliga tabdil qilib, uni nashr etish uchun murojaat qilgan, ammo nashr borasida ishimiz “o‘xshamagan”. Bilganim shuki, o‘sha kitobning nashrga tayyorlovchi muallifligiga olimning faqat o‘zi da’vogar edi. Keyinroq boshqa nashriyotda chop etilgan o‘sha kitobga bu yigit ham “hammuallifman”, deb turibdi.

– Dadangni Abdulhamid “vatan xoini” dedi va sening nomingni o‘chirib tashladi, boshqalar ham shuni talab qildi, – deb o‘z qilmishini izohlagan emish olim-u ustoz.

“Kitob boshqa nashriyotda nashr etilgan bo‘lsa. Biz uning nashriga qanday aralashishimiz mumkin? Mehnatning yarmini Siz qilib, kitob nashr etilayotgan

нашр этилаётган чоғларда мамлакатда бўлмаган бўлсангиз (Туркияда ўқиб юрган экан), бунинг устига отангиз билан боғлиқ нохуш гаплар болалаган бўлса, билингки, кекса олим Сизни ватанга қайтмайди, деб ўйлаган. Шу боис “Бу ерда тирранча қуён нима қилиб турибди” қабилида иш тутган. Қайтганингиздан сўнг, айбни каминага ағдарган, деган хаёл тилимга кўчди.

Аслида ҳам нима бўлганини яхши англаб турган йигит чайналиб ўтирмади. Хайрлашдик. Орадан кўп ўтмай, у “Домла билан олдингизга бормоқчимиз”, деб телефон қилди. Келишди. Юзлашдик. Домла менга “Сен айтганинг учун бунинг фамилиясини олиб ташлаганман”, деёлмади.

– Мен саксон бирга кирган одамман. Фамилиянгни қаерда ким олдиргани эсимда қоптими? Кексайганда хотира сусаяди, ахир, – деди, холос.

Тухматдан кутилдим. Улар бир-бирларини маломат қила-қила жўнашди. Менда бўлса бир савол жавобсиз қолди:

– Кексайганда хотира сусаяди, виждон-чи?!

* * *

Олимдан чиққан жоҳилдан кўрқ.

chog‘larda mamlakatda bo‘lmagan bo‘lsangiz (Turkiyada o‘qib yurgan ekan), buning ustiga otangiz bilan bog‘liq noxush gaplar bolalagan bo‘lsa, bilingki, keksa olim Sizni vatanga qaytmaydi, deb o‘ylagan. Shu bois “Bu yerda tirrancha quyon nima qilib turibdi” qabilida ish tutgan. Qaytganingizdan so‘ng, aybni kaminaga ag‘dargan, degan xayol tilimga ko‘chdi.

Aslida ham nima bo‘lganini yaxshi anglab turgan yigit chaynalib o‘tirmadi. Xayrlashdik. Oradan ko‘p o‘tmay, u “Domla bilan oldingizga bormoqchimiz”, deb telefon qildi. Kelishdi. Yuzlashdik. Domla menga “Sen aytganing uchun buning familiyasini olib tashlaganman”, deyolmadi.

– Men sakson birga kirgan odamman. Familiyangni qayerda kim oldirgani esimda qoptimi? Keksayganda xotira susayadi, axir, – dedi, xolos.

Tuhmatdan qutildim. Ular bir-birlarini malomat qila-qila jo‘nashdi. Menda bo‘lsa bir savol javobsiz qoldi:

– Keksayganda xotira susayadi, vijdon-chi?!

* * *

Olimdan chiqqan johildan qo‘rq.

*“Одамнинг афзалиман” деб ўйлай
бошласанг, атрофингга боқ, афзаллардан
афзалларни кўрасан.*

УЮҚФЕЪЛИК
СУЮҚОЁКЛИКДАН
ЁМОН

Илмий унвони, қандай лавозимда хизмат қилиши, ахлоқи, муомаласи, эътиқоди, одамгарчилигига берилаётган ҳар қандай баҳолардан қатъи назар, қалбида кунжут донидай ирқчилик, миллатчилик, маҳаллийчилик, гуруҳбозлик, айирмачилик ва манфаатпарастлик сифатлари яшаётган киши одам деган номга нолойиқ.

* * *

Бағрикенглик динга, эътиқодга, миллат ва ирқларга дахлдор, ахлоқсизликка эмас.

* * *

Инсон юлдузлар аро учишига, яшаш мумкин бўлган бошқа сайёраларда ўзига янги макон қуришига, ҳатто истаган вақтда ёмғир ё қор ёғдиришни ўрганишига шубҳа қилмайман. Негаки, Аллоҳ уни яратган лаҳзада бунга имкон берувчи илмни ҳам одамга тортиқ этган.

Биласизми, нимага ишонмайман?

Инсон табиатини юксалтириб, Яратгanning ғазабидан сақлайдиган ахлоқий меъёрларни одам кашф этиши мумкинлигига.

Агар шундай бўлганда, ахлоқ масаласига Худо аралашмасди.

Ахлоқ – Аллоҳдан тушган буюк неъмат.

Уни одам ўйлаб тополмайди.

Ишонмайсизми?

Ilmiy unvoni, qanday lavozimda xizmat qilishi, axloqi, muomalasi, e'tiqodi, odamgarchiligiga berilayotgan har qanday baholardan qat'i nazar, qalbida kunjut doniday irqchilik, millatchilik, mahalliychilik, guruhbozlik, ayirmachilik va manfaatparastlik sifatлари yashayotgan kishi odam degan nomga noloyiq.

* * *

Bag'rikenglik dinga, e'tiqodga, millat va irq'larga daxldor, axloqsizlikka emas.

* * *

Inson yulduzlar aro uchishiga, yashash mumkin bo'lgan boshqa sayyoralarda o'ziga yangi makon qurishiga, hatto istagan vaqtda yomg'ir yo qor yog'dirishni o'rganishiga shubha qilmayman. Negaki, Alloh uni yaratgan lahzada bunga imkon beruvchi ilmni ham odamga tortiq etgan.

Bilasizmi, nimaga ishonmayman?

Inson tabiatini yuksaltirib, Yaratganning g'azabidan saqlaydigan axloqiy me'yorlarni odam kashf etishi mumkinligiga.

Agar shunday bo'lganda, axloq masalasiga Xudo aralashmasdi.

Axloq – Allohdan tushgan buyuk ne'mat.

Uni odam o'ylab topolmaydi.

Ishonmaysizmi?

Унда “кўпрангли байроқ” кўтарганларга, эркин жинсий ҳаёт тарафдорларига, “оломон маданияти” тарғиботчиларига, ирқчилар ёки ягона бошқарув остида жамланишга чорлаётган худбинлар ўйлаб топган ахлоққа боқинг. Бундай ахлоқ дунёнинг барча бурчакларида тўқмоқлар билан кутиб олиниб, тобутларда кузатилмоқда.

* * *

Сени чеклаб турган қонун ўз ахлоқингдан келиб чиқиб шаклланади. Чекланишни истамасанг, ахлоқингни мукаррам қил.

* * *

Бошқалар эгалик қилаётган неъматларга ҳасад қилма. Шу неъмат сенга берилса, неъмат бўлмаслиги мумкин.

* * *

“Адабиёт атомдан кучли, лекин унинг кучини ўтин ёришга сарфламаслик керак” деб ёзган Абдулла Қаҳҳор. Шу гапни ҳеч тушунмас эдим. Сўнги йилларда ҳасад ва нафрат амри билан бутун бошли роман ёзганларни кўриб тушундим.

Эссиз истеъдод, нимага сарф бўлди?

Кўшиб-чатилган ғийбатга эмасми?!

* * *

Йиғилишдасан, ким биландир гаплашиб турибсан, хожатхонадасан, рулдасан, овқатланияпсан, хулас, телефонда гаплаша олмайдиган ҳолатдасан. Аммо телефон қилаверишади. Ўзинг, олдингдаги

Unda “ko‘prangli bayroq” ko‘targanlarga, erkin jinsiy hayot tarafdorlariga, “olomon madaniyati” targ‘ibotchilariga, irqchilar yoki yagona boshqaruv ostida jamlanishga chorlayotgan xudbinlar o‘ylab topgan axloqqa boqing. Bunday axloq dunyoning barcha burchaklarida to‘qmoqlar bilan kutib olinib, tobutlarda kuzatilmoqda.

* * *

Seni cheklab turgan qonun o‘z axloqingdan kelib chiqib shakllanadi. Cheklanishni istamasang, axloqingni mukarram qil.

* * *

Boshqalar egalik qilayotgan ne‘matlarga hasad qilma. Shu ne‘mat senga berilsa, ne‘mat bo‘lmasligi mumkin.

* * *

“Adabiyot atomdan kuchli, lekin uning kuchini o‘tin yorishga sarflamaslik kerak” deb yozgan Abdulla Qahhor. Shu gapni hech tushunmas edim. So‘ngi yillarda hasad va nafrat amri bilan butun boshli roman yozganlarni ko‘rib tushundim.

Essiz iste‘dod, nimaga sarf bo‘ldi?

Qo‘shib-chatilgan g‘iybatga emasmi?!

* * *

Yig‘ilishdasan, kim bilandir gaplashib turibsan, hojatxonadasan, ruldasan, ovqatlanyapsan, xullas, telefonda gaplasha olmaydigan holatdasan. Ammo telefon qilaverishadi. O‘zing, oldingdagi kishi, hatto

киши, ҳатто жонсиз бўлса-да, телефонинг ҳам сўкиниб юборишига бир баҳя қолади.

– Сизга ўзим телефон қиламан. Узр, ҳозир сўкинолмайман, – дегинг келади шунда.

* * *

Бўёқчининг иши сувоқчига топширилган замонда “сўкинмайман” деб қарор қилма, бир сўз айтмай ўтиб кетишинг мумкин.

* * *

Ахлоқ ва соғлом тафаккур одамни биомассадан фарқлайдиган жиҳат. Ахлоқингни мукаррам қилиш учун мутолаадан тўхтама.

* * *

Ҳаё – қаноат ҳақида ваъз эшитиб, ўзини овутишга тасалли излаётганга эмас, тириклик ташвишидан холи жонга ярашар экан.

* * *

Ҳаё урфдан чикди. Аммо тасалли берадиган бир гап бор. Урф унутилади ва қайта оммалашади...

* * *

Қўпол гапдан сўнг баҳсдан тўхтаган ноҳақмас, ҳаёли бўлиши ҳам мумкин.

* * *

Қалбдан қалбга меваги оғоч кўчатидай кўчувчи сўз – теран сўз. Айтсанг, теран сўз айт.

jonsiz bo‘lsa-da, telefoning ham so‘kinib yuborishiga bir bahya qoladi.

– Sizga o‘zim telefon qilaman. UZR, hozir so‘kinolmayman, – deging keladi shunda.

* * *

Bo‘yoqchining ishi suvoqchiga topshirilgan zamonda “so‘kinmayman” deb qaror qilma, bir so‘z aytmay o‘tib ketishing mumkin.

* * *

Axloq va sog‘lom tafakkur odamni biomassadan farqlaydigan jihat. Axloqingni mukarram qilish uchun mutolaadan to‘xtama.

* * *

Hayo – qanoat haqida va’z eshitib, o‘zini ovutishga tasalli izlayotganga emas, tiriklik tashvishidan xoli jonga yarashar ekan.

* * *

Hayo urfdan chiqdi. Ammo tasalli beradigan bir gap bor. Urf unutiladi va qayta ommalashadi...

* * *

Qo‘pol gapdan so‘ng bahsdan to‘xtagan nohaqmas, hayoli bo‘lishi ham mumkin.

* * *

Qalbdan qalbgaga mevali og‘och ko‘chatiday ko‘chuvchi so‘z – teran so‘z. Aytsang, teran so‘z ayt.

* * *

“Одамнинг афзалиман” деб ўйлай бошласанг,
атрофингга боқ, афзаллардан афзалларни кўрасан.

* * *

Суюқфеъллик суюқоёқликдан ёмон.

* * *

Гўрингда тинч ётай десанг, ахлоқингни
мукаррам қил.

* * *

Муносиб кишига қилинган таъзим – ахлоқсиз-
нинг юзига тортилган тарсакидек олқишга сазовор.

* * *

Хато қилганингни англаганингда, тийиқсиз
истак ортидан эргашганинг учун йиғла.

* * *

Одамга соғлом турмушдан кўра, соғлом фикр
зарурроқ.

* * *

Эътиборталаблик тентакликнинг бир тури,
иззатталаблик ақли заифликнинг оғир кўриниши.

* * *

“Odamning afzaliman” deb o‘ylay boshlasang,
atrofingga boq, afzallardan afzallarni ko‘rasan.

* * *

Suyuqfe’llik suyuqoyoqlikdan yomon.

* * *

Go‘ringda tinch yotay desang, axloqingni mukarram
qil.

* * *

Munosib kishiga qilingan ta’zim – axloqsizning
yuziga tortilgan tarsakidek olqishga sazovor.

* * *

Xato qilganingni anglaganingda, tiyiqsiz istak
ortidan ergashganing uchun yig‘la.

* * *

Odamga sog‘lom turmushdan ko‘ra, sog‘lom fikr
zarurroq.

* * *

E’tibortalablik tentaklikning bir turi, izzattalablik
aqli zaiflikning og‘ir ko‘rinishi.

Аҳмоқ ким?

*Ҳақ бўлишни истаган, аммо ҳақнинг қай
томонда бўлишига қизиқмаган одам.*

СҲМОҚНИНГ
ОВИЛГА АЙЛАНИШИГА
УМИД ҚИЛМА

Турли миллат ва дин вакиллари бир-бирларининг эътиқоди ва миллий келиб чиқишига тоқат қилмаган юртда тинчликка ўрин йўқ. Демак, қалби жаҳолатдан қораймаган ҳар бир киши диний эътиқод борасида бағрикенг, миллатлараро муносабатда эса олийжаноб бўлиши шарт.

* * *

Одамнинг асл юзи хурсандчиликда эмас, ташвишли онларда кўринади.

* * *

Хотиннинг кўнглини олиш учун китоб ўқиманг, ўзини “ўқинг”.

* * *

Ичишни ташлаганни олқишлашга шошилма, мақтовингни қадаҳ сўзи деб тушуниши мумкин.

* * *

Инсон бу дунёда ҳам, у дунёда ҳам фақат ўз қилмиши учун жавоб беришини англамагунча, мукамал жамият пайдо бўлмайди.

* * *

Ниманидир “қилмайман” деб қасам ичадиган одам – олқишлардан ҳузурланадиган шуҳратпараст артистдан фарқ қилмайди.

Turli millat va din vakillari bir-birlarining e'tiqodi va milliy kelib chiqishiga toqat qilmagan yurtda tinchlikka o'rin yo'q. Demak, qalbi jaholatdan qoraymagan har bir kishi diniy e'tiqod borasida bag'rikeng, millatlararo munosabatda esa oliyjanob bo'lishi shart.

* * *

Odamning asl yuzi xursandchilikda emas, tashvishli onlarda ko'rinadi.

* * *

Xotinning ko'nglini olish uchun kitob o'qimang, o'zini "o'qing".

* * *

Ichishni tashlaganni olqishlashga shoshilma, maqtovingni qadah so'zi deb tushunishi mumkin.

* * *

Inson bu dunyoda ham, u dunyoda ham faqat o'z qilmishi uchun javob berishini anglamaguncha, mukammal jamiyat paydo bo'lmaydi.

* * *

Nimanidir "qilmayman" deb qasam ichadigan odam – olqishlardan huzurlanadigan shuhratparast artistdan farq qilmaydi.

* * *

Ўзига қулоқ солмай панд еган чолни масхара-
лаш – кампирга шўрлик чол тотган барча лаззатдан
ортиқроқ ҳузур беришига шубҳа қилма.

* * *

Кўр-кўрона эргашганни хосиятли одамнинг ҳам
касофати уради.

* * *

Таҳқирдан куч оладиган ходимлар бор. Ана
шулар тенгликнимас, қуллиқни бахт деб билса, не
ажаб?!

* * *

Ўзига ўхшаб момақалдирокдай гумбурлама-
гунингча на ҳурматингни қилади, на иззатини
билади. Қўполлик қонига сингганларга хушмуома-
лалик қилиб, танбур чалиб ўтирма.

* * *

Сенга тухмат қилишса, жаҳл қилма. Қилинаётган
таъналар рост бўлса ҳам, жаҳлга ҳожат йўқ.

Ўзингни ислоҳ қил.

* * *

Яхшига ёмонлик қилмоқ – ёмонларга яхшилик
бўлса, ёмонга яхшилик қилмоқ – яхшиларга
ёмонлик.

* * *

Гоҳида сукут сақлаш кўрқоқлик эмас, оқиллик
аломати бўлиши мумкин.

* * *

O'ziga quloq solmay pand yegan cholni masxaralash – kampirga sho'rlik chol totgan barcha lazzatdan ortiqroq huzur berishiga shubha qilma.

* * *

Ko'r-ko'rona ergashganni xosiyatli odamning ham kasofati uradi.

* * *

Tahqirdan kuch oladigan xodimlar bor. Ana shular tengliknimas, qullikni baxt deb bilsa, ne ajab?!

* * *

O'ziga o'xshab momaqaldiraqday gumburlama-guningcha na hurmatingni qiladi, na izzatini biladi. Qo'pollik qoniga singganlarga xushmuomalalik qilib, tanbur chalib o'tirma.

* * *

Senga tuhmat qilishsa, jahl qilma. Qilinayotgan ta'nalar rost bo'lsa ham, jahlgajarat yo'q.

O'zingni isloh qil.

* * *

Yaxshiga yomonlik qilmoq – yomonlarga yaxshilik bo'lsa, yomonga yaxshilik qilmoq – yaxshilarga yomonlik.

* * *

Gohida sukut saqlash qo'rqqoqlik emas, oqillik alomati bo'lishi mumkin.

* * *

Кимнидир уриб йиқитган кучли эмас, ғазабига мағлуб бўлмаган кучли.

* * *

Қадрингни оёқости қилганлар учун ўзгаришга уринма, қадрингга етгани ўзгаришга мажбурлама.

* * *

“Боримча қабул қилинг” деган гап “бундан ортиғини талаб қилма” деган огоҳлантиришдир.

* * *

Саксон ёшга кирганда ҳам улғайиш насиб қилмаслиги мумкин.

* * *

Аҳмоқнинг оқилга айланишига умид қилма.

* * *

Меъёридан ошган танқид душманликдир.

* * *

Жуда топиб гапирадиган бир бобони билардим. Қилғиликни қилиб, яна эл олдида без бўлиб юрганларни кўрса: “Одамнинг бетини ит емайди” деган гап тўғрими, йўқми, билмайман-у, лекин шу занғарникини аниқ емаса керак”, дер эди.

* * *

– Шу одамга бир хизмат қилишимиз керак, инсофи бўлса, кейин қўллар.

– Шу опа билан хотинимни таништиришим керак, кун келиб эрининг фойдаси тегади.

* * *

Kimnidir urib yiqitgan kuchli emas, g‘azabiga mag‘lub bo‘lmagan kuchli.

* * *

Qadringni oyoqosti qilganlar uchun o‘zgarishga urinma, qadringga yetganni o‘zgarishga majburlama.

* * *

“Borimcha qabul qiling” degan gap “bundan ortig‘ini talab qilma” degan ogohlantirishdir.

* * *

Sakson yoshga kirganda ham ulg‘ayish nasib qilmasligi mumkin.

* * *

Ahmoqning oqilga aylanishiga umid qilma.

* * *

Me‘yoridan oshgan tanqid dushmanlikdir.

* * *

Juda topib gapiradigan bir boboni bilardim. Qilg‘ilikni qilib, yana el oldida bez bo‘lib yurganlarni ko‘rsa: “Odamning betini it yemaydi” degan gap to‘g‘rimi, yo‘qmi, bilmayman-u, lekin shu zang‘arnikini aniq yemasa kerak”, der edi.

* * *

– Shu odamga bir xizmat qilishimiz kerak, insofi bo‘lsa, keyin qo‘llar.

– Shu opa bilan xotinimni tanishtirishim kerak, kun kelib erining foydasi tegadi.

– Шу йигит бизга керак, пулни кўпайтирадиган ғоялари бор.

– Шу синглизга кўз-қулоқ бўлайлик, фалончининг жияни. Бир куни асқотади.

– Сен тавсия қилган одамнинг садоқати бор, итоати ҳам ҳавас қилгулик, ҳалоллиги бор, алдашни билмайди, бировнинг ҳақиға чанг солмайди, кадрдонини сариқ чақаға сотмайди, лекин кераги йўқ. Бу қусурлар билан одамнинг бири икки бўларканми? Бизгаям касофати уради-ку.

Ҳе, одам танлашни билмаган сўтак...

* * *

Устоз Маҳмуд Саъдий “Юзсизнинг юзига тупурсанг, ёз ёмғири, дер экан”, деган гапни кўп айтарди.

“Биз аслида жуда кўп гўшт еяпмиз”, “Шукур қилайлик, инфляция Африкада биздан ҳам баланд”, “Электрни жуда кўп ишлатяпмиз”, “Аслида қишлоқларга табиий газ керак эмас”, “Ҳатто ривожланган мамлакатлардаги йўлларда ҳам чуқурлар бор”, “Тўғри, биз коррупцияга барҳам беролганимиз йўқ, аммо коррупция борасида жудаям аянчли аҳволда эмасмиз” деётганларни кўрсам раҳматли устозим эсимга келади.

* * *

Кимларгадир ёкиш ё ёқмасликни ўйламаган одам, чиндан, эркин одам.

– Shu yigit bizga kerak, pulni ko‘paytiradigan g‘oyalari bor.

– Shu singlimizga ko‘z-quloq bo‘laylik, falon-chining jiyanini. Bir kuni asqotadi.

– Sen tavsiya qilgan odamning sadoqati bor, itoati ham havas qilgulik, halolligi bor, aldashni bilmaydi, bironing haqiga chang solmaydi, qadrdonini sariq chaqaga sotmaydi, lekin keragi yo‘q. Bu qusurlar bilan odamning biri ikki bo‘larkanmi? Bizgayam kasofati uradi-ku.

He, odam tanlashni bilmagan so‘tak...

* * *

Ustoz Mahmud Sa‘diy “Yuzsizning yuziga tupursang, yoz yomg‘iri, der ekan”, degan gapni ko‘p aytardi.

“Biz aslida juda ko‘p go‘sht yeyapmiz”, “Shukur qilaylik, inflyatsiya Afrikada bizdan ham baland”, “Elektrni juda ko‘p ishlatyapmiz”, “Aslida qishloqlarga tabiiy gaz kerak emas”, “Hatto rivojlangan mamlakatlardagi yo‘llarda ham chuqurlar bor”, “To‘g‘ri, biz korrupsiyaga barham berolganimiz yo‘q, ammo korrupsiya borasida judayam ayanchli ahvolda emasmiz” deyotganlarni ko‘rsam rahmatli ustozim esimga keladi.

* * *

Kimlargadir yoqish yo yoqmaslikni o‘ylamagan odam, chindan, erkin odam.

* * *

“Ўзлигимни излаяпман” деб бировнинг ортидан эргашган одам излаганини тополмайди, то ўзи йўл солмагунча.

* * *

Баъзилар ўзларини оқил қилиб кўрсатишга шу қадар устаки, гоҳида уларга эргашган оломон ихлоснинг зўридан ақлдан озади.

* * *

Ичкилик ҳайратланарли кашфиёт: кимгадир беадоқ ҳурмат изҳор қилган киши ичиб олгач, уни болта олиб қувалаши, ҳаёли киши яланғоч рақс тушиши, хотинқули эркак эса кайфи тарқагунча амирзода ролини қойиллатиб ўйнаши мумкин.

* * *

Эркинликнинг хотимаси эркаликдир.

* * *

Кўр-кўрона эргашиш дуруст бўлганда, Худо бандаларига “тафаккур” деган неъматини бермаган бўларди.

* * *

“Риёкорлик – фазилят”, “сохтакорлик – фидоийлик”, “ўғрилик – тадбиркорлик” деб хаспўшланар экан, порлоқ келажакни фақат тушда кўриш мумкин.

* * *

“O‘zligimni izlayapman” deb birovning ortidan ergashgan odam izlaganini topolmaydi, to o‘zi yo‘l solmaguncha.

* * *

Ba‘zilar o‘zlarini oqil qilib ko‘rsatishga shu qadar ustaki, gohida ularga ergashgan olomon ixlosning zo‘ridan aqlan ozadi.

* * *

Ichkilik hayratlanarli kashfiyot: kimgadir beadoq hurmat izhor qilgan kishi ichib olgach, uni bolta olib quvalashi, hayoli kishi yalang‘och raqs tushishi, xotinquli erkak esa kayfi tarqaguncha amirzoda rolini qoyillatib o‘ynashi mumkin.

* * *

Erkinlikning xotimasi erkalikdir.

* * *

Ko‘r-ko‘rona ergashish durust bo‘lganda, Xudo bandalariga “tafakkur” degan ne‘matini bermagan bo‘lardi.

* * *

“Riyokorlik – fazilat”, “soxtakorlik – fidoyilik”, “o‘g‘rilik – tadbirkorlik” deb xaspo‘shlanar ekan, porloq kelajakni faqat tushda ko‘rish mumkin.

* * *

Кечаги дунё – иллюзиялар оғушида яшаган дунё.
Бугунги дунё – иллюзиялар оғушида яшаётган дунё.
Эртанги дунё – иллюзиялар оғушида яшамаслиги
керак...

* * *

Фақат нафрат эмас, муҳаббат ҳам кишини энг
ашаддий танқидчига айлантириши мумкин.

* * *

Бир вақтлар санокли актёр бўларди. Ҳаммасини
танир эдик. Кўзлар хира тортдимиз, энди уларнинг
орасидаги одамларни таниёлмаяпмиз.

* * *

Ўтакетган ёлғончига одам талпинмайди.
Ажабки, ўтакетган ростгўйга ҳам талпинган оз.
Ўтакетганлардан бўлма...

* * *

“Кўп пул одамни айнитади”, деган гап ёлғон.
Кўп пул айниганнинг асл юзини очиб қўяди, холос.

* * *

Одамни қатъий мақсад ҳам ўзгартиради.

* * *

Қиёфанинг нархи тилладан қиммат. Кишини
васвасага солувчи муҳтожлик билан иродасизлик
унга ҳамиша харидор. Шунинг учун кўпда қиёфа
йўқ.

* * *

Kechagi dunyo – illyuziyalar og‘ushida yashagan dunyo. Bugungi dunyo – illyuziyalar og‘ushida yashayotgan dunyo. Ertangi dunyo – illyuziyalar og‘ushida yashamasligi kerak...

* * *

Faqat nafrat emas, muhabbat ham kishini eng ashaddiy tanqidchiga aylantirishi mumkin.

* * *

Bir vaqtlar sanoqli aktyor bo‘lardi. Hammasini tanir edik. Ko‘zlar xira tortdimi, endi ularning orasidagi odamlarni taniyolmayapmiz.

* * *

O‘taketgan yolg‘onchiga odam talpinmaydi. Ajabki, o‘taketgan rostgo‘yga ham talpingan oz. O‘taketganlardan bo‘lma...

* * *

“Ko‘p pul odamni aynitadi”, degan gap yolg‘on. Ko‘p pul ayniganning asl yuzini ochib qo‘yadi, xolos.

* * *

Odamni qat’iy maqsad ham o‘zgartiradi.

* * *

Qiyofaning narxi tilladan qimmat. Kishini vas-vasaga soluvchi muhtojlik bilan irodasizlik unga hamisha xaridor. Shuning uchun ko‘pda qiyofa yo‘q.

* * *

Эшик деворга суяб қўйилиши ёки ўрнатилиши мумкин. Тақиллатаётган эшигингга эътибор бер: ўрнатилганми ё суяб қўйилганми...

* * *

“Мен каттангни бир тийинга олмайман” деб керилганларнинг кўпини кўрдим. Катталаримизнинг эркаларининг товонларини ялаб ўтди...

* * *

Мулоқот билан суҳбатнинг, суҳбат билан савол-жавобнинг фарқини англаган киши сукунатни афзал кўради.

* * *

Эй ғофил, ҳузурингда қўлини кўксига қўйган киши кўрққанидан эмас, “ҳурматга сазоворсан”, деб ўйлаганидан шундай қилаётганини унутма!

* * *

Тўғрисўзлилар ҳаммага ҳам ёқавермайди. Хушомадгўй ёлғончилар эса ҳаммадан ташқари тўғрисўзлиларни ҳам ром этиши мумкин.

* * *

Худодан яширолмаганингни бандасидан бекитганинг маъқул. Чунки ҳақиқат ҳамиша ҳам яхшиликка хизмат қилавермайди.

* * *

Лақмалар ҳақидаги латифаларга фақат лақмалар мириқиб кулади.

* * *

Eshik devorga suwab qo'yilishi yoki o'rnatilishi mumkin. Taqillatayotgan eshigingga e'tibor ber: o'rnatilganmi yo suwab qo'yilganmi...

* * *

"Men kattangni bir tiyinga olmayman" deb kerilganlarning ko'pini ko'rdim. Kattalarimizning erkalarining tovonlarini yalab o'tdi...

* * *

Muloqot bilan suhbatning, suhbat bilan savol-javobning farqini anglagan kishi sukunatni afzal ko'radi.

* * *

Ey g'ofil, huzuringda qo'lini ko'ksiga qo'ygan kishi qo'rqqanidan emas, "hurmatga sazovorsan", deb o'ylaganidan shunday qilayotganini unutma!

* * *

To'g'riso'zlilar hammaga ham yoqavermaydi. Xushomadgo'y yolg'onchilar esa hammadan tashqari to'g'riso'zlilarni ham rom etishi mumkin.

* * *

Xudodan yashirolmaganingni bandasidan bekitganing ma'qul. Chunki haqiqat hamisha ham yaxshilikka xizmat qilavermaydi.

* * *

Laqmalar haqidagi latifalarga faqat laqmalar miriqib kuladi.

* * *

Ҳеч кимни сендан тўяр даражага олиб борма.
Бу даражага етганлар ёнингда қолмайди.

* * *

Онгсиз мавжудотлар ўргатилиб, онгли
мавжудотлар ишонтириб бошқарилади.

* * *

“Баъзиларнинг бачкана қилиқларига гоҳида
кўз юмиш, чучмал гапларини эшитиб эшитмаганга
олиш керак” дейдиганларга бир гап: бир-икки марта
бўлса, майли. Аммо кўрмаслик ва эшитмаслик
одатга айланмасин. Йўқса, улар қилаётган қилиқлар
сўқирга ҳам кўринимли, гапираётган гаплари карга
ҳам эшитимли бўла бошлайди.

* * *

Эҳтиёт бўл!

Ҳожатбарорлигинг қайсидир суллоҳнинг
бошингга чиқиб тезаклашига сабаб бўлмасин.

* * *

Сенинг таҳоратинг билан намоз ўқиб ўрганган
суллоҳ бу имконни қўлдан чиқарса, “таҳорат-
сизлигинг учун ибодатдан қолдим”, деб маломат
қилар экан.

* * *

Тилла эгар эшакни тулпорга айлантирмагани
каби башанг кийим нодонни оқилга айлантирмайди.

* * *

Hech kimni sendan to‘yar darajaga olib borma. Bu darajaga yetganlar yoningda qolmaydi.

* * *

Ongsiz mavjudotlar o‘rgatilib, ongli mavjudotlar ishontirib boshqariladi.

* * *

“Ba‘zilarning bachkana qiliqlariga gohida ko‘z yumish, chuchmal gaplarini eshitib eshitmaganga olish kerak” deydiganolarga bir gap: bir-ikki marta bo‘lsa, mayli. Ammo ko‘rmaslik va eshitmaslik odatga aylanmasin. Yo‘qsa, ular qilayotgan qiliqlar so‘qirga ham ko‘rinimli, gapirayotgan gaplari karga ham eshitimli bo‘la boshlaydi.

* * *

Ehtiyot bo‘l!

Hojatbarorliging qaysidir sullohning boshingga chiqib tezaklashiga sabab bo‘lmasin.

* * *

Sening tahorating bilan namoz o‘qib o‘rgangan sulloh bu imkonni qo‘ldan chiqarsa, “tahoratsizliging uchun ibodatdan qolib ketdim”, deb malomat qilar ekan.

* * *

Tilla egar eshakni tulporga aylantirmagani kabi bashang kiyim nodonni oqilga aylantirmaydi.

* * *

Гоҳида ёлғизланиб қолиш учун бир оғиз рост сўз кифоя.

* * *

Кечинмалар зўр ҳайкалтарош, у инсонни шакллантиради.

* * *

Соғлом танқид юксакларга етаклар эмиш. Фақат бу юксалишнинг йўлаги қамоқхоналарнинг ичидан ўтгани чатоқ.

* * *

Ҳар бир тун ёмонликдан тўхташ учун берилган яна бир имкон аслида.

* * *

“Тўғри қиялпман” деган хомхаёл “тўғри қиялпманми?” деган саволга айланмагунча, эгри йўлда улоқиб юрганингни англамайсан.

* * *

Болалар, телбалар ва ғазабга минганларгина дилидагини тилига рўй-рост чиқаради.

* * *

“Қадрдоним” деб ҳисоблаганингнинг йўқлиги билинмаса, демак, у қадрдон эмас.

* * *

Gohida yolgʻizlanib qolish uchun bir ogʻiz rost soʻz kifoya.

* * *

Kechinmalar zoʻr haykaltarosh, u insonni shakllantiradi.

* * *

Sogʻlom tanqid yuksaklarga yetaklar emish. Faqat bu yuksalishning yoʻlagi qamoqxonalarning ichidan oʻtgani chatoq.

* * *

Har bir tun yomonlikdan toʻxtash uchun berilgan yana bir imkon aslida.

* * *

“Toʻgʻri qilyapman” degan xomxayol “toʻgʻri qilyapmanmi?” degan savolga aylanmaguncha, egri yoʻlda uloqib yurganingni anglamaysan.

* * *

Bolalar, telbalar va gʻazabga minganlargina dilidagini tiliga roʻy-rost chiqaradi.

* * *

“Qadrdonim” deb hisoblaganingning yoʻqligi bilinmasa, demak, u qadrdon emas.

* * *

“Одамлар нима дейди?” деган хаёлда юради-ганларга бир гап: ҳақлигингда қўлламайдиган, ноҳақлигингни унутмайдиганлар нима дейишининг сенга нима қизиғи бор?

* * *

Ҳеч вақоси йўқ ҳимматли, ҳамма нарсаси бор хасисдан афзал.

* * *

Кимнидир хасисликда, кимни камхаржликда, яна кимнидир “дастурхони йўқ”ликда айблаб юрувчиларнинг ўзида на ҳиммат, на сахийлик, на дастурхон бўлади. Бундайларда ялтоқилик, юлғичлик ва товламачиликдан бошқа сифат йўқ.

* * *

Роллар бор – одамлар ўйнаб ўтади, одамлар бор – роллар ўйнаб ўтади. Сен одам бўл, чироғим.

* * *

Аҳмоқ ким?

Ҳақ бўлишни истаган, аммо ҳақнинг қай томонда бўлишига қизиқмаган одам.

* * *

“Odamlar nima deydi?” degan xayolda yuradiganlarga bir gap: haqligingda qo‘llamaydigan, nohaqligingni unutmaydiganlar nima deyishining senga nima qizig‘i bor?

* * *

Hech vaqosi yo‘q himmatli, hamma narsasi bor xasisdan afzal.

* * *

Kimnidir xasislikda, kimni kamxarjlikda, yana kimnidir “dasturxoni yo‘q”likda ayblab yuruvchilarning o‘zida na himmat, na saxiylik, na dasturxon bo‘ladi. Bundaylarda yaltoqilik, yulg‘ichlik va tovlamachilikdan boshqa sifat yo‘q.

* * *

Rollar bor – odamlar o‘ynab o‘tadi, odamlar bor – rollar o‘ynab o‘tadi. Sen odam bo‘l, chirog‘im.

* * *

Ahmoq kim?

Haq bo‘lishni istagan, ammo haqning qay tomonda bo‘lishiga qiziqmagan odam.

* * *

Ҳалоллик қадимги бозорчилар билан ёнма-ён яшаган. Ҳозир уни бозорда учратган кам. Тирикчилик илинжида хорижга чиқиб кетган, шекилли.

* * *

“Сенга ёмонлик қилишса ҳам, сен яхшилик билан жавоб қайтавер” деган сўз номаъкул. Ёмонликка жавобни адолат билан қайтарган маъкул.

* * *

Эътирофда ажойиб туртки бор. Уни ҳис қилган талаб этилганидан ортиқроқ меҳнат қилади.

* * *

“Статистикага қараганда, бир йилда ўн беш одам ақулаларга ем бўларкан, шунинг учун кўркмай уларни томоша қилишга тушдим” дейдиганларга бир гап: “Сизга ўхшаган хумкаллалар бу статистиканинг ўн олтига кўтарилишига сабаб бўлади”.

* * *

Ношуд қандай қилишни ўргатади.

* * *

Итфеъл ким?

Иши тушганда итдай думини ликиллашиб суйкаладиган, иши битгач, қорни тўйган кўппакдай сени кўрмаганга оладиган одам.

* * *

Муҳтожга кўмак учун қўл чўзаётганлар миннатдорлик ўрнига маломатга қолишларини бил-

* * *

Halollik qadimgi bozorchilar bilan yonma-yon yashagan. Hozir uni bozorda uchratgan kam. Tirikchilik ilinjida xorijga chiqib ketgan, shekilli.

* * *

“Senga yomonlik qilishsa ham, sen yaxshilik bilan javob qaytaraver” degan so‘z noma’qul. Yomonlikka javobni adolat bilan qaytargan ma’qul.

* * *

E’tirofda ajoyib turtki bor. Uni his qilgan talab etilganidan ortiqroq mehnat qiladi.

* * *

“Statistikaga qaraganda, bir yilda o‘n besh odam akulalarga yem bo‘larkan, shuning uchun qo‘rqmay ularni tomosha qilishga tushdim” deydiganlarga bir gap: “Sizga o‘xshagan xumkallalar bu statistikaning o‘n oltiga ko‘tarilishiga sabab bo‘ladi”.

* * *

Noshud qanday qilishni o‘rgatadi.

* * *

Itfe’l kim?

Ishi tushganda itday dumini likillatib suykadigan, ishi bitgach, qorni to‘ygan ko‘ppakday seni ko‘rmaganga oladigan odam.

* * *

Muhtojga ko‘mak uchun qo‘l cho‘zayotganlar minnatdorlik o‘rniga malomatga qolishlarini bilganlarida

ганларида эди, яхшиликлар сони биз кўргандан минг карра камроқ бўларди.

* * *

Ҳеч кимнинг ҳалол одам билан қисматдош бўлгиси келмайди. Қисматдошликка розилар эса ҳеч кимликдан анча баланд туради.

* * *

Инсонни тийиб турувчи фазилат – сабр, аммо у косадан тошганда бомбадан баттар зарар етказади.

* * *

Мақтов атомдан ҳам вайронкор. Унга халқ ҳам, ҳукмдор ҳам эга эмас. Унинг чин эгалари маддоҳлар. Демак, маддоҳларнинг жамиятга етказадиган зарари атом бомбасидан кам эмас.

* * *

Курашни қасд қилган киши бир марта бўлса-да ғалаба сурурини тотеди. Қўркқан киши эса бу сурурни ҳеч қачон ҳис этмайди.

* * *

Тўғри юрган яхши, аммо чўққига эгри сўқмоқларсиз чиқиб бўлмайди.

* * *

Тўнғизфеъл бўлмай десанг, жоҳиллардан йирок бўл.

* * *

Онгли бўлатуриб, онгсизларга хос тушунчалар измида яшаш – нақадар ёқимсиз.

edi, yaxshiliklar soni biz ko‘rgandan ming karra kamroq bo‘lardi.

* * *

Hech kimning halol odam bilan qismatdosh bo‘lgisi kelmaydi. Qismatdoshlikka rozilar esa hech kimlikdan ancha baland turadi.

* * *

Insonni tiyib turuvchi fazilat – sabr, ammo u kosadan toshganda bombadan battar zarar yetkazadi.

* * *

Maqtoov atomdan ham vayronkor. Unga xalq ham, hukmdor ham ega emas. Uning chin egalari maddohlar. Demak, maddohlarning jamiyatga yetkazadigan zarari atom bombasidan kam emas.

* * *

Kurashni qasd qilgan kishi bir marta bo‘lsa-da g‘alaba sururini totadi. Qo‘rqqan kishi esa bu sururni hech qachon his etmaydi.

* * *

To‘g‘ri yurgan yaxshi, ammo cho‘qqiga egri so‘qmoqlarsiz chiqib bo‘lmaydi.

* * *

To‘ng‘izfe‘l bo‘lmay desang, johillardan yiroq bo‘l.

* * *

Ongli bo‘laturib, ongsizlarga xos tushunchalar izmida yashash – naqadar yoqimsiz.

* * *

“Қасосни Ҳаққа сол. Унинг жазоси ёмон”
дейдиганларга бир гап:

– Унчалик шафқатсиз бўлманг!

* * *

Соғлом фикринг учун сени ёмон кўраётганларга
ялтоқланма. Одатда, сенга ҳукмини ўтказа
олмаганлар шундай қилади.

* * *

Юлғич топганингни тортқилайди, берганингни
ямламай ютади. Суллоҳ тезагингни ҳам титқилайди.
Суллоҳдан узоқ юр. Юлғичдан қутулолмайсан,
улар ҳар ерда бор.

* * *

Кунжут донидай ёлғон самодай чексиз ишончни
вайрон қилади.

* * *

Ваъдасида турганини кўрсанг, хайратга тушар
замон бўлди.

* * *

Кечириш имкон беришдир. Ўғри ундан яна бир
бор, хоин эса охиригача фойдаланади.

* * *

Амал минган кишимас, шундан кейин ҳам муо-
малада ўзгармай қолган киши ҳурматга лойиқ.

* * *

“Qasosni Haqqa sol. Uning jazosi yomon”
deydiganlarga bir gap:

– Unchalik shafqatsiz bo‘lmang!

* * *

Sog‘lom fikring uchun seni yomon ko‘rayotganlarga
yaltoqlanma. Odatda, senga hukmini o‘tkaza olmaganlar
shunday qiladi.

* * *

Yulg‘ich topganingni tortqilaydi, berganingni
yamlamay yutadi. Sulloh tezagingni ham titkilaydi.
Sullohdan uzoq yur. Yulg‘ichdan qutulolmaysan, ular
har yerda bor.

* * *

Kunjut doniday yolg‘on samoday cheksiz ishonchni
vayron qiladi.

* * *

Va‘dasida turganni ko‘rsang, hayratga tushar
zamon bo‘ldi.

* * *

Kechirish imkon berishdir. O‘g‘ri undan yana bir
bor, xoin esa oxirigacha foydalanadi.

* * *

Amal mingan kishimas, shundan keyin ham
muomalada o‘zgarmay qolgan kishi hurmatga loyiq.

* * *

Эс-хуши жойидалар айтаётган ёлғонларни
эшитгач, мастлигида ростини айтаётганлар
кўзингга авлиёдай кўрина бошлайди.

* * *

Энг разил қароқчи – шерикнинг ҳақини
бермаган киши.

* * *

Қилинаётган ҳиммат мажбурият деб ҳисоблана
бошлаганда тугайди.

* * *

Мастнинг лафзи кайфи тарқагунча.

* * *

Борлиқни борлигича қабул қил, аммо ўз ҳолига
ташлаб қўйма.

* * *

Миннатли ош берганингдан раҳмат кутма.

* * *

Яхшиликларингдан мамнун кишининг асл
юзини кўрмоқчи бўлсанг, унга бир марта “йўқ” де.

* * *

Яхши одам жазо олиб, ёмон одам сийлик
кўрадиган жойда яшасанг ҳам яхшиликдан тўхтама.

* * *

Муҳтожликнинг ўрнини юлғичлик эгаллаган
жойда саховатга ўрин йўқ.

* * *

Es-hushi joyidalar aytayotgan yolgʻonlarni eshitgach, mastligida rostini aytayotganlar koʻzingga avliyoday koʻrina boshlaydi.

* * *

Eng razil qaroqchi – sherikning haqini bermagan kishi.

* * *

Qilinayotgan himmat majburiyat deb hisoblana boshlaganda tugaydi.

* * *

Mastning lafzi kayfi tarqaguncha.

* * *

Borliqni borligicha qabul qil, ammo oʻz holiga tashlab qoʻyma.

* * *

Minnatli osh berganingdan rahmat kutma.

* * *

Yaxshiliklaringdan mamnun kishining asl yuzini koʻrmoqchi boʻlsang, unga bir marta “yoʻq” de.

* * *

Yaxshi odam jazo olib, yomon odam siyliq koʻradigan joyda yashasang ham yaxshilikdan toʻxtama.

* * *

Muhtojlikning oʻrmini yulgʻichlik egallagan joyda saxovatga oʻrin yoʻq.

* * *

Дунёни донишманд босиб кетганини бошингта
ташвиш тушганда биласан.

* * *

Мароқ билан сўзлаётган кишининг гапидан
ёлғон қидирма, топиб олишинг мумкин.

* * *

Ғийбатчининг ёнидан кетган заҳотинг кейинги
мавзуга айланасан.

* * *

Улкан телевизоринг бўлгунча, мўъжаз кутуб-
хонанг бўлсин.

* * *

Фақат сукунат алдамайди.

* * *

Ҳеч бир таъмасиз яхшилик қилаётган бенамоз –
риёдан тўн кийган ибодатгўйдан кўра Худога яқин-
роқ бўлса, не ажаб?!

* * *

Спектаклга пул топмасанг, бозорга бор.

* * *

Хўжайининг ишонтирган бўлса, қўрқмай айта-
вер: сенинг ҳам шахсий фикринг бор.

* * *

Баъзилар елкасидаги қанотларини сотиб, учар
тулпор харид қилади.

* * *

Dunyoni donishmand bosib ketganini boshingga
tashvish tushganda bilasan.

* * *

Maroq bilan soʻzlayotgan kishining gapidan
yolgʻon qidirma, topib olishing mumkin.

* * *

Gʻiybatchining yonidan ketgan zahoting keyingi
mavzuga aylanasan.

* * *

Ulkan televizoring boʻlguncha, moʻjaz kutubxonang
boʻlsin.

* * *

Faqat sukunat aldamaydi.

* * *

Hech bir taʼmasiz yaxshilik qilayotgan benamoz
– riyodan toʻn kiygan ibodatgoʻydan koʻra Xudoga
yaqinroq boʻlsa, ne ajab?!

* * *

Spektaklga pul topmasang, bozorga bor.

* * *

Xoʻjayining ishontirgan boʻlsa, qoʻrqmay aytaver:
sening ham shaxsiy fikring bor.

* * *

Baʼzilar yelkasidagi qanotlarini sotib, uchar tulpor
xarid qiladi.

* * *

Бир ғарам пичан билан минг ботмон дон
ташиган эшак олдиға бир тутам похол ташланади.

* * *

Тили йўққа рағбат йўқ, эшакдан мисол.

* * *

Истеъдоднинг бир тури бор: уни ўрганиб
ҳам, ўргатиб ҳам бўлмайди, бўлса, туғма бўлиши
мумкин. Унинг номи – одам таниш.

* * *

Ўз ўрнини топиб ўтирган одам – ҳаммадан
юқори ўтирган одам каби ҳурматга лойиқ.

* * *

Юрак мақсадсиз урмайди. Мақсад қолмаганда,
у уришдан тўхтайдди.

* * *

Албатта, Сиз ўз нуқтаи назарингизни баён
этишга ҳақлисиз, аммо бошқаларнинг уйдирма
тинглаш мажбурияти йўқлигини ҳам унутманг.

* * *

Беш ёшли ғалчадан, қирққа кирган “катта бола”
чатоқ.

* * *

Энг кўп ишлаётган фақат ўзинг эканлигингга
ишона бошладингми, эҳтиёт бўл, кибр одамни
шундай емиради.

* * *

Bir g‘aram pichan bilan ming botmon don tashigan
eshak oldiga bir tutam poxol tashlanadi.

* * *

Tili yo‘qqa rag‘bat yo‘q, eshakdan misol.

* * *

Iste’dodning bir turi bor: uni o‘rganib ham, o‘rgatib
ham bo‘lmaydi, bo‘lsa, tug‘ma bo‘lishi mumkin. Uning
nomi – odam tanish.

* * *

O‘z o‘rnini topib o‘tirgan odam – hammadan
yuqori o‘tirgan odam kabi hurmatga loyiq.

* * *

Yurak maqsadsiz urmaydi. Maqsad qolmaganda,
u urishdan to‘xtaydi.

* * *

Albatta, Siz o‘z nuqtai nazariningizni bayon etishga
haqlisiz, ammo boshqalarning uydirma tinglash
majburiyati yo‘qligini ham unutmang.

* * *

Besh yoshli g‘alchadan, qirqqa kirgan “katta bola”
chatoq.

* * *

Eng ko‘p ishlayotgan faqat o‘zing ekanligingga
ishona boshladingmi, ehtiyot bo‘l, kibr odamni shunday
yemiradi.

* * *

Гоҳида ақлсиз одамларни оқил, донони овсар деб ўйлайсан. Мунофиқни эса танимай ўтасан, афсус...

* * *

Воиздан бошқа ҳеч ким тушунмайдиган маърузалар ҳам бор.

* * *

Гоҳида тингловчилар воиз изза бўлмаслиги учун ҳам чапак чалади.

* * *

“Таҳлилчи” деб таништирилган баъзи кишиларнинг сўзларини эшитиб ўйлаб қоласан: таҳлилчими, фолчими?

* * *

Алифбо мавжуд экан, гоёлар яшайверади.

* * *

Интилишни ўлдирадиган фикрлардан бири: “мукамалликнинг чегараси йўқ”.

* * *

Ҳалол одамни қидираётган бўлсанг, муттаҳамлар энг кўп маломат қилаётганини изла.

* * *

Гоҳида тил тишлар орасида жим тургандагина фойда келтиради.

* * *

Сутдан қолган кампир олдида чақалоқ йиғиси бефойда.

* * *

Gohida aqlsiz odamlarni oqil, dononi ovsar deb o‘ylaysan. Munofiqni esa tanimay o‘tasan, afsus...

* * *

Voizdan boshqa hech kim tushunmaydigan ma’ruzalar ham bor.

* * *

Gohida tinglovchilar voiz izza bo‘lmasligi uchun ham chapak chaladi.

* * *

“Tahlilchi” deb tanishtirilgan ba’zi kishilarning so‘zlarini eshitib o‘ylab qolasan: tahlilchimi, folchimi?

* * *

Alifbo mavjud ekan, g‘oyalar yashayveradi.

* * *

Intilishni o‘ldiradigan fikrlardan biri: “mukammallikning chegarasi yo‘q”.

* * *

Halol odamni qidirayotgan bo‘lsang, muttahamlar eng ko‘p malomat qilayotganni izla.

* * *

Gohida til tishlar orasida jim turgandagina foyda keltiradi.

* * *

Sutdan qolgan kampir oldida chaqaloq yig‘isi befoyda.

* * *

Омад ёр бўлган одамни тўхтатиб бўлмайди,
аммо унга халақит бериш мумкин.

* * *

Ҳақиқат борлигига ишонган одамлар бор экан,
ҳақиқат ҳақидаги афсоналар яшайверади.

* * *

“Болангни йўлга тайёрла, йўлни боланггамас”
дейди инглизлар. Сиз ҳам шу мақолга амал қил-
сангиз, зарар қилмайди.

* * *

“Абжағингни чиқараман, ҳеч нарса қилолмай-
сан”, деётган арбоб рост айтаётганига шубҳа қилма.

* * *

Ҳеч ким тинглашни истамаган кишини тингла-
шинг, уни қўллаб-қувватлашдай гап аслида. Аммо
бир нарсага тайёр тур. Бошқалар ҳам уни тинглай
бошлагач, у сени унутади.

* * *

“Пешонасига битмаганнинг пешонасига битка-
заман” дема, пешонангга битганидан айриласан.

* * *

Умид тарк этган кўзларда фақат илтижо қолади.

* * *

Кечиришни одат қилганнинг бошига шу одати
етади.

* * *

Omad yor bo‘lgan odamni to‘xtatib bo‘lmaydi,
ammo unga xalaqit berish mumkin.

* * *

Haqiqat borligiga ishongan odamlar bor ekan,
haqiqat haqidagi afsonalar yashayveradi.

* * *

“Bolangni yo‘lga tayyorla, yo‘lni bolanggamas”
deydi inglizlar. Siz ham shu maqolga amal qilsangiz,
zarar qilmaydi.

* * *

“Abjag‘ingni chiqaraman, hech narsa qilolmaysan”,
deytgan arbob rost aytayotganiga shubha qilma.

* * *

Hech kim tinglashni istamagan kishini tinglashing,
uni qo‘llab-quvvatlashday gap aslida. Ammo bir narsaga
tayyor tur. Boshqalar ham uni tinglay boshlagach, u
seni unutadi.

* * *

“Peshonasiga bitmaganning peshonasiga bitka-
zaman” dema, peshonangga bitganidan ayrilasan.

* * *

Umid tark etgan ko‘zlarda faqat iltijo qoladi.

* * *

Kechirishni odat qilganning boshiga shu odati
yetadi.

* * *

Келажакни ўйламаган ўтмишга айланади.

* * *

Муаммодан қочиш уни музлатиб қўйиш
демакдир. Ундан қочиш керак эмас, ечиш керак.

* * *

Буюк ишларга чоғланган киши аввал майда
ишларни бирёқли қилсин.

* * *

Суриштирсанг, кўзи кўқарган баъзиларга бу
тамға яхшилиги учун берилган “мукофот” бўлиб
чиқади.

* * *

Кеч туриб, кеч ётадиган айрим кишиларнинг
шукур қилишдан бошқа чораси қолмайди.

* * *

Айримларда шундай истеъдод бор, тан бермай
илож йўқ. Улар ҳар қандай қулай шароитда ҳам
барчасини, албатта, расво қилади.

* * *

Баъзи кишилар айтаётганидан кўра кўпроқ
билишини, билганидан кўра кўпроқ мулоҳаза
қилишини, мулоҳазасидан кўра кўпроқ сезгига эга
эканлигини ҳисобга олмаганлар, албатта, ютқазади.

* * *

Гоҳида ёқмаётган кишига қараб бир марта
табассум қилишга кучи етмайдиган инсоннинг
қудратдан лоф уриши ҳайратли.

* * *

Kelajakni o‘ylamagan o‘tmishga aylanadi.

* * *

Muammodan qochish uni muzlatib qo‘yish demakdir. Undan qochish kerak emas, yechish kerak.

* * *

Buyuk ishlarga chog‘langan kishi avval mayda ishlarni biryoqli qilsin.

* * *

Surishtirsang, ko‘zi ko‘kargan ba‘zilarga bu tamg‘a yaxshiligi uchun berilgan “mukofot” bo‘lib chiqadi.

* * *

Kech turib, kech yotadigan ayrim kishilarning shukur qilishdan boshqa chorasi qolmaydi.

* * *

Ayrimlarda shunday iste’dod bor, tan bermay iloj yo‘q. Ular har qanday qulay sharoitda ham barchasini, albatta, rasvo qiladi.

* * *

Ba‘zi kishilar aytayotganidan ko‘ra ko‘proq bilishini, bilganidan ko‘ra ko‘proq mulohaza qilishini, mulohazasidan ko‘ra ko‘proq sezgiga ega ekanligini hisobga olmaganlar, albatta, yutqazadi.

* * *

Gohida yoqmayotgan kishiga qarab bir marta tabassum qilishga kuchi yetmaydigan insonning qudratdan lof urishi hayratli.

* * *

Лоқайдлик ўлатдан ёмон.

* * *

Бақир-чақирингга сукунат билан жавоб қилаётган кимса айбдорлиги учун эмас, гап уқмаслигинг учун сукут сақлаётган бўлиши ҳам мумкин.

* * *

Ишларинг режангдагидек кетаётганидан суюнмай, режаларингни гоҳ-гоҳ текшириб тур.

Сўнгги манзилнинг боши берк бўлмасин...

* * *

Борлигингча фақат гўр қабул қилади.

* * *

Нўноқ ғийбатчилар туфайли баъзи кишилар ўзи ҳақидаги маломатлардан ҳам ёмонроқ бўлиб чиқади.

* * *

Барча замонларда бирдек нафрат қозонганлар — фақат жоҳиллар.

* * *

Қарор қилиш билан қилишнинг фарқи бор.

* * *

Хушмуомалалик айримлар учун фазилат эмас, шунчаки касб тақозоси.

* * *

Loqaydlik o‘latdan yomon.

* * *

Baqir-chaqiringga sukunat bilan javob qilayotgan kimsa aybdorligi uchun emas, gap uqmasliging uchun sukut saqlayotgan bo‘lishi ham mumkin.

* * *

Ishlaring rejangdagidek ketayotganidan suyunmay, rejalaringni goh-goh tekshirib tur.

So‘nggi manzilning boshi berk bo‘lmasin...

* * *

Borligingcha faqat go‘r qabul qiladi.

* * *

No‘noq g‘iybatchilar tufayli ba’zi kishilar o‘zi haqidagi malomatlardan ham yomonroq bo‘lib chiqadi.

* * *

Barcha zamonlarda birdek nafrat qozonganlar – faqat johillar.

* * *

Qaror qilish bilan qilishning farqi bor.

* * *

Xushmuomalalik ayrimlar uchun fazilat emas, shunchaki kasb taqozosi.

* * *

“Бизга нима хизмат?” деган гапнинг мағзини чақиб кўрсанг, аксар ҳолларда “хизмат айтма” деган маънони англайсан.

* * *

Зиддиятда отангнинг ёнида эмас, адолат олдида қад ростла.

* * *

Айрим тавсифномаларни ўқиб, лоф чинакам сўз санъати эканига шубҳанг қолмайди.

* * *

Жавоблар мулозаматга кўрамас, муносабатга кўра берилади.

* * *

Энг ювош ит занжирбанд этилса, ваҳшийга айланади. Занжирни узиб кимнидир ғажиб ҳам ташлайди. Жамиятда бемаъни тақиқларни жорий қилаётганлар бундан хулоса қилсин.

* * *

Гоҳида “сабр” деган сўз чорасизликни эмас, зулмга розиликни англатади.

* * *

Мукофот сўрамаганлар, албатта, мукофотсиз ўтган.

* * *

Табассум ярашмаган одамдан кўра, жаҳл ярашмаган одам таскарароқ.

* * *

“Bizga nima xizmat?” degan gapning magʻzini chaqib koʻrsang, aksar hollarda “xizmat aytma” degan maʼnoni anglaysan.

* * *

Ziddiyatda otangning yonida emas, adolat oldida qad rostla.

* * *

Ayrim tavsifnomalarni oʻqib, lof chinakam soʻz sanʼati ekaniga shubhang qolmaydi.

* * *

Javoblar mulozamatga koʻramas, munosabatga koʻra beriladi.

* * *

Eng yuvosh it zanjirband etilsa, vahshiyga aylanadi. Zanjirni uzib kimnidir gʻajib ham tashlaydi. Jamiyatda bemaʼni taqiqlarni joriy qilayotganlar bundan xulosa qilsin.

* * *

Gohida “sabr” degan soʻz chorasizlikni emas, zulmga rozilikni anglatadi.

* * *

Mukofot soʻramaganlar, albatta, mukofotsiz oʻtgan.

* * *

Tabassum yarashmagan odamdan koʻra, jahl yarashmagan odam tasqararoq.

* * *

“Жуда катта қарзим бор” деб йиғлаб юрадиган суллоҳни қанотинг остига олсанг, “энди қарзимиздан қандай қутиламиз?” деб йиғлайди. Меҳр кўргазишда давом этсанг, ҳақдорни рўпара қилиб “қарзингни тўла” дейишдан ҳам тоймайди.

Суллоҳлардан асрасин...

* * *

Айримларнинг аҳди булутнинг соясига ўхшайди.

* * *

Лоф уришда нашаванд ҳам овчига етолмайди.

* * *

Оқил сабабни, жоҳил айбдорни қидиради.

* * *

Боласининг жўраларини уйига таклиф этишга рухсат бермаган ота-она охир-оқибат боласи билан ёлғиз қолади.

* * *

Инсон нақадар саховатли: тўрт пуллик ташвиши бор кишининг ҳақиға дуо қилиш учун миллиард-миллиард ақчага тенг масжид куради.

* * *

Ёзилган тарих билан чин тарих ҳамиша фарқ қилган.

* * *

Кўприкларни эмас, деворларни бузган ёлғиз қолмайди.

* * *

“Juda katta qarzim bor” deb yig‘lab yuradigan sullohn qanoting ostiga olsang, “endi qarzimizdan qanday qutilamiz?” deb yig‘laydi. Mehr ko‘rgazishda davom etsang, haqdorni ro‘para qilib “qarzingni to‘la” deyishdan ham toymaydi.

Sullohlardan asrasin...

* * *

Ayrimlarning ahdi bulutning soyasiga o‘xshaydi.

* * *

Lof urishda nashavand ham ovchiga yetolmaydi.

* * *

Oqil sababni, johil aybdorni qidiradi.

* * *

Bolasining jo‘ralarini uyiga taklif etishga ruxsat bermagan ota-ona oxir-oqibat bolasi bilan yolg‘iz qoladi.

* * *

Inson naqadar saxovatli: to‘rt pullik tashvishi bor kishining haqiga duo qilish uchun milliard-milliard aqchaga teng masjid quradi.

* * *

Yozilgan tarix bilan chin tarix hamisha farq qilgan.

* * *

Ko‘priklarni emas, devorlarni buzgan yolg‘iz qolmaydi.

* * *

Орсизлар ва юлғичларнинг дояси – ўтакетган кечиримлилиқ.

* * *

Ҳалоллик одамга хос, одамсуратли барчага эмас.

* * *

Феъли тор уммонни ариқдан фарқламайди. Кенгфеъл эса сўқмоқда ҳам фил чоптиради.

* * *

Феъли кенгнинг йўли кенг.

* * *

Сендагилар ўзида ҳам бўлишини хоҳлаган олчоқ, сенда ҳеч нарса бўлмаслигини истаган бахилдан яхшироқ.

* * *

Сўнгги қадамларда суяшларидан умид қилган киши илк қадам соҳибларини суясин.

* * *

Зўрга ялтоқланмаган, ожизнинг олдида кибрланмаган киши одамнинг тилласи бўлса, бунинг аксини қилган шилтасидир.

* * *

Ҳайвонга шафқати бўлмаганнинг одамга оқибати бўлмайди.

* * *

Orsizlar va yulg'ichlarning doyasi – o'taketgan kechirimlilik.

* * *

Halollik odamga xos, odamsuratli barchaga emas.

* * *

Fe'li tor ummonni ariqdan farqlamaydi. Kengfe'l esa so'qmoqda ham fil choptiradi.

* * *

Fe'li kengning yo'li keng.

* * *

Sendagilar o'zida ham bo'lishini xohlagan olchoq, senda hech narsa bo'lmasligini istagan baxildan yaxshiroq.

* * *

So'nggi qadamlarda suyashlaridan umid qilgan kishi ilk qadam sohiblarini suyasin.

* * *

Zo'rga yaltoqlanmagan, ojizning oldida kibrlanmagan kishi odamning tillasi bo'lsa, buning aksini qilgan shiltasidir.

* * *

Hayvonga shafqati bo'lmaganning odamga oqibati bo'lmaydi.

* * *

Ёмонликка яхшилик билан қайтарилган жавоб
икки дунёга татиғулик ҳузур беради.

* * *

Оқибатдан лоф урганни оқибатда топмаслигинг
мумкин. Кишининг баҳоси чиройли сўзларига кўра
эмас, амалига кўра берилади.

* * *

Ҳайвонга кўргизган меҳрини одамдан дариг
тутганнинг қариндошлиги ҳам ҳайвонга яқин.

* * *

Сендан эшитишларини истаган гапда ҳам,
сен айтишни истаганда ҳам ҳақиқат бўлмаслиги
мумкин. Негаки, борица айтилиши лозим бўлган
гапни кўпинча айтиб бўлмайди.

* * *

Фақат манфаат учун ўзини яқин тутувчининг
сенга нафи лойдан ясалган ҳайкалнинг фойдасидан
ортиқ эмас.

* * *

Таъмали йўқлов билан самимий йўқловни
фарқла.

* * *

Баъзилар билан танишганингдан хурсандлигинг
чақмоқ чаққан муддатча давом этиши мумкин.

* * *

Фойданг текканда, алқаганнинг аксари фойдаси
керак бўлганда, акиллайди.

* * *

Yomonlikka yaxshilik bilan qaytarilgan javob ikki dunyoga tatigulik huzur beradi.

* * *

Oqibatdan lof urganni oqibatda topmasliging mumkin. Kishining bahosi chiroyli soʻzlariga koʻra emas, amaliga koʻra beriladi.

* * *

Hayvonga koʻrgizgan mehrini odamdan darigʻ tutganning qarindoshligi ham hayvonga yaqin.

* * *

Sendan eshitishlarini istagan gapda ham, sen aytishni istaganda ham haqiqat boʻlmasligi mumkin. Negaki, boricha aytilishi lozim boʻlgan gapni koʻpincha aytib boʻlmaydi.

* * *

Faqat manfaat uchun oʻzini yaqin tutuvchining senga nafi loydan yasalgan haykalning foydasidan ortiq emas.

* * *

Taʼmali yoʻqlov bilan samimiy yoʻqlovni farqla.

* * *

Baʼzilar bilan tanishganingdan xursandliging chaqmoq chaqqan muddatcha davom etishi mumkin.

* * *

Foydang tekkanda, alqaganning aksari foydasi kerak boʻlganda, akillaydi.

* * *

Бир миянги кимнингдир эзмалигини айтиб қон қилса, “Эзма тузукроқ” деб хаёл қила бошлайсан.

* * *

Бир томонлама ҳурмат ҳам, муносабат ҳам, лойдан ясалган ҳайкалга мурожаатни эслатади.

* * *

Иззат-нафс химояси учун бошланган баҳсда офатдан бошқа нарса йўқ. Хайр эса фақат ҳақиқат учун бўлаётган баҳсларда мавжуд.

* * *

“Сендан насиҳат сўраяпманми?!” дейишларини истамасанг, сўрамаганга маслаҳат берма.

* * *

“Бўлганим шу” дема, борингдан айрилсан.

* * *

Калтафаҳмга ҳикмат, лақмага сир айтма.

* * *

Қадрламаганингни қадри ўтганда биласан – беписанд қилганни ўзганда кўрасан.

* * *

Фақат манфаат учун бирга бўлувчига халқ топиб ном қўйган: суюқоёқ.

* * *

Тўй баҳона ўзини ижарага олинган қиммат уловнинг эгасидай тутиш, ижара тақинчоқлар

* * *

Bir miyang‘i kimningdir ezmaligini aytib qon qilsa,
“Ezma tuzukroq” deb xayol qila boshlaysan.

* * *

Bir tomonlama hurmat ham, munosabat ham,
loydan yasalgan haykalga murojaatni eslatadi.

* * *

Izzat-nafs himoyasi uchun boshlangan bahsda
ofatdan boshqa narsa yo‘q. Xayr esa faqat haqiqat
uchun bo‘layotgan bahslarda mavjud.

* * *

“Sendan nasihat so‘rayapmanmi?!” deyishlarini
istamasang, so‘ramaganga maslahat berma.

* * *

“Bo‘lganim shu” dema, boringdan ayrilasan.

* * *

Kaltafahmga hikmat, laqmaga sir aytma.

* * *

Qadrlamaganingni qadri o‘tganda bilasan –
bepisand qilganni o‘zganda ko‘rasan.

* * *

Faqat manfaat uchun birga bo‘luvchiga xalq topib
nom qo‘ygan: suyuqoyoq.

* * *

To‘y bahona o‘zini ijaraga olingan qimmat ulovning
egasiday tutish, ijara taqinchoqlar bilan yasanish, ijara

билан ясаниш, ижара келинкўйлакда сузилиш,
пулчамбар тақиб гердайиш одамнинг рўёдан ҳам
завқ олишига далил бўлмай, нима ахир?!

* * *

Олим дегани – оқил дегани эмас.

* * *

Одамлар ичида бир тоифа бор: сийлаган сари
ҳаддидан ошади. Кетига тепсанг, ялтоқланади.
Улар ҳақида халқ билиб айтади: сийлаб енгаман
дема, бошингга тезаклайди. Ундан кўра, пайтавани
қалин ўраб кетига теп, ялтоқланиб юраверсин.

* * *

Кўпнинг билгани билган.

* * *

Ошиқ излаб топади, мухлис қараб завқланади,
хайрихоҳ эшитса, атрофга аланглаб чапак чалади.
Диёнатнинг ошиқларини оз, мухлисларини санокли,
хайрихоҳларини сонсиз кўрдим.

* * *

Фаҳшни адабиёт ё санъат ниқоби билан ҳар
қанча ўрама, у барибир фаҳшлигича қолаверади.

* * *

Хафа қилиш мумкин бўлмаганларнинг аксари
ранжитиш билан шуғулланади.

* * *

Ўз уйидаги зўравонга кучи етмаган қўшни
уйдаги зўравонни қарғайди.

kelinko‘ylakda suzilish, pulchambar taqib gerdayish
odamning ro‘yodan ham zavq olishiga dalil bo‘lmay,
nima axir?!

* * *

Olim degani – oqil degani emas.

* * *

Odamlar ichida bir toifa bor: siylagan sari haddidan
oshadi. Ketiga tepsang, yaltoqlanadi. Ular haqida
xalq bilib aytadi: siylab yengaman dema, boshingga
tezaklaydi. Undan ko‘ra, paytavani qalin o‘rab ketiga
tep, yaltoqlanib yuraversin.

* * *

Ko‘pning bilgani bilgan.

* * *

Oshiq izlab topadi, muxlis qarab zavqlanadi,
xayrixoh eshitsa, atrofga alanglab chapak chaladi.
Diyonatning oshiqlarini oz, muxlislarini sanoqli,
xayrixohlarini sonsiz ko‘rdim.

* * *

Fahshni adabiyot yo san‘at niqobi bilan har qancha
o‘rama, u baribir fahshligicha qolaveradi.

* * *

Xafa qilish mumkin bo‘lmaganlarning aksari
ranjitish bilan shug‘ullanadi.

* * *

O‘z uyidagi zo‘ravonga kuchi yetmagan qo‘shni
uydagi zo‘ravonni qarg‘aydi.

* * *

Амалнинг эгаси билан қоровулининг фарқи бор.
Амалнинг эгаси муаммони ечади. Мансаб қоровули
эса муаммодан гапирганга ҳасрат халтасини очиб,
сабрдан ваъз ўқийди.

Қоровулга дуч келганнинг шўри курсин.

* * *

Ҳақиқатни қабул қилишга тайёр бўлмасанг,
айтишларини тилама. Шу талаб ортидан дилозорга,
беодобга, ҳатто золимга айланиб қолишинг мумкин.

* * *

Бир йигитнинг кийган уст-боши қип-қизил
экан. Сўзига эътибор қилсам, ўзиям қип-қизил...

* * *

Шундайлар бор: истарки, хаёлинг ҳам уларнинг
измида бўлса.

* * *

Байроқ ҳар қанча улкан бўлмасин, туғустун
бўлмаса, ҳилпираб ўзини кўз-кўз қилолмайди.
“Байроқман” деганлар туғустунни унутмасин.

* * *

Квадрат фикрлаб ўрганган одам юмалоқ-ёстик
фикрни қабул қилмайди.

* * *

Унутишга ҳамма ҳам қодир эмас.

* * *

Мунофиқнинг юзини кўрмоқчи бўлсанг, кўпроқ
мулозамат қилаётган касга боқ.

* * *

Amalning egasi bilan qorovulining farqi bor.
Amalning egasi muammoni yechadi. Mansab qorovuli
esa muammodan gapirganga hasrat xaltasini ochib,
sabrda va'z o'qiydi.

Qorovulga duch kelganning sho'ri qursin.

* * *

Haqiqatni qabul qilishga tayyor bo'lmasang,
aytishlarini tilama. Shu talab ortidan dilozorga,
beodobga, hatto zolimga aylanib qolishing mumkin.

* * *

Bir yigitning kiygan ust-boshi qip-qizil ekan.
So'ziga e'tibor qilsam, o'ziyam qip-qizil...

* * *

Shundaylar bor: istarki, xayoling ham ularning
izmida bo'lsa.

* * *

Bayroq har qancha ulkan bo'lmasin, tug'ustun
bo'lmasa, hilpirab o'zini ko'z-ko'z qilolmaydi.
"Bayroqman" deganlar tug'ustunni unutmasin.

* * *

Kvadrat fikrlab o'rgangan odam yumaloq-yostiq
fikrni qabul qilmaydi.

* * *

Unutishga hamma ham qodir emas.

* * *

Munofiqning yuzini ko'rmoqchi bo'lsang, ko'proq
mulozamat qilayotgan kasga boq.

* * *

Алданган кишиларнинг ўзига бераётган тасал-
лиси аслида қарғишга тенг.

* * *

Онгли тарзда ҳаққа таслим бўлмаган киши
қўркув билан зулмга бўйин эгади.

* * *

Оқил билан кучлидан бирортасини танлаш
керак бўлса, оқилни танлаган маъкул. Аммо кўпчи-
лик кучлини танлайди, афсус.

* * *

Уйлар, уловлар, хизматлар, тўйхоналар, тўй
дастурхонидаги ноз-неъматлар, либослар, ҳатто
тақинчоқларни ижарага олиш мумкин. Майли,
биродар, чин эгадек ҳузурланавер. Фақат бировнинг
фикрини ижарага олмасанг, бас.

* * *

“Авлиё деб ўйлаганинг авлиёнинг нусхаси
бўлиб чиққани чатоқ”, деган эди мусаввир Илҳом
Осмон.

* * *

Энг қиммат тўловни бировнинг фикри билан
яшаётган одам тўлайди.

* * *

Янги дин ўйлаб топгани кўрсанг, билки, бую-
ришни ёқтирган найрангбозга дуч келибсан.

* * *

Aldangan kishilarning o‘ziga berayotgan tasallisi
aslida qarg‘ishga teng.

* * *

Ongli tarzda haqqa taslim bo‘lmagan kishi qo‘rquv
bilan zulmga bo‘yin egadi.

* * *

Oqil bilan kuchlidan birortasini tanlash kerak
bo‘lsa, oqilni tanlagan ma‘qul. Ammo ko‘pchilik
kuchlini tanlaydi, afsus.

* * *

Uylar, ulovlar, xizmatlar, to‘yxonalar, to‘y dasturxo-
nidagi noz-ne‘matlar, liboslar, hatto taqinchoqlarni
ijaraga olish mumkin. Mayli, birodar, chin egadek
huzurlanaver. Faqat birovning fikrini ijaraga olmasang,
bas.

* * *

“Avliyo deb o‘ylaganing avliyoning nusxasi bo‘lib
chiqqani chatoq”, degan edi musavvir Ilhom Osmon.

* * *

Eng qimmat to‘lovni birovning fikri bilan
yashayotgan odam to‘laydi.

* * *

Yangi din o‘ylab topganni ko‘rsang, bilki, buyu-
rishni yoqtirgan nayrangbozga duch kelibsan.

* * *

Сийловчи қўлни тишлаганнинг кейинги наси-
баси тепки бўлади.

* * *

Қўққисдан уйғонган виждон ҳаммани бир
хайратга солгач, яна-да қаттиқроқ уйқуга кетиши
мумкин.

* * *

Фазилатни фақат жоҳил иллат дейди.

* * *

Одамнинг дарахтдан фарқи шуки, у кўчиб ҳам
“кўкараверади”.

* * *

Гоҳида оқни асраш учун “қора”ни ҳам “оқ”
дейишга тўғри келади.

* * *

Ёлғондан хурган сиртлонга кўппаклар чиндан
жўр бўлади.

* * *

Шошқалоқларни омад қувиб етолмайди.

* * *

Баъзи нўноқ адиблар ўзларини Навоийга тенг-
лайди. Ғашингиз келмасин, ҳазрат ҳам уч ёшларида
чиндан ёлчителиб ёзмаган.

* * *

Siylovchi qo‘lni tishlaganning keyingi nasibasi tepki bo‘ladi.

* * *

Qo‘qqisdan uyg‘ongan vijdon hammani bir hayratga solgach, yana-da qattiqroq uyquga ketishi mumkin.

* * *

Fazilatni faqat johil illat deydi.

* * *

Odamning daraxtdan farqi shuki, u ko‘chib ham “ko‘karaveradi”.

* * *

Gohida oqni asrash uchun “qora”ni ham “oq” deyishga to‘g‘ri keladi.

* * *

Yolg‘ondan hurgan sirtlonga ko‘ppaklar chindan jo‘r bo‘ladi.

* * *

Shoshqaloqlarni omad quvib yetolmaydi.

* * *

Ba’zi no‘noq adiblar o‘zlarini Navoiyga tenglaydi. G‘ashingiz kelmasin, hazrat ham uch yoshlarida chindan yolchitib yozmagan.

* * *

Шундайлар бор: табассум ҳам садақа эканини яхши билади. Билгани учун сизга раво кўрмайди. Хасиснинг бундан тубанроғини топиб бўлмасиз.

* * *

Хокисор киши ўзига топширилган ишни икки ҳисса ортиғи билан бажарса, унга мукофот ўрнида яна тўрт ҳисса мажбурият берилади.

* * *

Бу дунёда кимдир роль ўйнаб, яна кимдир томошабин бўлиб ўтади. Инсон каби умрни эса учинчи тоифа кечиради.

* * *

Бу дунёнинг комедияси шуки, пул топмагани учун ишга чиққан, пул топгани учун ишга чиқмаганининг дастиёрлигини қилади.

* * *

Тийиқсиз истакларнинг тешик хумдан фарқи йўқ.

* * *

Баъзиларда маълумот олий, фаросат ўрта, одоб бошланғич, инсоф эса — бошланғичгача бўлган даврда қолиб кетган.

* * *

Таҳоратни ғуслдан фарқламаганининг куни ҳаммомда ўтади.

* * *

Shundaylar bor: tabassum ham sadaqa ekanini yaxshi biladi. Bilgani uchun sizga ravo koʻrmaydi. Xasisning bundan tubanrogʻini topib boʻpsiz.

* * *

Xokisor kishi oʻziga topshirilgan ishni ikki hissa ortigʻi bilan bajarsa, unga mukofot oʻrnida yana toʻrt hissa majburiyat beriladi.

* * *

Bu dunyoda kimdir rol oʻynab, yana kimdir tomoshabin boʻlib oʻtadi. Inson kabi umrni esa uchinchi toifa kechiradi.

* * *

Bu dunyoning komediyasi shuki, pul topmagani uchun ishga chiqqan, pul topgani uchun ishga chiqmaganning dastiyorligini qiladi.

* * *

Tiyiqsiz istaklarning teshik xumdan farqi yoʻq.

* * *

Baʼzilarda maʼlumot oliy, farosat oʻrta, odob boshlangʻich, insof esa – boshlangʻichgacha boʻlgan davrda qolib ketgan.

* * *

Tahoratni gʻusldan farqlamaganning kuni hammomda oʻtadi.

* * *

Модага қараб кийинганни маломат қилишдан эҳтиёт бўлинг. Ахир мода такрорланиб туради.

* * *

Гоҳида ечими ўзингда бўлган саволга қирқ донишдан жавоб олиш учун бутун мамлакатни ялангоёқ кезиб чиқасан.

* * *

Бу дунёдаги энг жирканч одамни кўрмоқчи бўлсанг, топган ҳаром луқмаси билан мақтанаётган кишига боқ.

* * *

Қўлловчининг йўқлиги ҳам улкан қўллов аслида.

* * *

Айрим истеъдод соҳибларида шундан бошқа афзаллик бўлмаслиги мумкин.

* * *

Мустақил мамлакатда ҳам мустабидлар бўлиши мумкин. Мустамлака одамлар ҳам.

* * *

Қилғиликни қилиб “қарғиши ўтмайди, уям менга ўхшаган одам” деб ўзингга тасалли бераётган бўлсанг, билиб қўй: сен одам эмассан.

* * *

Меҳмонни уй эгаси эмас, ити қопади. Суянган тоғларингнинг итларига ишонма.

* * *

Modaga qarab kiyinganni malomat qilishdan ehtiyot bo‘ling. Axir moda takrorlanib turadi.

* * *

Gohida yechimi o‘zingda bo‘lgan savolga qirq donishdan javob olish uchun butun mamlakatni yalangoyoq kezib chiqasan.

* * *

Bu dunyodagi eng jirkanch odamni ko‘rmoqchi bo‘lsang, topgan harom luqmasi bilan maqtanayotgan kishiga boq.

* * *

Qo‘llovchining yo‘qligi ham ulkan qo‘llov aslida.

* * *

Ayrim iste’dod sohiblarida shundan boshqa afzallik bo‘lmasligi mumkin.

* * *

Mustaqil mamlakatda ham mustabidlar bo‘lishi mumkin. Mustamlaka odamlar ham.

* * *

Qilg‘ilikni qilib “qarg‘ishi o‘tmaydi, uyam menga o‘xshagan odam” deb o‘zingga tasalli berayotgan bo‘lsang, bilib qo‘y: sen odam emassan.

* * *

Mehmonni uy egasi emas, iti qopadi. Suyangan tog‘laringning itlariga ishonma.

* * *

Одамларни бир-биридан фақат ўлим эмас, кибр ҳам жудо қилиши мумкин.

* * *

Эзгу ишни ният қилган киши эмас, уни амалга оширган таҳсинга лойиқ.

* * *

Мақсадсиз уйғонгандан кўра, мақсад билан туш кўрган афзал.

* * *

Разил ўзининг муқаррар ёмонлигини бир муддатга кечиктиришни ҳам улкан ҳиммат санайди.

* * *

Ёрдам кўлини чўзганнинг ҳафсаласини пир қилсанг, яна ёрдам керак бўлганида арқон тутқазиши мумкин.

* * *

Ношукурни қанчалик кўп эъзозласанг, қадрингни шунчалик кўп оёқости қилади.

* * *

Фаросат бўлмаган калла қанчалар чиройли бўлмасин, унда гўзалликни кўролмайсан.

* * *

Таом идиши ҳар қанча гўзал бўлмасин, қоринни тўйғазмайди. Идишга ўхшагандан наф кутма.

* * *

Odamlarni bir-biridan faqat o'lim emas, kibr ham judo qilishi mumkin.

* * *

Ezgu ishni niyat qilgan kishi emas, uni amalga oshirgan tahsinga loyiq.

* * *

Maqsadsiz uyg'ongandan ko'ra, maqsad bilan tush ko'rgan afzal.

* * *

Razil o'zining muqarrar yomonligini bir muddatga kechiktirishni ham ulkan himmat sanaydi.

* * *

Yordam qo'lini cho'zganning hafsalasini pir qilsang, yana yordam kerak bo'lganida arqon tutqazishi mumkin.

* * *

Noshukurni qanchalik ko'p e'zozlasang, qadringni shunchalik ko'p oyoqosti qiladi.

* * *

Farosat bo'lmagan kalla qanchalar chiroyli bo'lmasin, unda go'zallikni ko'rolmaysan.

* * *

Taom idishi har qancha go'zal bo'lmasin, qorinni to'yg'azmaydi. Idishga o'xshagandan naf kutma.

* * *

“Қовуннинг зўрини ит ер экан” деб дийдиё
қилиш ҳам кучукнинг акиллашидай гап аслида.

* * *

Қалб тўридан жой олганлар ўлмайди, дийдор-
лашиш имконини йўққа чиқарадилар, холос.

* * *

Юлғичнинг табассумидан кўра жирканч
табассум йўқ.

* * *

Қадрдонлар билан учрашишни чўзсанг,
узоқлашиб кетасан.

* * *

Кимгадир қарам бўлгинг келмаса, таъмангни
тий. Муҳтож бўлмаслик учун илинжга ишонма.

* * *

Самимий муносабатдан барака топмаган бориға
яраша муомала қилади.

* * *

Қарз олиб қайтаришни истамаётган қадрдонинг
бўлса, билиб қўй: у хотиранг билан яшашни маъқул
кўрибди.

* * *

Сафари қариганнинг сафари хайрли бўлсин.

* * *

Яшашдан маъно топмай қолган кас маҳкум
каби қутулишга интилади.

* * *

“Qovunning zo‘rini it yer ekan” deb diydiyo qilish ham kuchukning akillashiday gap aslida.

* * *

Qalb to‘ridan joy olganlar o‘lmaydi, diydorlashish imkonini yo‘qqa chiqaradilar, xolos.

* * *

Yulg‘ichning tabassumidan ko‘ra jirkanch tabassum yo‘q.

* * *

Qadrdonlar bilan uchrashishni cho‘zsang, uzoqlashib ketasan.

* * *

Kimgadir qaram bo‘lging kelmasa, ta‘mangni tiy. Muhtoj bo‘lmaslik uchun ilinjga ishonma.

* * *

Samimiy munosabatdan baraka topmagan boriga yarasha muomala qiladi.

* * *

Qarz olib qaytarishni istamayotgan qadrdoning bo‘lsa, bilib qo‘y: u xotirang bilan yashashni ma‘qul ko‘ribdi.

* * *

Safari qariganning safari xayrli bo‘lsin.

* * *

Yashashdan ma‘no topmay qolgan kas mahkum kabi qutulishga intiladi.

* * *

Биринчи ўринни эмас, ўз ўрнингни эгаллаш муҳим.

* * *

Сени “аҳмоқ қияпман” деб ўйлаётганларга аҳмоқдай кўриниш учун ҳам роль ўйнаш лозим.

* * *

Хатосини жасорат деб билганни кўрсанг, билки, “вос-вос”ни кўрибсан.

* * *

Эътиборли бўл: ўтмишдан келаётган сас, огоҳлантириш бўлиши мумкин.

* * *

Узоқ кутган кишига кутаётганининг қизиғи қолмайди. Куттирманг.

* * *

Ақли заифларни қаердадир “тентак”, яна қаердадир “даҳо” дейишади.

* * *

Тавба, ўн бир кишилиқ футбол терма жамоамиз ҳар сафар бутун бошли қўшиндай келадиган футбол терма жамоасига рўпара бўлади-я.

* * *

Хотираси сустнинг ёлғони тез фош бўлади.

* * *

Birinchi o‘rinni emas, o‘z o‘rningni egallash muhim.

* * *

Seni “ahmoq qilyapman” deb o‘ylayotganlarga ahmoqday ko‘rinish uchun ham rol o‘ynash lozim.

* * *

Xatosini jasorat deb bilganni ko‘rsang, bilki, “vosvos”ni ko‘ribsan.

* * *

E‘tiborli bo‘l: o‘tmishdan kelayotgan sas, ogohlantirish bo‘lishi mumkin.

* * *

Uzoq kutgan kishiga kutayotganining qizig‘i qolmaydi. Kuttirmang.

* * *

Aqli zaiflarni qayerdadir “tentak”, yana qayerdadir “daho” deyishadi.

* * *

Tavba, o‘n bir kishilik futbol terma jamoamiz har safar butun boshli qo‘shinday keladigan futbol terma jamoaciga ro‘para bo‘ladi-ya.

* * *

Xotirasi sustning yolg‘oni tez fosh bo‘ladi.

* * *

Айримларда чинакам етакчи бўлиш учун билим, тажриба, нуктадонлик, ташкилотчилик, укув ва худбинлик бор. Фақат худбинлик ҳаддан ортик бўлгани учун етакчи бўлолмайди.

* * *

Осмон ердан бошланади.

* * *

Ҳақиқат фақат ҳазилларда айтиладиган замонда яшаётган кишининг шўри курсин.

* * *

Шундай йўллар бор: чиқиб кетиш учун уни яқунлаш керак.

* * *

Кимдир ичкиликдан, яна кимдир ҳаддан ортик иззатдан суюлади.

* * *

Сени сеҳр қилдирган киши масалангни бандага солибди. Худога солса, не қилардинг?..

* * *

“Оқилона сўз айтиш учун машаққат тортиш керак”, деганга бир гап: “Сиз ҳақ бўлганингизда музей деворида Афлотуннинг сурати эмас, эшакнинг сурати осилиб турарди”.

* * *

Катта бойлик топганда ўзини тентакдай тутган одам, аслида ҳам чин тентак.

* * *

Ayrimlarda chinakam yetakchi bo‘lish uchun bilim, tajriba, nuktadonlik, tashkilotchilik, uquv va xudbinlik bor. Faqat xudbinlik haddan ortiq bo‘lgani uchun yetakchi bo‘lolmaydi.

* * *

Osmon yerdan boshlanadi.

* * *

Haqiqat faqat hazillarda aytiladigan zamonda yashayotgan kishining sho‘ri qursin.

* * *

Shunday yo‘llar bor: chiqib ketish uchun uni yakunlash kerak.

* * *

Kimdir ichkilikdan, yana kimdir haddan ortiq izzatdan suyuladi.

* * *

Seni sehr qildirgan kishi masalangni bandaga solibdi. Xudoga solsa, ne qilarding?..

* * *

“Oqilona so‘z aytish uchun mashaqqat tortish kerak”, deganga bir gap: “Siz haq bo‘lganingizda muzey devorida Aflotunning surati emas, eshakning surati osilib turardi”.

* * *

Katta boylik topganda o‘zini tentakday tutgan odam, aslida ham chin tentak.

* * *

Киши бойиб кетганида ҳам саховатга ожиз бўлса, уни рухшуноsgа йўлланг.

* * *

Йиллар йўлга ўхшайди, имкониятлар – уловга.

* * *

Айрим сўзлар тескари маънода ҳам ишлатилади. Шунинг учун “ҳимоячингман” деганга ишонма.

* * *

Тушунтиришга уста бўлган кишига тушунтириб бўлмайди.

* * *

Адолатни таъминлаш учун “Адолат қутилари” ўрнатилган муассасаларда адолатни фақат қутилардан қидирмоқ керак.

* * *

Ҳаракатсиз кишидан фақат қамчи ёрдамида фойдаланиш мумкин.

* * *

Инжиқнинг иши фақат инжиқ билан битади.

* * *

Диққат билан разм солсанг, гоҳида ниманидир тушунтираётган кишининг ўзи ҳеч нарсани тушунмаслигини англайсан.

* * *

Барака – юкли осмонда.

* * *

Kishi boyib ketganida ham saxovatga ojiz bo‘lsa,
uni ruhshunosga yo‘llang.

* * *

Yillar yo‘lga o‘xshaydi, imkoniyatlar – ulovga.

* * *

Ayrim so‘zlar teskari ma’noda ham ishlatiladi.
Shuning uchun “himoyachingman” deganga ishonma.

* * *

Tushuntirishga usta bo‘lgan kishiga tushuntirib
bo‘lmaydi.

* * *

Adolatni ta’minlash uchun “Adolat qutilari”
o‘rnatilgan muassasalarda adolatni faqat qutilardan
qidirmoq kerak.

* * *

Harakatsiz kishidan faqat qamchi yordamida
foydalanish mumkin.

* * *

Injiqning ishi faqat injiq bilan bitadi.

* * *

Diqqat bilan razm solsang, gohida nimanidir tushun-
tirayotgan kishining o‘zi hech narsani tushunmasligini
anglaysan.

* * *

Baraka – yukli osmonda.

* * *

Келажак ёшларнинг қўлида эканлигига ишончинг комил бўлса, ўзингга ҳамиша шу саволни бер: келажак ёшлар қўлида, ёшлар-чи?!

* * *

Ахборот билан ўйнашманг. Эҳтиёт бўлмасангиз, унинг оқимида ғарқ бўласиз.

* * *

Барча эзма меҳмонлар шундай ўйлашга мажбур қилади: ё сен мулозамат қилишни эпполмайдиган ландаурсан ёки улар ғирт овсар.

* * *

Салга аразлаб қолаверадиган кишиларни кўриб ўйлаб қоласан: айримлар тупроқданмас, қумдан яратилганмикан-а?

* * *

Бошқалар учун яшаган одам “энди ўзим учун яшайман” дейишдан аввал бошқаларнинг розилигини олсин.

* * *

Мухлислар мислсиз қудратга эга. Агар улар истаса, суюклисини маъбудга айлантиради.

* * *

Алдаш учун ҳам ишончни қозониш керак.

* * *

Унутма: мактаб-мактаб кузатадилар.

* * *

Kelajak yoshlarning qo‘lida ekanligiga ishonching komil bo‘lsa, o‘zingga hamisha shu savolni ber: kelajak yoshlar qo‘lida, yoshlar-chi?!

* * *

Axborot bilan o‘ynashmang. Ehtiyot bo‘lmasangiz, uning oqimida g‘arq bo‘lasiz.

* * *

Barcha ezma mehmonlar shunday o‘ylashga majbur qiladi: yo sen mulozamat qilishni eplolmaydigan landavursan yoki ular g‘irt ovsar.

* * *

Salga arazlab qolaveradigan kishilarni ko‘rib o‘ylab qolasan: ayrimlar tuproqdanmas, qumdan yaratilganmikan-a?

* * *

Boshqalar uchun yashagan odam “endi o‘zim uchun yashayman” deyishdan avval boshqalarning roziligini olsin.

* * *

Muxlislar mislsiz qudratga ega. Agar ular istasa, suyuqlikini ma’budga aylantiradi.

* * *

Aldash uchun ham ishonchni qozonish kerak.

* * *

Unutma: maqtab-maqtab kuzatadilar.

* * *

Овчи учун энг кулай нишон ҳаракатсиз ўлжадир.
Ҳаракатдан тўхтама.

* * *

Айрим “силлиқ”ларнинг ниқоблари шу қадар
кўпки, ўз афтидан фойдаланишга улгурмайди.

* * *

– Мунофиқнинг туркидан безорман, – деди бир
“силлиқ”.

– Унда ойнага қараманг, – дедим.

* * *

Бир замонлар елкага тўн ёпиш эҳтиром рамзи
эди. Иккиюзламачи қабихлар бу удумни таҳқир ва
масхаралаш маросимига айлантиришди.

* * *

Фойдаланиб бўлган лаҳзадан бошлаб сени
унутадиган маразни кўрсанг, билки, одамнинг
иблисини учратибсан.

* * *

Мунтазам яхшилик кўраётганига қарамай
ёмонлик қилаверадиган киши “чаён синдроми”
билан хасталанган бўлиши мумкин.

* * *

Оғирнинг устида, енгилнинг остида юриб
ўрганган одам дўппи тор келганда ётоғига ҳам
ҳашарчи етаклайди.

* * *

Ovchi uchun eng qulay nishon harakatsiz o‘ljadir.
Harakatdan to‘xtama.

* * *

Ayrim “silliq”larning niqoblari shu qadar ko‘pki,
o‘z aftidan foydalanishga ulgurmaydi.

* * *

– Munofiqning turqidan bezorman, – dedi bir
“silliq”.

– Unda oynaga qaramang, – dedim.

* * *

Bir zamonlar yelkaga to‘n yopish ehtirom ramzi
edi. Ikkiyuzlamachi qabihlar bu udumni tahqir va
masxaralash marosimiga aylantirishdi.

* * *

Foydalanib bo‘lgan lahzadan boshlab seni unuta-
digan marazni ko‘rsang, bilki, odamning iblisini
uchratibsan.

* * *

Muntazam yaxshilik ko‘rayotganiga qaramay
yomonlik qilaveradigan kishi “chayon sindromi” bilan
xastalangan bo‘lishi mumkin.

* * *

Og‘irning ustida, yengilning ostida yurib o‘rgangan
odam do‘ppi tor kelganda yotog‘iga ham hasharchi
yetaklaydi.

* * *

Тирикчилик маҳорат билан ўйналадиган роллардан иборат.

* * *

Қабихликни дарғазаб юзлардан эмас, сохта табассум ортидан қидир.

* * *

Диёнатдан лоф урувчи мунофиқдан кўра, сўзи билан амали бир бенамоз афзал.

* * *

Ғаламисликдан тўхтаёлмасанг, бошланғич нуқтага қайтасан. Шунда ҳам тўхтамасанг, ундан нарига ўтиб кетасан.

* * *

Фақат бир киши гапирган жойда ҳақиқат бўлмайди.

* * *

Ёмонликни кўнгилга тугдингми?

Билиб қўй, шу лаҳзадан бошлаб иблисдан ортиқ эмассан.

* * *

Яхши бўлсанг, таслим бўлма. Токи бу дунё фақат ёмонларга қолмасин.

* * *

Тасалли буюк туйғу, аммо у буюкликка етакламайди.

* * *

Tirikchilik mahorat bilan o‘ynaladigan rollardan iborat.

* * *

Qabihlikni darg‘azab yuzlardan emas, soxta tabassum ortidan qidir.

* * *

Diyonatdan lof uruvchi munofiqdan ko‘ra, so‘zi bilan amali bir benamoz afzal.

* * *

G‘alamislikdan to‘xtayolmasang, boshlang‘ich nuqtaga qaytasan. Shunda ham to‘xtamasang, undan nariga o‘tib ketasan.

* * *

Faqat bir kishi gapirgan joyda haqiqat bo‘lmaydi.

* * *

Yomonlikni ko‘ngilga tugdingmi?
Bilib qo‘y, shu lahzadan boshlab iblisdan ortiq emassan.

* * *

Yaxshi bo‘lsang, taslim bo‘lma. Toki bu dunyo faqat yomonlarga qolmasin.

* * *

Tasalli buyuk tuyg‘u, ammo u buyuklikka yetaklamaydi.

* * *

Унутма: қўшилиб қолиш билан асос солишнинг фарқи бор.

* * *

Манфаат илинжидаги эҳтиромнинг чин номи — тирикчилик.

* * *

Гоҳида жудаям соғинасан... ўзингни.

* * *

Кимнидир биринчилик, кимни эса сўнггилик машҳур қилади.

* * *

“Дам олинг” деган сўзни икки тоифа айтади: биринчиси — сенга ачинганлар, иккинчиси — “дамингни бермоқчи бўлганлар”.

* * *

Шундай тўнкалар бор: ишдан ҳайдалиши аниқ бўлмагунча, ишлагиси келмайди.

* * *

Ҳаммамиз ҳам одаммиз. Янглишишдан холи эмасмиз. Гоҳида бўйинтуруқ таққанни “бўйинбоғ таққан” деб ўйлаймиз.

* * *

Йўли бирлар билан эмас, мақсади бирлар билан сафар қил.

* * *

Unutma: qo‘shilib qolish bilan asos solishning farqi bor.

* * *

Manfaat ilinjidagi ehtiromning chin nomi – tirikchilik.

* * *

Gohida judayam sog‘inasan... o‘zingni.

* * *

Kimnidir birinchilik, kimni esa so‘nggilik mashhur qiladi.

* * *

“Dam oling” degan so‘zni ikki toifa aytadi: birinchisi – senga achinganlar, ikkinchisi – “damingni bermoqchi bo‘lganlar”.

* * *

Shunday to‘nkalar bor: ishdan haydalishi aniq bo‘lmaguncha, ishlagisi kelmaydi.

* * *

Hammamiz ham odammiz. Yanglishishdan xoli emasmiz. Gohida bo‘yinturuq taqqanni “bo‘yinbog‘ taqqan” deb o‘ylaymiz.

* * *

Yo‘li birlar bilan emas, maqsadi birlar bilan safar qil.

* * *

Ҳаммадан кўра ақллироқ бўлишга эмас, ақлли бўлишга ҳаракат қил.

* * *

Фавкулудда ҳодисаларни таҳқирлар остида ишлаётганлар эмас, рағбатлардан илҳомланганлар содир этади.

* * *

Йўқ фазилатларинг билан мақтагандан қоч.

* * *

Ишонч дийдордир. Яратганга ишонмаган ундан бенасиб.

* * *

Кенгфеълликни кимдир қадрлаш шарт бўлган неъмат, яна кимдир тортинмай туфлаб кетавериш мумкин бўлган ирkit идиш, деб ўйлайди.

* * *

Сени тинглашни истамаган жойда бақиритиш бефойда.

* * *

Таваккалдан кўрққан одам таваккалчига хизматкор бўлади.

* * *

Ишлаш ва ўйлашдан ташқари, яшаш ҳам керак.

* * *

Сунъий идрокка суянган ўз ақлини йўқотади.

* * *

Hammadan ko‘ra aqlliroq bo‘lishga emas, aqlli bo‘lishga harakat qil.

* * *

Favqulodda hodisalarni tahqirlar ostida ishlayotganlar emas, rag‘batlardan ilhomlanganlar sodir etadi.

* * *

Yo‘q fazilatlarining bilan maqtagandan qoch.

* * *

Ishonch diydordir. Yaratganga ishonmagan undan benasib.

* * *

Kengfe‘llikni kimdir qadrlash shart bo‘lgan ne‘mat, yana kimdir tortinmay tuflab ketaverish mumkin bo‘lgan irkit idish, deb o‘ylaydi.

* * *

Seni tinglashni istamagan joyda baqirish befoyda.

* * *

Tavakkaldan qo‘rqqan odam tavakkalchiga xizmatkor bo‘ladi.

* * *

Ishlash va o‘ylashdan tashqari, yashash ham kerak.

* * *

Sun‘iy idrokka suyangan o‘z aqlini yo‘qotadi.

* * *

Виждонга чап бериш учун “тақдир экан” деган сўз кифоя.

* * *

“Йўқ” дейишни, албатта, ўрган.

* * *

Қалбда тасодифий танлов бўлмайди. У Яратганнинг иродаси билан иш тутади.

* * *

Тавба, гоҳида сенга одамдай итоат этишлари учун кутурган ҳайвондай ўкиришинг шарт.

* * *

Шундай кўприклар бор: ўтгандан кўра, ёққан афзал.

* * *

Тасалли бор экан, разиллик тугамайди.

* * *

Аслини ошкор этмаслик учун ҳар қандай ролларни ўйнашга тайёр мавжудод бор.

Уни одам дейдилар.

* * *

Қалб талпинмаган манзилга ҳам оёқ элтишга маҳкум.

* * *

Чорасизнинг ягона чораси – мардонаворлик.

* * *

Vijdonga chap berish uchun “taqdir ekan” degan soʻz kifoya.

* * *

“Yo‘q” deyishni, albatta, o‘rgan.

* * *

Qalbda tasodifiy tanlov bo‘lmaydi. U Yaratganning irodasi bilan ish tutadi.

* * *

Tavba, gohida senga odamday itoat etishlari uchun quturgan hayvonday o‘kirishing shart.

* * *

Shunday ko‘priklar bor: o‘tgandan ko‘ra, yoqqan afzal.

* * *

Tasalli bor ekan, razillik tugamaydi.

* * *

Aslini oshkor etmaslik uchun har qanday rollarni o‘ynashga tayyor mavjudod bor.

Uni odam deydilar.

* * *

Qalb talpinmagan manzilga ham oyoq eltishga mahkum.

* * *

Chorasizning yagona chorasi – mardonavorlik.

* * *

Зўрға айтилган раҳматнинг сўқинишдан фарқи йўқ.

* * *

Ўлгандан сўнг берилган мукофот – фақат тирикларнинг виждонига таскин.

* * *

Ҳақиқатни билатуриб ёлғон сўзлагандан ҳам, ўзингни шу ёлғонга ишонгандай кўрсатган чатоқ.

* * *

Илмнинг нархи бир пул бўлган жойда китоб саҳифалари ҳожат қоғози ўрнида ишлатилади.

* * *

Ўзингни ҳурмат қилганинг яхши, фақат бу ўзгаларни беҳурмат қилиш эвазига бўлгани чатоқ.

* * *

Хатто қуёш ҳам барчага бирдек ёқмайди.

* * *

Ҳақиқатга ишонмаган одам тасаллини ёлғондан қидиради.

* * *

Асл башарасини очганга ташаккур айт.

Ўлгунча ниқобда ўтганида нима қилардинг?

* * *

Наслдан наслга фақат касалликлар эмас, унвонлар ва лавозимлар ҳам ўтиши мумкин.

* * *

Zo‘rg‘a aytilgan rahmatning so‘kinishdan farqi yo‘q.

* * *

O‘lgandan so‘ng berilgan mukofot – faqat tiriklarning vijdoniga taskin.

* * *

Haqiqatni bilaturib yolg‘on so‘zlagandan ham, o‘zingni shu yolg‘onga ishonganday ko‘rsatgan chatoq.

* * *

Ilmning narxi bir pul bo‘lgan joyda kitob sahifalari hojat qog‘ozi o‘rnida ishlatiladi.

* * *

O‘zingni hurmat qilganing yaxshi, faqat bu o‘zgalarni behurmat qilish evaziga bo‘lgani chatoq.

* * *

Hatto quyosh ham barchaga birdek yoqmaydi.

* * *

Haqiqatga ishonmagan odam tasallini yolg‘ondan qidiradi.

* * *

Asl basharasini ochganga tashakkur ayt.

O‘lguncha niqobda o‘tganida nima qilarding?

* * *

Nasldan naslga faqat kasalliklar emas, unvonlar va lavozimlar ham o‘tishi mumkin.

* * *

Ўлиб айрилгандан тирик айрилган ёмон.

* * *

Унутма: кечиримли ва сабрли одамнинг иродаси тоғдан ортиқ. Бу ирода бир лаҳзада сендан тоабад юз ўгиришга ҳам етиши мумкин.

* * *

Устингдан гўнг ағдаришдими?

Демак, кимнидир тезаклашга мажбур қилибсан.

* * *

Мағлубларнинг фожиаси ютқазганида эмас, голиблар ёзган тарихни ўқишга маҳкумлигида.

* * *

Ота-онаси бир бўлган биомавжудотлар билан Худо берган ака-ука, опа-сингилнинг фарқи бор.

* * *

“Эчкиниям, қўйниям ўз оёғидан осади” деб баҳона излаган ҳам ўз оёғидан осилади.

* * *

Эҳтиёт бўл, куллик ўзини кўпинча “озодлик” деб таништиради.

* * *

Катта мансабдаги “майда” одамдан кўра, мансабсиз “катта”лар тузук.

* * *

Катталарнинг аҳмоқона фикрлаши кичикларни ақл ўргатишга мажбур қилади.

* * *

O‘lib ayrilgandan tirik ayrilgan yomon.

* * *

Unutma: kechirimli va sabrli odamning irodasi tog‘dan ortiq. Bu iroda bir lahzada sendan toabad yuz o‘girishga ham yetishi mumkin.

* * *

Ustingdan go‘ng ag‘darishdimi?
Demak, kimnidir tezaklashga majbur qilibsan.

* * *

Mag‘lublarning fojiasi yutqazganida emas, g‘oliblar yozgan tarixni o‘qishga mahkumligida.

* * *

Ota-onasi bir bo‘lgan biomavjudotlar bilan Xudo bergan aka-uka, opa-singilning farqi bor.

* * *

“Echkiniyam, qo‘yniyam o‘z oyog‘idan osadi” deb bahona izlagan ham o‘z oyog‘idan osiladi.

* * *

Ehtiyot bo‘l, qullik o‘zini ko‘pincha “ozodlik” deb tanishtiradi.

* * *

Katta mansabdagi “mayda” odamdan ko‘ra, mansabsiz “katta”lar tuzuk.

* * *

Kattalarning ahmoqona fikrlashi kichiklarni aql o‘rgatishga majbur qiladi.

* * *

Эчкибоқардан туя сўраб бўлмаслигини билган
оқил, туябоқардан ҳам эчки сўрамайди.

* * *

Ким биландир тил топишолмаётган бўлсанг,
атрофингга боқ, шундан манфаат кўраётган бирорта
кадрдонингни кўрасан.

* * *

Хужжати бўйича олим билан чинакам олимнинг
фарқи бор.

* * *

Эси жойида бўлган киши жазодан қўрқиб
ё мақтовдан умидвор бўлиб эмас, ўзи хоҳлаб
ишлайди.

* * *

Баъзи суллоҳларга шундай дегинг келади:
“Кечирасиз, ҳар қанча ёрдам қўлимдан келса ҳам,
беришга ожизман”.

* * *

Ўйлаб кўрсанг, баъзиларга жавоб қайтариш
шарт эмаслиги ойдинлашади.

* * *

Соғайишни истамаганга дори ҳайф.

* * *

Гоҳида улкан истеъдод эгаси чинакам одамга
айланиши учун фақат худбинлик ҳалал беради.

* * *

Echkiboqardan tuya so‘rab bo‘lmasligini bilgan
oqil, tuyaboqardan ham echki so‘ramaydi.

* * *

Kim bilandir til topisholmayotgan bo‘lsang,
atrofingga boq, shundan manfaat ko‘rayotgan birorta
qadrdoningni ko‘rasan.

* * *

Hujjati bo‘yicha olim bilan chinakam olimning
farqi bor.

* * *

Esi joyida bo‘lgan kishi jazodan qo‘rqib yo
maqtovdan umidvor bo‘lib emas, o‘zi xohlab ishlaydi.

* * *

Ba’zi sulohlarga shunday deging keladi: “Kechi-
rasiz, har qancha yordam qo‘limdan kelsa ham, berishga
ojizman”.

* * *

O‘ylab ko‘rsang, ba’zilarga javob qaytarish shart
emasligi oydinlashadi.

* * *

Sog‘ayishni istamaganga dori hayf.

* * *

Gohida ulkan iste’dod egasi chinakam odamga
aylanishi uchun faqat xudbinlik xalal beradi.

* * *

Ҳамиша ҳимояда турган киши ғалабани фақат тушида кўради.

* * *

Жоҳилни ўзгартиришдан кўра алмаштириш осонроқ. Осонини танлама.

* * *

Истаганга имкон, истамаганга баҳона кўп.

* * *

Омад гоҳида “ўхшамаган” ишинг билан келади. “Титаник”ка чиқолмагани учун юм-юм йиғлаганларнинг тақдири бунга мисол.

* * *

Фақирнинг фақирлигига бир сабаб – сабрсизлик.

* * *

Ўзига етган азиятдан кўра, ўзгага етган яхшилиқдан қаттиқроқ изтироб чекадиганлар чинакам бечоралардир.

* * *

Шукрсиз кимсага Хоруннинг хазинаси ҳам бир ҳовучдай туюлади.

* * *

Бировнинг айтганини қилиб, яна бировнинг айтмаганини қилиб, барака топасан.

* * *

Ўйлаб кўр: йўқотишдан кўрққанинг аслида ҳам сенга керакми?

* * *

Hamisha himoyada turgan kishi g'alabani faqat tushida ko'radi.

* * *

Johilni o'zgartirishdan ko'ra almashtirish osonroq. Osonini tanlama.

* * *

Istaganga imkon, istamaganga bahona ko'p.

* * *

Omad gohida "o'xshamagan" ishing bilan keladi. "Titanik"ka chiqolmagani uchun yum-yum yig'laganlarning taqdiri bunga misol.

* * *

Faqirning faqirligiga bir sabab – sabrsizlik.

* * *

O'ziga yetgan aziyatdan ko'ra, o'zgaga yetgan yaxshilikdan qattiqroq iztirob chekadiganlar chinakam bechoralardir.

* * *

Shukrsiz kimsaga Xorunning xazinasini ham bir hovuchday tuyuladi.

* * *

Birovning aytganini qilib, yana birovning aytganini qilib, baraka topasan.

* * *

O'ylab ko'r: yo'qotishdan qo'rqqaning aslida ham senga kerakmi?

* * *

Айрим клиникаларга нажот излаб борган беморнинг кўзлари ундан нажот истаётган шифокорнинг кўзига тушмагунча хатосини англамайди.

* * *

Оқибатсиз қариндошни унга қарз ё ёрдам керак бўлганда топасан.

* * *

“Бир жойга киришдан аввал чиқишни ўйла”, дейди отам.

* * *

Ҳар бир ҳаракат ўз оқибатига эга. Оқибатини ўйлаб иш тутган – оқил.

* * *

“Кимнидир алдашга муваффақ бўлсанг, бу унинг аҳмоқлигидан дарак бермайди, сенга ишончидан дарак беради, гарчанд сен бунга арзимасанг ҳам”, деб ёзган эди Василий Шукшин.

* * *

– Қалами фақат ҳақиқатни ёзганлар хор бўлган, камалган, сургун қилинган, отилган. Хуллас, кун кўрмаган.

– Ёзиб ёлчиганлар борми ўзи?

– Ҳа. Улар ана шу ҳақиқатгўйлар ҳақида ёзган.

* * *

Адрас иштон кийган дарахтлар байрамдан ташқари, кўзбўямачиликдан ҳам дарак бериши мумкин.

* * *

Ayrim klinikalarga najot izlab borgan bemorning ko‘zlari undan najot istayotgan shifokorning ko‘ziga tushmaguncha xatosini anglamaydi.

* * *

Oqibatsiz qarindoshni unga qarz yo yordam kerak bo‘lganda topasan.

* * *

“Bir joyga kirishdan avval chiqishni o‘yla”, deydi otam.

* * *

Har bir harakat o‘z oqibatiga ega. Oqibatini o‘ylab ish tutgan – oqil.

* * *

“Kimnidir aldashga muvaffaq bo‘lsang, bu uning ahmoqligidan darak bermaydi, senga ishonchidan darak beradi, garchand sen bunga arzimasang ham”, deb yozgan edi Vasiliy Shukshin.

* * *

– Qalami faqat haqiqatni yozganlar xor bo‘lgan, qamalgan, surgun qilingan, otilgan. Xullas, kun ko‘r-magan.

– Yozib yolchiganlar bormi o‘zi?

– Ha. Ular ana shu haqiqatgo‘ylar haqida yozgan.

* * *

Adras ishton kiygan daraxtlar bayramdan tashqari, ko‘zbo‘yamachilikdan ham darak berishi mumkin.

* * *

Одам бўлиб туғилиш насиб этганга одамдай ўлиш насиб этмаслиги мумкин.

* * *

Ғалабасидан қувонган курашчи мураббийини кўтариб ерга урди. Мерганнинг ҳам ғалабани шу тахлит нишонлашидан Худо сақласин.

* * *

Оқил ўз қусурини бартараф этиш қайғусида бўлади. Ожиз киши эса “бекусурман” деб керилади.

* * *

Айбни тан олиш чинакам марднинг иши, ожиз киши бунга қодир эмас.

* * *

Гоҳида мавҳумликни сукут билан кузатган маъқул.

* * *

Оқил ёлғизликда эмас, аҳмоқлар орасида кўпроқ зерикади.

* * *

Сабр косасининг тошқини селдан кам эмас. Уни ғазаб қувватлаб, жаҳл бошқаради. Ким гуноҳқору ким бегуноҳ, қараб ўтирмайди.

Бу косани тўлдирма...

* * *

Энг буюк актёр – ҳашаматли минбардаги одамдир...

* * *

Odam bo‘lib tug‘ilish nasib etganga odamday
o‘lish nasib etmasligi mumkin.

* * *

G‘alabasidan quvongan kurashchi murabbiyini
ko‘tarib yerga urdi. Merganning ham g‘alabani shu
taxlit nishonlashidan Xudo saqlasin.

* * *

Oqil o‘z qusurini bartaraf etish qayg‘usida bo‘ladi.
Ojiz kishi esa “bequsurman” deb keriladi.

* * *

Aybni tan olish chinakam mardning ishi, ojiz kishi
bunga qodir emas.

* * *

Gohida mavhumlikni sukut bilan kuzatgan ma’qul.

* * *

Oqil yolg‘izlikda emas, ahmoqlar orasida ko‘proq
zerikadi.

* * *

Sabr kosasining toshqini seldan kam emas. Uni
g‘azab quvvatlab, jahl boshqaradi. Kim gunohkor-u
kim begunoh, qarab o‘tirmaydi.

Bu kosani to‘ldirma...

* * *

Eng buyuk aktyor – hashamatli minbardagi
odamdirl...

* * *

Мукофот масаласида хомтама бўлаётганларга бир гап: “муносибман” деган қарорга келдингми? Сабр қил, бошқалар ҳам шу қарорга келсин.

* * *

– Бука қизил рангни ёқтирмайди, – дедим учинчи синфда ўқиётган ўғлим Муҳаммадсодикқа.

– Буни сизга буқанинг ўзи айтдимми? – деди у истеҳзо билан.

Ўйланиб қолдим: нега биз катталар ўз олдимизга шу гўдакчалик аниқ савол қўймаймиз?

Эшитганимизга ишониб кетаверамиз.

* * *

Оғир тошнинг кўчишида хайр йўқ. Уни қўзғатган бешикаст қолиши мумкин, аммо вайронкорликнинг бошланишига сабабчи бўлади.

* * *

Оқибат билан курашма, сабабни изла.

* * *

Бир биродаримиз меҳмонхонасига қаламнинг суратини илибди. Саволомуз қарашимизга “Энди... Топиш-тутиш шунинг орқасидан”, деди. Орамиздаги бир меҳмон шарақлаб кулди. Проктолог экан...

* * *

Инсоннинг емиши қандай ҳайвон гўштидан бўлса, феълида ўша ҳайвон хулқи акс-садо берар эмиш. Денгиз соҳилида яшамаганимизга шукур.

* * *

Mukofot masalasida xomtama bo‘layotganlarga bir gap: “munosibman” degan qarorga keldingmi? Sabr qil, boshqalar ham shu qarorga kelsin.

* * *

– Buqa qizil rangni yoqtirmaydi, – dedim uchinchi sinfda o‘qiyotgan o‘g‘lim Muhammadsodiqqa.

– Buni sizga buqaning o‘zi aytdimi? – dedi u istehzo bilan.

O‘ylanib qoldim: nega biz kattalar o‘z oldimizga shu go‘dakchalik aniq savol qo‘ymaymiz?

Eshitganimizga ishonib ketaveramiz.

* * *

Og‘ir toshning ko‘chishida xayr yo‘q. Uni qo‘z-g‘atgan beshikast qolishi mumkin, ammo vayronkorlikning boshlanishiga sababchi bo‘ladi.

* * *

Oqibat bilan kurashma, sababni izla.

* * *

Bir birodarimiz mehmonxonasiga qalamning suratini ilibdi. Savolomuz qarashimizga “Endi... Topish-tutish shuning orqasidan”, dedi. Oramizdagi bir mehmon sharaqlab kuldi. Proktolog ekan...

* * *

Insonning yemishi qanday hayvon go‘shidan bo‘lsa, fe’lida o‘sha hayvon xulqi aks-sado berar emish. Dengiz sohilida yashamaganimizga shukur.

* * *

“Мен Сизга садоқатлиман” деб жар солаётган кишини яхшилаб ўргансанг, унинг сенга эҳтиёжи борлигига амин бўласан. Чиндан шундай бўлса, эҳтиёт бўлки, иши битган лаҳзадан бошлаб кимошди савдосига қўямасин.

* * *

Айримларни “қўли узун” дейишади. Бақамти келганда қарасанг, қўлимас, хуржунда қолавериб қон қиладиган “думи узун” бўлади.

* * *

“Кўтарилиб кетди” дейишдан аввал ўйлаб кўринг: “кўтарилган”ми ё ахлатдай сув юзасига қалқиб чиққанми?”, деган гапни эшитганимдан кейин баъзилар кўзимга тезак бўлиб кўрина бошлади.

* * *

Гоҳида ростгўйлик ва ёлғончилик, дилкашлик ва дилозорлик, хушфёъллик ва бадфёъллик, мағрурлик ва ялтоқилик, бирсўзлилиқ ва мунофиқлик, қатъият ва тутуриқсизлик, донолик ва чучмаллик, закийлик ва бефаросатлик, билимдонлик ва чаласаводлик, садоқат ва сотқинликни бир инсон вужудида кузатиш мумкин.

Аллоҳим, қандай ажиб мавжудотларни яратишга қодир Зотсан! Бу вужудда эзгуликни ғолиб қил!

* * *

Бир пайтлар кўпқаватли уйда яшаганман. Битта хона ҳеч исимас, қиш келса, шу хонадан ҳаммамиз

* * *

“Men Sizga sadoqatliman” deb jar solayotgan kishini yaxshilab o‘rgansang, uning senga ehtiyoji borligiga amin bo‘lasan. Chindan shunday bo‘lsa, ehtiyot bo‘lki, ishi bitgan lahzadan boshlab kimoshdi savdosiga qo‘ymasin.

* * *

Ayrimlarni “qo‘li uzun” deyishadi. Baqamti kelganda qarasang, qo‘limas, xurjunda qolaverib qon qiladigan “dumi uzun” bo‘ladi.

* * *

“Ko‘tarilib ketdi” deyishdan avval o‘ylab ko‘ring: “ko‘tarilgan”mi yo axlatday suv yuzasiga qalqib chiqqanmi?”, degan gapni eshitganimdan keyin ba’zilar ko‘zimga tezak bo‘lib ko‘rina boshladi.

* * *

Gohida rostgo‘ylik va yolg‘onchilik, dilkashlik va dilozorlik, xushfe‘llik va badfe‘llik, mag‘rurlik va yaltoqilik, birso‘zlilik va munofiqlik, qat’iyat va tuturiqsizlik, donolik va chuchmallik, zakiylik va befarosatlik, bilimdonlik va chalasavodlik, sadoqat va sotqinlikni bir inson vujudida kuzatish mumkin.

Allohim, qanday ajib mavjudotlarni yaratishga qodir Zotsan! Bu vujudda ezgulikni g‘olib qil!

* * *

Bir paytlar ko‘pqavatli uyda yashaganman. Bitta xona hech isimas, qish kelsa, shu xonadan hammamiz

қочардик. Ниҳоят ўша хонанинг дераза томонидаги деворига бор бўйича чўян қовурға қўйдириб, “Энди кишда ҳам бу ерда ўтирса бўлади”, деб мамнун бўлдик.

Қиш келиб, хонадонларга иссиқлик улашилди. “Мазза қилдингизми?” деманг. Аввал совуқдан қочиб кирмайдиган бу хонага энди иссиқдан қочиб кирмайдиган бўлдик. Ҳар нарсада меъёр шарт.

* * *

Ўзгаришларни истаганлар ўз қарашларини ўз-гартирмаса, истаклари хомхаёллигича қолаверади.

* * *

Ўзини ўзгалардан афзал санамаган ҳар бир киши ҳурматга лойиқ.

* * *

Нуктаи назарларга эмас, ҳақиқатга қизиқинг.

* * *

Қалб лаззатини истаганни ибодатдан, дил лаззатини истаганни суҳбатдан, вужуд лаззатини истаганни ишратдан, сўз лаззатини истаганни адабиётдан топасан.

* * *

Эътирофда ажойиб туртки бор. Уни ҳис қилган керагидан ортиқ меҳнат қилади.

qochardik. Nihoyat o‘sha xonaning deraza tomonidagi devoriga bor bo‘yicha cho‘yan qovurg‘a qo‘ydirib, “Endi qishda ham bu yerda o‘tirsada bo‘ladi”, deb mamnun bo‘ldik.

Qish kelib, xonadonlarga issiqlik ulashildi. “Mazza qildingizmi?” demang. Avval sovuqdan qochib kirmaydigan bu xonaga endi issiqdan qochib kirmaydigan bo‘ldik. Har narsada me‘yor shart.

* * *

O‘zgarishlarni istaganlar o‘z qarashlarini o‘zgartirmasa, istaklari xomxayoligicha qolaveradi.

* * *

O‘zini o‘zgalardan afzal sanamagan har bir kishi hurmatga loyiq.

* * *

Nuqtai nazarlarga emas, haqiqatga qiziqing.

* * *

Qalb lazzatini istaganni ibodatdan, dil lazzatini istaganni suhbatdan, vujud lazzatini istaganni ishratdan, so‘z lazzatini istaganni adabiyotdan topasan.

* * *

E’tirofda ajoyib turtki bor. Uni his qilgan keragidan ortiq mehnat qiladi.

* * *

Самимият ҳам, кечиримлилик ҳам, тантилик ҳам – бебаҳо неъмат. Ундан бебаҳра киши одамлар билан ўрнатган омонат муносабатини сақлай олмайди.

* * *

Яхшилик нима?

Бу дунёдан туриб жаннатга тикилган сармоя эмасми?!

* * *

Бугунни улуғлаш учун ўтмишга лой чаплама.

* * *

Муносабатни бошлаш эмас, сақлаб қолиш муҳим.

* * *

Элга юк эмас, қанот бўлган хизматчи қаршисида Ҳимолай бўлса ҳам, ошиб ўтади. Қанот эмас, юк бўлгани эса ҳаво шарини енгиллатиш учун воз кечиладиган юк халтадай улоқтирилгани маъкул.

* * *

Кимдир асабий лукмалар ёзади, бошқаси эса асабларга тегадиганини.

* * *

Тавба!

Ғар садоқат, ўғри омонат, юлғич қаноат, ўзганинг ҳақини еб қорин тўйдирган кас эса ҳалоллик ҳақида ривоят айтади-я...

* * *

Samimiyat ham, kechirimlilik ham, tantilik ham – bebaho ne'mat. Undan bebahra kishi odamlar bilan o'rnatgan omonat munosabatini saqlay olmaydi.

* * *

Yaxshilik nima?

Bu dunyodan turib jannatga tikilgan sarmoya emasmi?!.

* * *

Bugunni ulug'lash uchun o'tmishga loy chaplama.

* * *

Munosabatni boshlash emas, saqlab qolish muhim.

* * *

Elga yuk emas, qanot bo'lgan xizmatchi qarshisida Himolay bo'lsa ham, oshib o'tadi. Qanot emas, yuk bo'lgani esa havo sharini yengillatish uchun voz kechiladigan yuk xaltaday uloqtirilgani ma'qul.

* * *

Kimdir asabiy luqmalar yozadi, boshqasi esa asablarga tegadiganini.

* * *

Tavba!

G'ar sadoqat, o'g'ri omonat, yulg'ich qanoat, o'zganing haqini yeb qorin to'ydirgan kas esa halollik haqida rivoyat aytadi-ya...

* * *

Ахлоққа лоқайд бўлсанг, “ичгани” учун боболар калтакланган қишлоқларда ичкиликдан қайтарган невараларнинг калтакланишини кўрасан.

* * *

Уйку қочди: тутқунлик билан бедорлик ораси бир қадам экан.

* * *

Қалби вайрон бўлган қаламкаш фақат “хароба”лар ҳақида ёзади. Сенга ўзида “гулистон”ларни акс эттирган асарлар керак бўлса, ижодкорнинг қалбида гулзор бунёд эт...

* * *

Алпдан чиққан ботирни мўлтонидан чиққан ботирга тенглама.

* * *

Тавба!

Авваллари ким Ҳажга борса, ўшани хожи деб чақиришган. Ҳозир бозорчилар бир-бирини шундай дейишар экан.

* * *

Манфаатпарастлар жамланган жойдан хайр ҳам, бирор-бир ишнинг ривожини ҳам кутма.

* * *

Axloqqa loqayd bo‘lsang, “ichgani” uchun bobolar kaltaklangan qishloqlarda ichkilikdan qaytargan nevaralarning kaltaklanishini ko‘rasan.

* * *

Uyqu qochdi: tutqunlik bilan bedorlik orasi bir qadam ekan.

* * *

Qalbi vayron bo‘lgan qalamkash faqat “xaroba”lar haqida yozadi. Senga o‘zida “guliston”larni aks ettirgan asarlar kerak bo‘lsa, ijodkorning qalbida gulzor bunyod et...

* * *

Alpdan chiqqan botirni mo‘ltonidan chiqqan botirga tenglama.

* * *

Tavba!

Avvallari kim Hajga borsa, o‘shani hoji deb chaqirishgan. Hozir bozorchilar bir-birini shunday deyishar ekan.

* * *

Manfaatparastlar jamlangan joydan xayr ham, biror-bir ishning rivojini ham kutma.

*Елкага ханжарни газабдан тугилган
мушт эмас, тавозе билан кўкракка
қўйилган қўл санчади.*

АФЗИДАН
ҚАЙТГАН ХИЁНАТДАН
ҚАЙТМАЙДИ

Юлий Цезарга ачинаман.

Ўз дўстини фиску фасоддан, иғвою найрангдан огоҳ этиш ўрнига унинг ҳалокатини кутиб, сукут сақлашни афзал биладиган дўсти бўлгани учун.

Охир-оқибат жирканч башараси рўйи рост очилганда Цезарнинг кўзларига қарашга журъати етмай, унга ханжар санчишни ва шу билан бу найзадек нигоҳлардан қиёматгача қутулишни истаган Брут – унинг дўсти бўлгани учун.

Ҳа, ачинаман.

Бу оламда Брутлар ўлгани билан унинг ҳаром нутфасидан тарқаган зурриётлари ҳамон яшаётганига. Бу зурриётларнинг на миллати, на халқи, на онаси, на отаси, на оиласи, на ватани, на пайғамбари, на Худоси бўлмаганига.

Уларни башарият шундай атайди: хоинлар.

Цезардан аввал ҳам, кейин ҳам яшайверадиган тоифа улар.

Аллоҳ, Аллоҳ, бу тоифа қаторидан қилма.

* * *

“Ишонган дўстларим мени ташлаб кетди” деб ўксинма. Ташлаб кетганлар сендан шунчаки фойдаланганлар, холос.

Yuliy Sezarga achinaman.

O‘z do‘stini fisq-u fasoddan, ig‘vo-yu nayrangdan ogoh etish o‘rniga uning halokatini kutib, sukut saqlashni afzal biladigan do‘sti bo‘lgani uchun.

Oxir-oqibat jirkanch basharasi ro‘yi rost ochilganda Sezarning ko‘zlariga qarashga jur‘ati yetmay, unga xanjar sanchishni va shu bilan bu nayzadek nigohlardan qiyomatgacha qutulishni istagan Brut – uning do‘sti bo‘lgani uchun.

Ha, achinaman.

Bu olamda Brutlar o‘lgani bilan uning harom nutfasidan tarqagan zurriyotlari hamon yashayotganiga. Bu zurriyotlarning na millati, na xalqi, na onasi, na otasi, na oilasi, na vatani, na payg‘ambari, na Xudosi bo‘lmaganiga.

Ularni bashariyat shunday ataydi: xoinlar.

Sezardan avval ham, keyin ham yashayveradigan toifa ular.

Alloh, Allah, bu toifa qatoridan qilma.

* * *

“Ishongan do‘stlarim meni tashlab ketdi” deb o‘ksinma. Tashlab ketganlar sendan shunchaki foydalananglar, xolos.

* * *

Дипломатнинг мулозаматида ҳақиқат, жилма-
йиб сир олувчида дўстлик йўқ.

* * *

Дўстнинг танловини кўрмагунча, дўст дейишга
шошилма.

* * *

Илмга, вақтингга, оилангга, дўстингга, юр-
тингга, халқингга ва Яратганга хиёнат қилма. Ҳатто
тушингдаям. Хиёнат кечирилмайди.

* * *

“Алдаганимни билмайди”, деб ўйлаётган
дўстингни тинглаб завқ ол.

* * *

Баъзи дўстларнинг ўтакетган ёлғончи эканли-
гини юзига шартта айтгинг келади-ю, аммо қойил-
мақом ижродан олаётган завқни кўзинг қиймайди.

* * *

Қасддан қилган дўст эмас, билмай қилган дўст
афвга муносиб.

* * *

Ўзи бўлган даврада сени ғийбатдан ҳимоя
қилмаган дўст устингга ёв келганда уни нон-туз
билан қаршилар экан.

* * *

Diplomatning mulozamatida haqiqat, jilmayib sir oluvchida do'stlik yo'q.

* * *

Do'stning tanlovini ko'rmaguncha, do'st deyishga shoshilma.

* * *

Ilmga, vaqtingga, oilangga, do'stingga, yurtingga, xalqingga va Yaratganga xiyonat qilma. Hatto tushing-dayam. Xiyonat kechirilmaydi.

* * *

“Aldaganimni bilmaydi”, deb o'ylayotgan do'stingni tinglab zavq ol.

* * *

Ba'zi do'stlarning o'taketgan yolg'onchi ekanligini yuziga shartta aytging keladi-yu, ammo qoyilmaqom ijrodan olayotgan zavqni ko'zing qiymaydi.

* * *

Qasddan qilgan do'st emas, bilmay qilgan do'st afvga munosib.

* * *

O'zi bo'lgan davrada seni g'iybatdan himoya qilmagan do'st ustingga yov kelganda uni non-tuz bilan qarshilar ekan.

* * *

Фақат иши тушганда йўқлайдиган кас дўст эмас,
улфатчиликдан бошқасига ярамайдиган олчоқ.

Атрофингга қара, дўстларинг кўпми, улфат-
ларинг?..

* * *

Елкага ханжарни ғазабдан тугилган мушт эмас,
тавозе билан кўкракка қўйилган қўл санчади.

* * *

Ўз айби учун ҳақли жазо олган одам мухолифга
айланса, бу унда садоқат аввалдан ҳам бўлмаганидан
дарак. Мисол сўраманг, кутинг. Кўрасиз...

* * *

Фурсат бўлганда разм солсанг, ёнингда қол-
ганлар дўстликдан лоф урганлар эмас, жим
турганлар эканлигини кўрасан.

* * *

“Банданинг адолати ниҳоятда омонат”, дейди
Қозоқбой Йўлдош.

Аллоҳ, Аллоҳ, омонатингга хиёнат этгувчи-
лардан қилма.

* * *

Ҳасад билан бўлган курашдаги мағлубият чина-
кам фожиа. Чунки унда енгилган дўст душманга
айланади.

* * *

Faqat ishi tushganda yo‘qlaydigan kas do‘st emas,
ulfatchilikdan boshqasiga yaramaydigan olchoq.

Atrofingga qara, do‘stlaring ko‘pmi, ulfatlaring?..

* * *

Yelkaga xanjarni g‘azabdan tugilgan musht emas,
tavoze bilan ko‘krakka qo‘yilgan qo‘l sanchadi.

* * *

O‘z aybi uchun haqli jazo olgan odam muxolifga
aylansa, bu unda sadoqat avvaldan ham bo‘lmaganidan
darak. Misol so‘ramang, kuting. Ko‘rasiz...

* * *

Fursat bo‘lganda razm solsang, yoningda qolganlar
do‘stlikdan lof urganlar emas, jim turganlar ekanligini
ko‘rasan.

* * *

“Bandaning adolati nihoyatda omonat”, deydi
Qozoqboy Yo‘ldosh.

Alloh, Alloh, omonatingga xiyonat etguvchilardan
qilma.

* * *

Hasad bilan bo‘lgan kurashdagi mag‘lubiyat china-
kam fojia. Chunki unda yengilgan do‘st dushmanga
aylanadi.

* * *

Жаллод кўрсатадиган хизмат эл учун яхши ҳам,
ёмон ҳам бўлиши мумкин. Аммо хоиннинг хизмати
фақат ёмон бўлади.

* * *

Кўз олдимда жўрам жон берди,
Ўзганинг ҳақини ҳалол деганди.
Нафси тикилиб қолди бўғзига,
Ўлди...

* * *

Сенга хиёнат қилган дўстинг “яна бир имкон
берсанг, ҳаммасини тоза қоғоздан бошлайман”,
деса, қувонма. У ҳожат қоғозини назарда тутаётган
бўлиши мумкин.

* * *

Ошкора душманлардан эмас, сохта дўстлардан
паноҳ тила. Кўз билан кўриб турган хавфдан
ҳимояланиш мумкин, аммо ғафлатда қолдирувчи
хавфдан ҳимояланиб бўлмайди.

* * *

Эринг улфатларидан ортмай қолишидан
кўрксанг, унга ўзинг улфат бўл. Хуштор кидир-
масин десанг, ўзинг хуштор бўл. Ҳамиша сени
исташи учун дўсти бўл. Сендан фахр туйсин
десанг, диёнатли бўл. Саодатли ҳаёт истасанг, бу
айтилганларни ўзингда жамлаган ёр бўл!

* * *

Jallod ko'rsatadigan xizmat el uchun yaxshi ham,
yomon ham bo'lishi mumkin. Ammo xoinning xizmati
faqat yomon bo'ladi.

* * *

Ko'z oldimda jo'ram jon berdi,
O'zganing haqini halol degandi.
Nafsi tiqilib qoldi bo'g'ziga,
O'ldi...

* * *

Senga xiyonat qilgan do'sting "yana bir imkon
bersang, hammasini toza qog'ozdan boshlayman",
desa, quvonma. U hojat qog'ozini nazarda tutayotgan
bo'lishi mumkin.

* * *

Oshkora dushmanlardan emas, soxta do'stlardan
panoh tila. Ko'z bilan ko'rib turgan xavfdan
himoyalanish mumkin, ammo g'aflatda qoldiruvchi
xavfdan himoyalani bo'lmaydi.

* * *

Ering ulfatlaridan ortmay qolishidan qo'rqsang,
unga o'zing ulfat bo'l. Xushtor qidirmasin desang,
o'zing xushtor bo'l. Hamisha seni istashi uchun do'sti
bo'l. Sendan faxr tuysin desang, diyonatli bo'l. Saodatli
hayot istasang, bu aytilganlarni o'zingda jamlagan yor
bo'l!

* * *

Сотқиндан ҳатто уни ёллаганлар ҳам ҳазар қиладди.

* * *

Эскирган дўст билан эски дўст орасида ер билан осмонча фарқ бор.

* * *

Дўстлик ҳақида кўп гапиргандан оқибат кутма.

* * *

Дўстингнинг биргина сўзи сени ғазабга солиб, муносабатни узишга чорлаётган бўлса, совуқ ақл билан ўйлаб кўр. Наҳотки, унинг сенга мамнунлик улашган минглаб сўзи бўлмаса...

* * *

Сихатгоҳда ёши саксондан ошган отахонни кўрдим, яхши юролмас экан. Икки дўсти икки ёнидан суяб юрибди. Икки-уч кун навбатни бирга кутиб ҳамсухбат бўлдик. Отахон жуда катта лавозимларда салкам саксон ёшгача хизмат қилибди. Бир сафар жўралари ҳақида гапириб қолди.

– Фалакнинг гардишини қаранг, жўраларимнинг гаплари нафсониятимга тегиб, йигирма беш йил олдимга яқинлаштирмадим. Шунча вақт уларга нафим ҳам тегмади. Ўша вақтлар бир нарсага жуда қаттиқ амин эдим: ҳеч қачон уларга куним қолмайди. Бандаликни унутган ёмон экан, ўғлим. Кўриб турибсиз...

* * *

Sotqindan hatto uni yollaganlar ham hazar qiladi.

* * *

Eskirgan do'st bilan eski do'st orasida yer bilan osmoncha farq bor.

* * *

Do'stlik haqida ko'p gapirgandan oqibat kutma.

* * *

Do'stingning birgina so'zi seni g'azabga solib, munosabatni uzishga chorlayotgan bo'lsa, sovuq aql bilan o'ylab ko'r. Nahotki, uning senga mamnunlik ulashgan minglab so'zi bo'lmasa...

* * *

Sihatgohda yoshi saksondan oshgan otaxonni ko'rdim, yaxshi yurolmas ekan. Ikki do'sti ikki yonidan suyab yuribdi. Ikki-uch kun navbatni birga kutib hamsuhbat bo'ldik. Otaxon juda katta lavozimlarda salkam sakson yoshgacha xizmat qilibdi. Bir safar jo'ralari haqida gapirib qoldi.

– Falakning gardishini qarang, jo'ralarimning gaplari nafsoniyatimga tegib, yigirma besh yil oldinga yaqinlashtirmadim. Shuncha vaqt ularga nafim ham tegmadi. O'sha vaqtlar bir narsaga juda qattiq amin edim: hech qachon ularga kunim qolmaydi. Bandalikni unutgan yomon ekan, o'g'lim. Ko'rib turibsiz...

* * *

Дўстона педагогика ўзини аниқ оқлайди. Ҳукмбардор педагогика ҳам чакки эмас: оз бўлсада, натижа беради. Лоқайд педагогикадан Худо асрасин. У фақат лоқайд кадрларни беради.

* * *

Хиёнаткор дўстан ажралиш – аслида ҳеч нарса йўқотмаслик билан баробар.

* * *

Бутун одам ўз баҳосини дўстларининг мақтовларидан эмас, танқидларидан қидиради.

* * *

Улфатингга айтган сиригни хотинингдан эшитасан, чунки улфатингнинг ҳам хотини бор.

* * *

Бир ҳамлада фақат дўстлар маҳв этиши мумкин.

* * *

Дўст топиш учун йиллар керак, йўқотиш учун лаҳзалар кифоя.

* * *

Афсус, баъзилар ишончингни, албатта оқлайди, хиёнат билан.

* * *

Дўстинг сени кимдир ғийбат қилганини айтса, унга шундай савол бер: “Ғийбатчига бемалол ғийбат қилиш имконини ким берди?”

* * *

Do'stona pedagogika o'zini aniq oqlaydi. Hukmbardor pedagogika ham chakki emas: oz bo'lsa-da, natija beradi. Loqayd pedagogikadan Xudo asrasin. U faqat loqayd kadrlarni beradi.

* * *

Xiyonatkor do'stdan ajralish – aslida hech narsa yo'qotmaslik bilan barobar.

* * *

Butun odam o'z bahosini do'stlarining maqtovlaridan emas, tanqidlaridan qidiradi.

* * *

Ulfatingga aytgan siringni xotiningdan eshitasan, chunki ulfatingning ham xotini bor.

* * *

Bir hamlada faqat do'stlar mahv etishi mumkin.

* * *

Do'st topish uchun yillar kerak, yo'qotish uchun lahzalar kifoya.

* * *

Afsus, ba'zilar ishonchingni, albatta oqlaydi, xiyonat bilan.

* * *

Do'sting seni kimdir g'iybat qilganini aytsa, unga shunday savol ber: "G'iybatchiga bemalol g'iybat qilish imkonini kim berdi?"

* * *

Улфатинг чол бўлса, маломатчинг кампир бўлади.

* * *

Лафзидан қайтган, хиёнатдан қайтмайди.

* * *

Душманларингга ҳидоят, адолат ва инсоф тила. Ҳалокат тилама, дўстларинг ҳам ҳалок бўлиши мумкин.

* * *

Дўстингни йўқотиб қўймай десанг, кечиримли бўл. Улфатни йўқотгинг келмаса, лофига рози бўл.

* * *

Дўстларинг кўп бўлишини истасанг, кечиришни, душманларим бўлмасин десанг, ёмонликдан тийилишни ўрган.

* * *

Одам оға-ини, опа-сингилдан ташқари садоқатли бир дўстга ҳам муҳтож.

* * *

Лоф ҳам, тасалли ҳам ёлғон. Лофчининг гувоҳлигида, тасалличининг дўстлигида шубҳа бор. Шунинг учун амални лофчига, дўстликни тасалличига ишонма. Борди-ю, ўзингга тасалли бераётган ўзинг бўлсанг, ҳеч пайсалга солмай ўзингни ислоҳ қил.

* * *

Ulfating chol bo'lsa, malomatching kampir bo'ladi.

* * *

Lafzidan qaytgan, xiyonatdan qaytmaydi.

* * *

Dushmanlaringga hidoyat, adolat va insof tila.
Halokat tilama, do'stlaring ham halok bo'lishi mumkin.

* * *

Do'stingni yo'qotib qo'ymay desang, kechirimli
bo'l. Ulfatni yo'qotging kelmasa, lofiga rozi bo'l.

* * *

Do'stlaring ko'p bo'lishini istasang, kechirishni,
dushmanlarim bo'lmasin desang, yomonlikdan tiyilishni o'rgan.

* * *

Odam og'a-ini, opa-singildan tashqari sadoqatli bir
do'stga ham muhtoj.

* * *

Lof ham, tasalli ham yolg'on. Lofchining
guvohligida, tasallichining do'stligida shubha bor.
Shuning uchun amalni lofchiga, do'stlikni tasallichiga
ishonma. Bordi-yu, o'zingga tasalli berayotgan o'zing
bo'lsang, hech paysalga solmay o'zingni isloh qil.

* * *

Сени алдаганга ё хиёнат қилганга кек сақлама,
масофа сақла.

* * *

Дўстлари йўқ ёлғиз, ота-онаси йўқ етим эмас,
ҳамфикрлари йўқ – ёлғиз, англовчилари йўқ – етим.

* * *

Мусибатда ёнингда турмаган дўст, бахтли
онларда не керак? Ундан кўра, пул олиб томоша
кўрсатувчи масхарабоз тузукрок.

* * *

Садоқатсиз дўстлар учун фидо бўлганлар ҳо-
лини кўрмоқ бўлсанг, ташландиқ қабрларга боқ.

* * *

Ҳаёт, чиндан, шафқатсиз: қанча дўстлар унинг
синовлари қаршисида тириклай ўлиб кетади.

* * *

Қайрағочдан олма кутма, сохта дўстдан –
оқибат.

* * *

Ҳақиқатни дўст тутсанг – дўстларингни, ёлғонни
дўст тутсанг – ўзингни йўқотиб қўйишинг мумкин.

* * *

Разиллик сендан чарчади, иккиюзламачилик
безди, фахш уялди, хиёнаткорлик пушаймон бўлди.
Кеч бўлмай тўхта. Токи дўзах сендан жирканиб,
Аллоҳдан паноҳ тиламасин.

* * *

Seni aldaganga yo xiyonat qilganga kek saqlama,
masofa saqla.

* * *

Do'stlari yo'q yolg'iz, ota-onasi yo'q yetim emas,
hamfikrlari yo'q – yolg'iz, anglovchilari yo'q – yetim.

* * *

Musibatda yoningda turmagan do'st, baxtli onlarda
ne kerak? Undan ko'ra, pul olib tomosha ko'rsatuvchi
masxaraboz tuzukroq.

* * *

Sadoqatsiz do'stlar uchun fido bo'lganlar holini
ko'rmoq bo'lsang, tashlandiq qabrlarga boq.

* * *

Hayot, chindan, shafqatsiz: qancha do'stlar uning
sinovlari qarshisida tiriklay o'lib ketadi.

* * *

Qayrag'ochdan olma kutma, soxta do'stdan –
oqibat.

* * *

Haqiqatni do'st tutsang – do'stlaringni, yolg'onni
do'st tutsang – o'zingni yo'qotib qo'yishing mumkin.

* * *

Razillik sendan charchadi, ikkiyuzlamachilik bezdi,
fahsh uyaldi, xiyonatkorlik pushaymon bo'ldi. Kech
bo'lmay to'xta. Toki do'zax sendan jirkanib, Allohdan
panoh tilamasin.

* * *

Дўстларингнинг сонини амалдан тушганда сана.

* * *

Улфат – дўст дегани эмас.

* * *

Гоҳида беадоқ меҳрнинг меваси хиёнат бўлиши мумкин. Ахир, буни ҳаёт дейдилар.

* * *

Дўстни йўқотгандан кўра, шу дўстликка сарфлаган вақтни йўқотган ёмон.

* * *

Дўстлар эҳтиёт бўлиши лозим бўлган иллатлардан бири ҳасадгўйликдир.

* * *

– Сени маломат қилаётганлар орасида жим ўтирган дўстингнинг тилини нима боғлайди?

– Ё ҳақиқат ёки ҳасад.

* * *

Сукутда ҳам ранг борлигини биласанми?

Ҳа, сукутда ранг бор.

Душман сукутининг ранги қора, бахилники кўк, лоқайдники сариқ.

Ҳа, сукунат рангли.

Дўст бўлсанг, сукут сақлама.

Қутла, макта, танқид қил, аммо жим турма. Йўқса, сукутингга ранг инади.

* * *

Do'stlaringning sonini amaldan tushganda sana.

* * *

Ulfat – do'st degani emas.

* * *

Gohida beadoq mehrning mevasi xiyonat bo'lishi
mumkin. Axir, buni hayot deydilar.

* * *

Do'stni yo'qotgandan ko'ra, shu do'stlikka sarf-
lagan vaqtni yo'qotgan yomon.

* * *

Do'stlar ehtiyot bo'lishi lozim bo'lgan illatlardan
biri hasadgo'ylikdir.

* * *

– Seni malomat qilayotganlar orasida jim o'tirgan
do'stingning tilini nima bog'laydi?

– Yo haqiqat yoki hasad.

* * *

Sukutda ham rang borligini bilasanmi?

Ha, sukutda rang bor.

Dushman sukutining rangi qora, baxilniki ko'k,
loqaydniki sariq.

Ha, sukunat rangli.

Do'st bo'lsang, sukut saqlama.

Qutla, maqta, tanqid qil, ammo jim turma. Yo'qsa,
sukutingga rang inadi.

* * *

“Дўст” деб танлаганингнинг танловини вақт кўрсатади.

* * *

Сотқин дўстни кечирсанг, у сени қайта сотишга янада яхши нарх чиққанини айтиб, шартнома кўтариб келади.

* * *

Қалб талпинган бир муқаддас манзил бор.

Биласизми, қаер у?

Дўстнинг суҳбати, қариндошнинг табассуми, кўнгилтортар кишининг малҳам сўзлари. Ҳа, қалб шу манзилга талпинади. Шундай манзиллари бор одам – бахтли одам. Манзиллар омон бўлсин...

* * *

Жосус учун биринчи галдаги энг муҳим вазифа – дўстлашиш. Кейингиси эса – унутиш. Ўзингни жосусдай тутма.

* * *

“Дўстингман” деб юрганнинг асл юзини унга фойданг тегмаган вақтда кўр.

* * *

– Чин дўст ким?

– Сендан кучлининг, сендан афзалнинг, сендан суюмлининг, сендан сеvimлининг борлигини билган ҳолда сенга талпинган одам.

* * *

“Do‘st” deb tanlaganingning tanlovini vaqt ko‘rsatadi.

* * *

Sotqin do‘stni kechirsang, u seni qayta sotishga yanada yaxshi narx chiqqanini aytib, shartnoma ko‘tarib keladi.

* * *

Qalb talpingan bir muqaddas manzil bor.

Bilasizmi, qayer u?

Do‘stning suhbat, qarindoshning tabassumi, ko‘ngiltortar kishining malham so‘zlari. Ha, qalb shu manzilga talpinadi. Shunday manzillari bor odam – baxtli odam. Manzillar omon bo‘lsin...

* * *

Josus uchun birinchi galdagi eng muhim vazifa – do‘stlashish. Keyingisi esa – unutish. O‘zingni josusday tutma.

* * *

“Do‘stingman” deb yurganning asl yuzini unga foydang tegmagan vaqtda ko‘r.

* * *

– Chin do‘st kim?

– Sendan kuchlining, sendan afzalning, sendan suyumlining, sendan sevimlining borligini bilgan holda senga talpingan odam.

* * *

– “Жентра” машинасига ёзилиб қўйган эдим, навбат келибди. Рухсат берсанг, шартнома олиш учун автосалонга бориб келсам, – деди ўз жўрасига ўринбосар бўлиб ишлаётган йигит.

– Шундайми, – деди бу гапни хушламай хўжайин. – Қани, ўтирчи бу ерга. Ҳозир бизга “Жентра”да юриш ярашмайди. Жуда нари борса “Нексия” минишимиз мумкин, – деди кейин хурпайиб. – Раҳбарлар нима дейди, ахир?!

– Мен ишхонага эмас, ўзимга олмоқчиман, – деди ўринбосар жўра ажабланиб.

– Биладан, – деди хўжайин жўра. – Биладан. Шунинг учун олсанг “Нексия” ол, бўлмаса йўқ, деяпман. Раҳбаринг бўлиб мен “Нексия”да юрсам-у сен “Жентра” миначанми? Ҳеч ақлга сиғмайди. Агар бўшасанг, бошқа гап. Нима минсанг минавер...

Ўринбосар жўра ишдан бўшамади. Нафсига мағлуб бўлганлар сони битталигича қолди...

* * *

Дўстларинга сарфлаган йилларингни лаҳзалар йўққа чиқаришига йўл қўйма.

* * *

– “Jentra” mashinasiga yozilib qo‘ygan edim, navbat kelibdi. Ruxsat bersang, shartnoma olish uchun avtosalonga borib kelsam, – dedi o‘z jo‘rasiga o‘rinbosar bo‘lib ishlayotgan yigit.

– Shundaymi, – dedi bu gapni xushlamay xo‘jayin. – Qani, o‘tirchi bu yerga. Hozir bizga “Neksiya” da yurish yarashmaydi. Juda nari borsa “Neksiya” minishimiz mumkin, – dedi keyin hurpayib. – Rahbarlar nima deydi, axir?!

– Men ishxonaga emas, o‘zimga olmoqchiman, – dedi o‘rinbosar jo‘ra ajablanib.

– Bilaman, – dedi xo‘jayin jo‘ra. – Bilaman. Shuning uchun olsang “Neksiya” ol, bo‘lmasa yo‘q, deyaqman. Rahbaring bo‘lib men “Neksiya” da yursam-u sen “Jentra” minasanmi? Hech aqlga sig‘maydi. Agar bo‘shasang, boshqa gap. Nima minsang minaver...

O‘rinbosar jo‘ra ishdan bo‘shamadi. Nafsigaga mag‘lub bo‘lganlar soni bittaligicha qoldi...

* * *

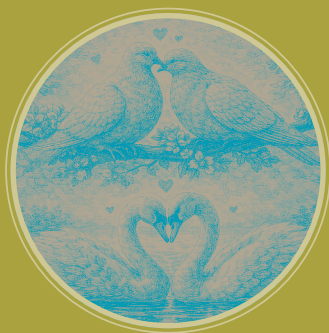
Do‘stlaringa sarflagan yillaringni lahzalar yo‘qqa chiqarishiga yo‘l qo‘yma.

*Фақат ўзи учун эмас,
бир-бирлари учун ҳам яшайдиган маскан
Оила деб аталади.*

*О*ТА-ОНА ИСТАГИНИ
УҚМОҚҚА МЕХР, ЁР ХАЁЛИНИНГ
ТОВУШИНИ ЭШИТМОҚ-ЧУН
МУҲАББАТ КЕРАК

Ишончни ҳам, муҳаббатни ҳам бир марта қозониш, бир марта йўқотиш мумкин.

* * *

Эр-хотиннинг бирга яшаши билан бирга умр кечиришида улкан фарқ бор.

* * *

Оталик бахтини истаган киши боласининг уйига меҳмон бўлибмас, ота бўлиб борсин. Йўкса, у кўрадиган эҳтиром меҳмонга қилинган икромдан фарқ қилмайди.

* * *

Ака-ука, опа-сингилларнинг оқибатли бўлиши кераклиги ҳақида сўзлаган воизнинг укаси унинг уй манзилини билмаслиги мумкин. Сўзлар жим-жимадорлиги билан эмас, амаллари билан гўзал.

* * *

Орттирганларинг ичидан қариндош-уруғлар умид қилмайдигани фақат қарзинг бўлиши мумкин.

* * *

Бир боқишда пайдо бўлган муҳаббатнинг бир сонияда сўнишига шубҳа қилманг.

* * *

Одам ўз боласига берган меҳри билан ҳар қанча мақтанмасин, саккизоёққа етолмайди. Аслида болага берилган меҳр эмас, тарбия мақтовга лойиқ.

Ishonchni ham, muhabbatni ham bir marta qozonish, bir marta yo‘qotish mumkin.

* * *

Er-xotinning birga yashashi bilan birga umr kechirishida ulkan farq bor.

* * *

Otalik baxtini istagan kishi bolasining uyiga mehmon bo‘libmas, ota bo‘lib borsin. Yo‘qsa, u ko‘radigan ehtirom mehmonga qilingan ikromdan farq qilmaydi.

* * *

Aka-uka, opa-singillarning oqibatli bo‘lishi kerakligi haqida so‘zlagan voizning ukasi uning uy manzilini bilmasligi mumkin. So‘zlar jimjimadorligi bilan emas, amallari bilan go‘zal.

* * *

Orttirganlaring ichidan qarindosh-urug‘lar umid qilmaydigani faqat qarzing bo‘lishi mumkin.

* * *

Bir boqishda paydo bo‘lgan muhabbatning bir soniyada so‘nishiga shubha qilmang.

* * *

Odam o‘z bolasiga bergan mehri bilan har qancha maqtanmasin, sakkizoyoqqa yetolmaydi. Aslida bolaga berilgan mehr emas, tarbiya maqtovga loyiq.

* * *

Отангининг чеҳрасига синчиклаб қарасанг,
метиндай сабр, уммондай меҳр, тоғдай қаноат ва
адоқсиз шукурни кўрасан.

* * *

“Боланг ё ака-уканг оёққа туришини истасанг,
олдига тушиб чопма. Олисан кузат. Йўкса,
етакламаса юрмайдиган бузоқларга подачи
бўласан”, дейди донолар.

* * *

Икки оға-ини аҳил бўлса, кўп кўринади. Ўн
уйли оға-ини “ола” бўлса, ёлғиздай туюлади.

* * *

Болангни ўйнатиб қувондинг, сайр қилдириб
суюндинг, кийинтириб мамнун бўлдинг.

Ота-онангни-чи?

* * *

Қўша қариш учун фақат муҳаббат камлик
қилади. Унинг ёнида улкан сабр, сўлақмондай
қаноат, беадоқ шукур, яна озроқ пул билан омад
ҳам бўлиши керак.

* * *

Баъзи эр-хотинлар бир-бирлари билан чимил-
дикда кўришади ўша лаҳзанинг ўзидаёқ жуфтани
англайди. Айримлар тўйгача бирга юради, умри-
нинг сўнгига қадар бирга яшайди, аммо бир-бирини
англамай ўтади.

* * *

Otangning chehrasiga sinchiklab qarasang,
metinday sabr, ummonday mehr, togʻday qanoat va
adoqsiz shukurni koʻrasan.

* * *

“Bolang yo aka-ukang oyoqqa turishini istasang,
oldiga tushib chopma. Olisdan kuzat. Yoʻqsa,
yetaklamasa yurmaydigan buzoqlarga podachi
boʻlasan”, deydi donolar.

* * *

Ikki ogʻa-ini ahil boʻlsa, koʻp koʻrinadi. Oʻn uyli
ogʻa-ini “ola” boʻlsa, yolgʻizday tuyuladi.

* * *

Bolangni oʻynatib quvonding, sayr qildirib
suyunding, kiyintirib mamnun boʻlding.
Ota-onangni-chi?

* * *

Qoʻsha qarish uchun faqat muhabbat kamlik qiladi.
Uning yonida ulkan sabr, soʻlaqmonday qanoat, beadoq
shukur, yana ozroq pul bilan omad ham boʻlishi kerak.

* * *

Baʼzi er-xotinlar bir-birlari bilan chimildiqda koʻri-
shadi-yu oʻsha lahzaning oʻzidayoq juftini anglaydi.
Ayrimlar toʻygacha birga yuradi, umrining soʻngiga
qadar birga yashaydi, ammo bir-birini anglamay
oʻtadi.

* * *

Қалби йирингга тўлган иркитнинг иши – кек сақлаш, юраги муҳаббатдан депсинаётган марднинг иши – кечириш, ҳаммасини Яратганга солган дононинг иши эса кек сақламасликдир.

* * *

Гоҳида бир уйда яшаётган бегоналар гуруҳи ҳам ўзини оила деб атайди.

* * *

Баъзи оилалардаги таназзул, хотин топган пул эр кўнглига мамнунлик берган лаҳзадан бошланади.

* * *

Кишидаги уят туйғуси чинакам мўъжиза. У одамни разилликлардан тийиб туриш баробарида қилмишдошларини кўпайтиришга ҳам ундайди. Шунинг учун банги ҳам, хотинбоз ҳам, ароқхўру ўғри ҳам, кўйингки, бошқа бузғунчилар ҳам ўз қавмини кўпайтириш пайида. Мақсад шуки, кўпнинг ичида кўзга ташланмасин.

* * *

Барчага бирдек манфаатли бўлган ишнинг эрта-кечи йўқ, қилингани муҳим.

* * *

Афсус, гоҳида эркак тулкидай садоқатли йигитга урғочи тулкининг хунарини одат қилган хотин йўлиқади.

* * *

Qalbi yiringga to‘lgan irkitning ishi – kek saqlash, yuragi muhabbatdan deysinayotgan mardning ishi – kechirish, hammasini Yaratganga solgan dononing ishi esa kek saqlamaslikdir.

* * *

Gohida bir uyda yashayotgan begonalar guruhi ham o‘zini oila deb ataydi.

* * *

Ba’zi oilalardagi tanazzul, xotin topgan pul er ko‘ngliga mamnunlik bergan lahzadan boshlanadi.

* * *

Kishidagi uyat tuyg‘usi chinakam mo‘jiza. U odamni razilliklardan tiyib turish barobarida qilmish-doshlarini ko‘paytirishga ham undaydi. Shuning uchun bangi ham, xotinboz ham, aroqxo‘r-u o‘g‘ri ham, qo‘yingki, boshqa buzg‘unchilar ham o‘z qavmini ko‘paytirish payida. Maqsad shuki, ko‘pning ichida ko‘zga tashlanmasin.

* * *

Barchaga birdek manfaatli bo‘lgan ishning erta-kechi yo‘q, qilingani muhim.

* * *

Afsus, gohida erkak tulkiday sadoqatli yigitga urg‘ochi tulkinining hunarini odat qilgan xotin yo‘liqadi.

* * *

Бир гапдан қолмайдиган хотиннинг эрки
эртами-кечми аниқ ўзида бўлади.

* * *

Муҳаббат – туйғу, эҳтиёж эмас.

* * *

Тийилиш учун ўзига ўзи сўз берган кишининг
эрки ўз ихтиёрида эмас, нафсининг етовида.

Йўқса, сўз беришга не ҳожат?!

* * *

Ота-она истагини уқмоққа меҳр, ёр хаёлининг
товушини эшитмоқ-чун муҳаббат керак.

* * *

Эрли аёлга илакишаётган галварс, билиб қўй:
унга эр керак бўлса, уйидаги эркак етарди.

* * *

Аёл билан баҳсдан тийилган кишини кимдир
“олийжаноб”, яна кимдир “хотинкули” деб атайди.

* * *

Ўз уйида эмас, ота уйида эркни ҳис этган
аёлнинг турмушида хайр йўқ.

* * *

Аразлаб кетган хотин ўзида йўқ ақлни ўзгалар-
дан излаб кетган хотинмасми?

Эр-чи?

Ақлдан айирмасин...

* * *

Bir gapdan qolmaydigan xotinning erki ertami-
kechmi aniq oʻzida boʻladi.

* * *

Muhabbat – tuygʻu, ehtiyoj emas.

* * *

Tiyilish uchun oʻziga oʻzi soʻz bergan kishining
erki oʻz ixtiyorida emas, nafsning yetovida.

Yoʻqsa, soʻz berishga ne hojat?!

* * *

Ota-ona istagini uqmoqqa mehr, yor xayolining
tovushini eshitmoq-chun muhabbat kerak.

* * *

Erli ayolga ilakishayotgan galvars, bilib qoʻy: unga
er kerak boʻlsa, uyidagi erkak yetardi.

* * *

Ayol bilan bahsdan tiyilgan kishini kimdir “oliy-
janob”, yana kimdir “xotinquli” deb ataydi.

* * *

Oʻz uyida emas, ota uyida erkni his etgan ayolning
turmushida xayr yoʻq.

* * *

Arazlab ketgan xotin oʻzida yoʻq aqlni oʻzgalardan
izlab ketgan xotinmasmi?

Er-chi?

Aqldan ayirmasin...

* * *

Эри билан ажрашган хотин сабабини шундай изохлади: “Машинани сотиб юборди, уйни ҳам. Бизни боғлаб турган ришта қолмади”.

* * *

Чинакам муҳаббат билан турмуш курганларнинг эр-хотин бўлиб яшаш эҳтимоли кўпроқ.
Қолганлар бирга яшайверади.

* * *

Эр билан хотин жим туриш ҳукуқидан, ҳеч бўлмаса, бир марта фойдаланиши керак.

* * *

Айримлар уйлангунича сўзлаб олгани маъқул, кейин гапиришга навбат тегмайди.

* * *

Эрлар аёлларнинг истакларини сўзсиз бажараверганларида сўз санъати бу қадар ривожланмаган бўларди.

* * *

Кимнинг эси турмушга чиқиб, яна кимникидир турмушдан чиқиб киради.

* * *

Сотувчи билан савдолашаётган хотиннинг оғзига термилиб турган эркакни кўрганда хаёлга беихтиёр шу сўз келади: сабр қилганлар вақт ўтиб ўйиндаги қоидаларни ўзига маъқул тарзда ўзгартиради.

* * *

Eri bilan ajrashgan xotin sababini shunday izohladi:
“Mashinani sotib yubordi, uyni ham. Bizni bog‘lab
turgan rishta qolmadi”.

* * *

Chinakam muhabbat bilan turmush qurganlarning
er-xotin bo‘lib yashash ehtimoli ko‘proq.
Qolganlar birga yashayveradi.

* * *

Er bilan xotin jim turish huquqidan, hech bo‘lmasa,
bir marta foydalanishi kerak.

* * *

Ayrimlar uylangunicha so‘zlab olgani ma’qul,
keyin gapirishga navbat tegmaydi.

* * *

Erlar ayollarning istaklarini so‘zsiz bajaraver-
ganlarida so‘z san’ati bu qadar rivojlanmagan bo‘lardi.

* * *

Kimning esi turmushga chiqib, yana kimnikidir
turmushdan chiqib kiradi.

* * *

Sotuvchi bilan savdolashayotgan xotinning og‘ziga
termilib turgan erkakni ko‘rganda xayolga beixtiyor
shu so‘z keladi: sabr qilganlar vaqt o‘tib o‘yindagi
qoidalarni o‘ziga ma’qul tarzda o‘zgartiradi.

* * *

Ўзини ақлли деб ҳисоблайдиган киши чинакам ақллидан кўра хавфлироқ.

* * *

Оилада сўнгги сўзни ўзини “эркакман” деб ўйлаган киши эмас, эркак айтади.

* * *

Эркак ўз оиласининг аъзоси эмас, бошқарувчиси бўлиши шарт.

* * *

“Ҳаёт гоҳида кўрсатадиган аччиқ ҳақиқат шуки, амалдан тушган кишининг юзига энг аввал хотини билан болалари оёқ босади”, деган эди Ҳабибулла иним.

* * *

Ўйнашдан қочиб, хотиндан ўлиб қутиласан.

* * *

Сени йигирма йил мақтаган ота-онангга, “латта” эканингни хотининг бир лаҳзада исботлаши мумкин.

* * *

Соғинувчи фақат ўзинг эканингни англаган лаҳзада муҳаббат тугайди.

* * *

Ғийбат ўриндиқларини эркаклар ишғол қила бошлаган жойда, аёллар ўз ўрнини бегона тўшаклардан топа бошлайди.

* * *

O‘zini aqlli deb hisoblaydigan kishi chinakam aqllidan ko‘ra xavfliroq.

* * *

Oilada so‘nggi so‘zni o‘zini “erkakman” deb o‘ylagan kishi emas, erkak aytadi.

* * *

Erkak o‘z oilasining a‘zosi emas, boshqaruvchisi bo‘lishi shart.

* * *

“Hayot gohida ko‘rsatadigan achchiq haqiqat shuki, amaldan tushgan kishining yuziga eng avval xotini bilan bolalari oyoq bosadi”, degan edi Habibulla inim.

* * *

O‘ynashdan qochib, xotindan o‘lib qutilasan.

* * *

Seni yigirma yil maqtagan ota-onangga, “latta” ekaningni xotining bir lahzada isbotlashi mumkin.

* * *

Sog‘inuvchi faqat o‘zing ekaningni anglagan lahzada muhabbat tugaydi.

* * *

G‘iybat o‘rindiqlarini erkaklar ishg‘ol qila boshlagan joyda, ayollar o‘z o‘rmini begona to‘shaklardan topa boshlaydi.

* * *

Фақат ўзи учун эмас, бир-бирлари учун ҳам яшайдиган маскан Оила деб аталади.

* * *

Бир бозорчи хотинчалик журъати йўқ эркаклар бор.

* * *

Энг ашаддий танқидчига айланишга гоҳида ҳасад, гоҳ муҳаббат туртки беради.

* * *

Таҳририятга ўз эридан арз қилиб келган жувон:

– У менга итдай муомала қилади, – деди.

Даҳшатга тушиб сўрадик:

– Нимани назарда тутяпсиз?

Бечора тўкилибгина жавоб қилди:

– Садоқат керакмиш...

* * *

“Йигит кўзи билан, қизбола қулоғи билан севади”, деган гап бор. Йигитлар, қизлар: агар шу гап рост бўлса, уйланиш ва турмушга чиқиш масаласини ота-онангизга ҳавола қилинг, фақат ютасиз! Ахир қулоқда ҳам, кўзда ҳам ақл йўқ.

* * *

“Танграм, шу ёшимда қалбимда муҳаббат уйғотмаганинг учун Ўзингга шукрлар бўлсин”, деган эди етмишдан ошган ҳамкасбимиз.

* * *

Faqat o‘zi uchun emas, bir-birlari uchun ham yashaydigan maskan Oila deb ataladi.

* * *

Bir bozorchi xotinchalik jur’ati yo‘q erkaklar bor.

* * *

Eng ashaddiy tanqidchiga aylanishga gohida hasad, goh muhabbat turtki beradi.

* * *

Tahririyatga o‘z eridan arz qilib kelgan juvon:

– U menga itday muomala qiladi, – dedi.

Dahshatga tushib so‘radik:

– Nimani nazarda tutyapsiz?

Bechora to‘kilibgina javob qildi:

– Sadoqat kerakmish...

* * *

“Yigit ko‘zi bilan, qizbola qulog‘i bilan sevadi”, degan gap bor. Yigitlar, qizlar: agar shu gap rost bo‘lsa, uylanish va turmushga chiqish masalasini otanangizga havola qiling, faqat yutasiz! Axir quloqda ham, ko‘zda ham aql yo‘q.

* * *

“Tangrim, shu yoshimda qalbimda muhabbat uyg‘otmaganing uchun O‘zingga shukrlar bo‘lsin”, degan edi yetmishdan oshgan hamkasbimiz.

*Сабабини билмагунча, муомалага қараб
ҳукм қилма.*

Ў
ЛГАНИНГДА ҲАТТО
ДУШМАНЛАРИНГ ҲАМ
ХЎНГ-ХЎНГ ЙИҒЛАШИ УЧУН
МАРДОНАВОР ЯША

– Манга қара, Ҳўўв бола. Бир тепиб йўқ қиво-
раман, – деди Тепағон.

Бир кундан сўнг Ҳўўв бола ишдан бўшади.

– Манга қара, Ҳўўв қиз, бир тепаман, йўқ бўлиб
кетасан, – деди Тепағон.

Ҳўўв қиз ҳам ишхонани тарк этди.

У бўлса тепаверди-тепаверди, орқа-олдига
қарамади. Ниҳоят тепишдан чарчаб, атрофига
разм солди. Ҳеч ким қолмабди. Садоқат ундан
аразлаган, Оқибат уни оқ қилган, Вафо юз ўгирган,
Меҳр унга туфлаган, Соғинч ундан жирканиб бош
олиб кетган. Тепағон қайта-қайта зўрлаган Адолат
эса бир бурчакда қўрқувдан дағ-дағ титрайди.
Даҳшатга тушди. Кейин, ўлди...

Тепилганларда ҳар тугул инсоф бор экан,
уни унутишмади. Хотирасини абадийлаштириш
учун Тепағон ишлаган ишхона ҳовлисига ҳайкал
қўйишди. Этикнинг ҳайкалини...

* * *

Жаҳолат – одам учун улкан кулфат. Тафаккур
қил: ҳозиргача содир бўлган энг мудҳиш зилзила
ҳам жоҳиллар бошлаган урушлардан ортиқроқ за-
рар келтирмаган.

– Manga qara, Ho‘o‘v bola. Bir tepib yo‘q qivoraman, – dedi Tepag‘on.

Bir kundan so‘ng Ho‘o‘v bola ishdan bo‘shadi.

– Manga qara, Ho‘o‘v qiz, bir tepaman, yo‘q bo‘lib ketasan, – dedi Tepag‘on.

Ho‘o‘v qiz ham ishxonani tark etdi.

U bo‘lsa tepaverdi-tepaverdi, orqa-oldiga qaramadi. Nihoyat tepishdan charchab, atrofiga razm soldi. Hech kim qolmabdi. Sadoqat undan arazlagan, Oqibat uni oq qilgan, Vafo yuz o‘giran, Mehr unga tuflagan, Sog‘inch undan jirkanib bosh olib ketgan. Tepag‘on qayta-qayta zo‘rlagan Adolat esa bir burchakda qo‘rquvdan dag‘dag‘ titraydi. Dahshatga tushdi. Keyin, o‘ldi...

Tepilganlarda har tugul insof bor ekan, uni unutishmadi. Xotirasini abadiylashtirish uchun Tepag‘on ishlagan ishxona hovlisiga haykal qo‘yishdi. Etikning haykalini...

* * *

Jaholat – odam uchun ulkan kulfat. Tafakkur qil: hozirgacha sodir bo‘lgan eng mudhish zilzila ham johillar boshlagan urushlardan ortiqroq zarar keltirmagan.

* * *

Айнан бир мавзудаги салбий чиқишларнинг кўпайиши, мунтазамлиги, тарқатилиш доирасининг кенгайиб боришидан билки, бу – ахборот хуружи.

Уни бирор-бир бизнесни тортиб олишни кўзлаган ё бирор амални эгаллашни мақсад қилган ёхуд кимнидир йиқитмоқчи бўлганлар қилади.

Бунда холислик йўқ.

* * *

Ғазаб билан иш тутиш зилзила вақтида нажот излаб бино ичига қараб қочишга ўхшайди.

* * *

Аламзадалик иллат, аммо у туфайли янги даҳолар, ишбилармонлар, ҳатто давлатлар пайдо бўлиши мумкин.

* * *

Ҳеч қачон “жоним сизники” деганга ишонма. Негаки, жоннинг ўз Эгаси бор. Ўзиники бўлмагани сенга ваъда қилаётган киши ғирт ёлғончи, унга ишонган бўлсанг, ўтакетган овсарсан.

Унутма: ростгўй ўзиники бўлмагани сенга ваъда қилмайди.

* * *

Бойдан молини, ҳунарманддан ҳунарини, олимдан илмини, мансабдордан амалини, орифдан ақлини, обиддан ибодатини, мўминдан итоатини, ғолибдан ғалабасини, ошиқдан ишқини, омадёрдан омадини, энг кулгилиси, ўзига ўхшагандан иллатларини тортиб олиш илинжида яшаётган бахиллар бор бу дунёда.

* * *

Aynan bir mavzudagi salbiy chiqishlarning ko‘payishi, muntazamligi, tarqatilish doirasining kengayib borishidan bilki, bu – axborot xuruji.

Uni biror-bir biznesni tortib olishni ko‘zlagan yo biror amalni egallashni maqsad qilgan yoxud kimnidir yiqitmoqchi bo‘lganlar qiladi.

Bunda xolislik yo‘q.

* * *

G‘azab bilan ish tutish zilzila vaqtida najot izlab bino ichiga qarab qochishga o‘xshaydi.

* * *

Alamzadalik illat, ammo u tufayli yangi daholar, ishbilarmonlar, hatto davlatlar paydo bo‘lishi mumkin.

* * *

Hech qachon “jonim sizniki” deganga ishonma. Negaki, jonning o‘z Egasi bor. O‘ziniki bo‘lmaganni senga va‘da qilayotgan kishi g‘irt yolg‘onchi, unga ishongan bo‘lsang, o‘taketgan ovsarsan.

Unutma: rostgo‘y o‘ziniki bo‘lmaganni senga va‘da qilmaydi.

* * *

Boydan molini, hunarmanddan hunarini, olimdan ilmini, mansabdordan amalini, orifdan aqlini, obiddan ibodatini, mo‘mindan itoatini, g‘olibdan g‘alabasini, oshiqdan ishqini, omadyordan omadini, eng kulgilisi, o‘ziga o‘xshagandan illatlarini tortib olish ilinjida yashayotgan baxillar bor bu dunyoda.

* * *

Сабабини билмагунча, муомалага қараб ҳукм қилма.

* * *

Китоб муқовасида номи зикр этилган киши муаллиф ё ҳаммуаллиф эмас, шунга барчани ишон-тирмоқчи бўлаётган “вос-вос” бўлиши ҳам мумкин.

* * *

Ғаламиснинг мақсади енгилмаслик эмас, енгиш ҳам эмас, ғаламисликдан тўхтамасликдир.

* * *

Жиноят бирдан содир бўлмайди. Унинг уруғи ҳасаднинг бағрида юз очади, разилликдан сув ичиб, нафратдан қувват олади. Унга сўнгги турткини жоҳилона ғазаб беради.

* * *

Қишлоқда айиқ пайдо бўлгани ҳақидаги хабар деярли барча ижтимоий тармоқларда бир кун айланди. Сўнг айиқни отиб ўлдиришди.

Кейин отганга жинойий иш очишди.

– Йиртқич эди, шунга отдим, – деди отган.

– Йиртқич эди, шунга “от” дедим, – деди оттирган.

Айиқ эса гапирмади.

Бечора айиқ. Ҳаракатлари, ақлию фикрлаш тезлигидан камида уч кунга илгарилаб кетган одамларга тўқнаш келмаганида, тирик қоларди...

* * *

Sababini bilmaguncha, muomalaga qarab hukm qilma.

* * *

Kitob muqovasida nomi zikr etilgan kishi muallif yo hammuallif emas, shunga barchani ishontirmoqchi bo‘layotgan “vos-vos” bo‘lishi ham mumkin.

* * *

G‘alamisning maqsadi yengilmaslik emas, yengish ham emas, g‘alamislikdan to‘xtamaslikdir.

* * *

Jinoyat birdan sodir bo‘lmaydi. Uning urug‘i hasadning bag‘rida yuz ochadi, razillikdan suv ichib, nafratdan quvvat oladi. Unga so‘nggi turtkini johilona g‘azab beradi.

* * *

Qishloqda ayiq paydo bo‘lgani haqidagi xabar deyarli barcha ijtimoiy tarmoqlarda bir kun aylandi. So‘ng ayiqni otib o‘ldirishdi.

Keyin otganga jinoiy ish ochishdi.

– Yirtqich edi, shunga otdim, – dedi otgan.

– Yirtqich edi, shunga “ot” dedim, – dedi ottirgan.

Ayiq esa gapirmadi.

Bechora ayiq. Harakatlari, aqli-yu fikrlash tezligidan kamida uch kunga ilgarilab ketgan odamlarga to‘qnash kelmaganida, tirik qolardi...

* * *

Ёлғонни чиндай, чинни қасам ургандай гапирадиган киши ёнингда бўлса, эҳтиёт бўл, белингга “шаҳидлик белбоғи”ни бойлаб қўймасин.

* * *

Фитнакорлар бор экан, бемаъни урушлар тугамайди. Жоҳиллар эса бу гулханга ўтин қалайди.

* * *

Оломон иллюзиясиз яшай олмайди.

* * *

Ҳар қандай қаттол душман ҳам елкангда эъзозлаб кўтарган кишичалик оғриқли зарба беролмайди.

* * *

Ғаламис одам илоннинг узилган бошига ўхшайди. Унинг фақат бир мақсади бор. Сўнгги кучини сарфлаб бўлса ҳам, чақса, бас.

* * *

Ғазабдан тугёнга келиб қичқиргандан кўра, сукут сақлаган кучлироқ.

* * *

Ўлганингда ҳатто душманларинг ҳам ҳўнг-ҳўнг йиғлаши учун мардонавор яша.

* * *

– Душманинг борми?

Табриклайман, демак, фикринг бор!

* * *

Yolgʻonni chinday, chinni qasam urganday gapiradigan kishi yoningda boʻlsa, ehtiyot boʻl, belingga “shahidlik belbogʻi”ni boylab qoʻymasın.

* * *

Fitnakorlar bor ekan, bemaʼni urushlar tugamaydi. Johillar esa bu gulxanga oʻtin qalaydi.

* * *

Olomon illyuziyasiz yashay olmaydi.

* * *

Har qanday qattol dushman ham yelkangda eʼzozlab koʻtargan kishichalik ogʻriqli zarba berolmaydi.

* * *

Gʻalamis odam ilonning uzilgan boshiga oʻxshaydi. Uning faqat bir maqsadi bor. Soʻnggi kuchini sarflab boʻlsa ham, chaqsa, bas.

* * *

Gʻazabdan tugʻyonga kelib qichqirgandan koʻra, sukut saqlagan kuchliroq.

* * *

Oʻlganingda hatto dushmanlaring ham hoʻng-hoʻng yigʻlashi uchun mardonavor yasha.

* * *

– Dushmaning bormi?
Tabriklayman, demak, fikring bor!

*Ҳақиқат баҳсларда тугилиши мумкин,
аммо ижтимоий тармоқларда аниқ
ўлади.*

Бугуннинг қарғиши:
ЛАЙККА ЗОР, ИЖТИМОИЙ
ТАРМОҚЛАРДА ХОР БЎЛ

Бу дунёда учиш мумкин бўлмаган ҳудудлар бўлгани сингари қонунларга дахлсизлар ҳам бор.

* * *

Масжид ёки кўприк қурган, хайрия тўйи қилиб берганларни кўп эшитамиз. Аллоҳ уларни амалларида бардавом қилсин. Лекин ўқитувчи ё мураббийга уй қуриб берганлар ҳақида нега эшитмаймиз?

* * *

Бозорни, кўча-кўйни кезиб юрганда “доллар оламиз, доллар”, деган гаплар кулоққа чалинади. Ажабки, яқин атрофда миршаблар ҳам туради. Бироқ ҳуқуқшунос тили билан айтганда, ноқонуний валюта савдоси бўлаверади.

Қонун барчага баробар эмас, деган гапга бундан ортиқ яна қандай исбот керак?

* * *

Янги очилган сомсахона дастлаб мазали сомса тайёрлаши, мижозлар кўпайганидан сўнг сифатга ҳам, хизматга ҳам қўл силташи “сомса эффекти” дейилади. Ишқилиб, коррупцияга қарши курашимиз ҳам “сомса эффекти”га ўхшаб қолмасин.

* * *

Интернетдан хотинини кўз-кўз қилиб ҳамиятсизлар сафига қўшилиш учун эмас, шундайларни кўриб эсни йиғиб олиш учун фойдаланган маъқул.

Bu dunyoda uchish mumkin bo‘lmagan hududlar bo‘lgani singari qonunlarga daxlsizlar ham bor.

* * *

Masjid yoki ko‘prik qurgan, xayriya to‘yi qilib berganlarni ko‘p eshitamiz. Alloh ularni amallarida bardavom qilsin. Lekin o‘qituvchi yo murabbiyga uy qurib berganlar haqida nega eshitmaymiz?

* * *

Bozorni, ko‘cha-ko‘yni kezib yurganda “dollar olamiz, dollar”, degan gaplar quloqqa chalinadi. Ajabki, yaqin atrofda mirshablar ham turadi. Biroq huquqshunos tili bilan aytganda, noqonuniy valyuta savdosi bo‘laveradi.

Qonun barchaga barobar emas, degan gapga bundan ortiq yana qanday isbot kerak?

* * *

Yangi ochilgan somsaxona dastlab mazali somsa tayyorlashi, mijozlar ko‘payganidan so‘ng sifatga ham, xizmatga ham qo‘l siltashi “somsa effekti” deyiladi. Ishqilib, korrupsiyaga qarshi kurashimiz ham “somsa effekti”ga o‘xshab qolmasin.

* * *

Internetdan xotinini ko‘z-ko‘z qilib hamiyatsizlar safiga qo‘shilish uchun emas, shundaylarni ko‘rib esni yig‘ib olish uchun foydalangan ma‘qul.

* * *

“Ишдан ҳайдаб юбормасин” деган ҳадик “ҳайда-маса, ундан нарига” деган хитобга айланмагунча, чин сўзнинг айтилиши даргумон.

* * *

Бугуннинг дуоси: бир лайкингиз минг лайк бўлиб қайтсин.

* * *

Бугуннинг қарғиши: лайкка зор, ижтимоий тармоқларда хор бўл.

* * *

Интернет – қанча номусларнинг топталишига, яна қанча гўдакларнинг туғилмаслигига сабабчи омил.

* * *

Гул берма, пул берма, лайк бос. Ечилмас масала қолмас. Афсус, айти тамоийилга кўра, лайк учун ҳатто иштонлар ечилмоқда...

* * *

Ҳақиқат баҳсларда туғилиши мумкин, аммо ижтимоий тармоқларда аниқ ўлади.

* * *

Савдога қўйилмай қолган фақат туйғулар эди. Ижтимоий тармоқлар уни ҳам эплади.

* * *

“Ishdan haydab yubormasin” degan hadik “hayda-masa, undan nariga” degan xitobga aylanmaguncha, chin so‘zning aytilishi dargumon.

* * *

Bugunning duosi: bir laykingiz ming layk bo‘lib qaytsin.

* * *

Bugunning qarg‘ishi: laykka zor, ijtimoiy tarmoqlarda xor bo‘l.

* * *

Internet – qancha nomuslarning toptalishiga, yana qancha go‘daklarning tug‘ilmasligiga sababchi omil.

* * *

Gul berma, pul berma, layk bos. Yechilmas masala qolmas. Afsus, ayni tamoyilga ko‘ra, layk uchun hatto ishtonlar yechilmoqda...

* * *

Haqiqat bahslarda tug‘ilishi mumkin, ammo ijtimoiy tarmoqlarda aniq o‘ladi.

* * *

Savdoga qo‘yilmay qolgan faqat tuyg‘ular edi. Ijtimoiy tarmoqlar uni ham epladi.

*Мияси бор одам, албатта, бошини
эҳтиёт қилади...*

*Қ*АНДАЙ БАХТЛИ
ОДАМЛАР БОР?! КАЛЛАСИДАН
ФОЙДАЛАНМАЙДИ

Содик амалдор бўлмаганлар “собик амалдор”
деб таништирилади.

* * *

Адолатсиз ҳукмдорни олқишлаётган элни
кўриб, “Одам – онгли мавжудот” деган гапнинг
ростлигига шубҳаланиб қоласан.

* * *

Орзу қилган нарсани қаламда чизиб олиш мум-
кин бўлганда, ҳукумат, албатта, ўчирғични моно-
полия қиларди.

* * *

Мундирли кишиларнинг айримлари ўзини ватан
посбонидай, баъзилари эса қурулланган касдай
тутади.

* * *

Беришга мукофот тополмаган баъзи хўжайинлар
хижолат бўлганидан “Берган ҳисоб”, деб хайфсан
берармиш.

* * *

Ҳовлиқмалар гоҳида хўжайинни Худо билан
адаштириб қўяди.

* * *

Биров ҳақида “хотира ёзаман” деб ўзинг ҳақинг-
да ҳикоя ёзма.

Sodiq amaldor bo‘lmaganlar “sobiq amaldor” deb tanishtiriladi.

* * *

Adolatsiz hukmdorni olqishlayotgan elni ko‘rib, “Odam – ongli mavjudot” degan gapning rostligiga shubhalanib qolasan.

* * *

Orzu qilgan narsani qalamda chizib olish mumkin bo‘lganda, hukumat, albatta, o‘chirg‘ichni monopoliya qilardi.

* * *

Mundirli kishilarning ayrimlari o‘zini vatan posboniday, ba’zilari esa qurollangan kasday tutadi.

* * *

Berishga mukofot topolmagan ba’zi xo‘jayinlar xijolat bo‘lganidan “Bergan hisob”, deb hayfsan berarmish.

* * *

Hovliqmalar gohida xo‘jayinni Xudo bilan adash-tirib qo‘yadi.

* * *

Birov haqida “xotira yozaman” deb o‘zing haqingda hikoya yozma.

* * *

Бирорта актёр, ўз ролини сайлов арафасидаги сиёсатчидай астойдил ўйнамайди.

* * *

Айрим мамлакатларнинг итлари баъзи давлатларнинг одамларидан кўпроқ ҳуқуққа эга.

* * *

Баъзи амалдорларнинг хотини шундай ўйлашга мажбур қилади: афтидан у “Амалдор ўзимман”, деб ҳисобласа керак.

* * *

Ўғилли бўлган кишига интервью олиш учун микрофон тутсак: “Раҳбаримизнинг ташаббуси билан...” деб гап бошлади...

* * *

“Ўзингни ҳурмат қил” дегани, “Қолганларга тупур” дегани эмас.

* * *

“Йўқ” дейишни билмайдиган эркакдан эмас, аёлдан кўрқ.

* * *

Ҳақоратдан иборат маърузани олим тўқиёлмайди, буни амалдорга қўйиб бер.

* * *

Ҳаммомдан чиқишда ечиб кирганларингни унутма, миянг қолиб кетмасин.

* * *

Birorta aktyor, o‘z rolini saylov arafasidagi siyosatchiday astoydil o‘ynamaydi.

* * *

Ayrim mamlakatlarning itlari ba’zi davlatlarning odamlaridan ko‘proq huquqqa ega.

* * *

Ba’zi amaldorlarning xotini shunday o‘ylashga majbur qiladi: aftidan u “Amaldor o‘zimman”, deb hisoblasa kerak.

* * *

O‘g‘illi bo‘lgan kishiga intervyu olish uchun mikrofon tutsak: “Rahbarimizning tashabbusi bilan...” deb gap boshladi...

* * *

“O‘zingni hurmat qil” degani, “Qolganlarga tupur” degani emas.

* * *

“Yo‘q” deyishni bilmaydigan erkakdan emas, ayoldan qo‘rq.

* * *

Haqoratdan iborat ma’ruzani olim to‘qiyolmaydi, buni amaldorga qo‘yib ber.

* * *

Hammomdan chiqishda yechib kirganlaringni unutma, miyang qolib ketmasin.

* * *

Ҳаёсиз чехрадан кўра, ҳаёли башара гўзал.

* * *

“Мушук текинга офтобга чиқмайди” деган гап мушукка тааллуқли...

* * *

“Шерикли ошни ит емас” деган гапни ит ўйлаб топган.

* * *

Мияси бор одам, албатта, бошини эҳтиёт қилади...

* * *

Аҳмоқ босар-тусарини билмай қолиши учун мансабга миниши шарт эмас.

Янги иштон олиши кифоя.

* * *

Мурасасизлар ўзини бошқалардан кўра ақллироқ деб ўйлайдиган аҳмоқлардан фарқ қилмайди.

* * *

Китоб ёзиб тарихга кириш ё тарихга айланиш мумкин.

* * *

Кўзингга довдир бўлиб кўринганнинг аксари, чиндан ҳам, довдир.

* * *

Айримларни кўриб “калтаклаш жоҳилликдир” деган гапга қўшилгинг келмай қолади.

* * *

Hayosiz chehradan ko‘ra, hayoli bashara go‘zal.

* * *

“Mushuk tekinga oftobga chiqmaydi” degan gap
mushukka taalluqli...

* * *

“Sherikli oshni it yemas” degan gapni it o‘ylab
topgan.

* * *

Miyasi bor odam, albatta, boshini ehtiyot qiladi...

* * *

Ahmoq bosar-tusarini bilmay qolishi uchun
mansabga minishi shart emas.

Yangi ishton olishi kifoya.

* * *

Murosasizlar o‘zini boshqalardan ko‘ra aqlliroq
deb o‘ylaydigan ahmoqlardan farq qilmaydi.

* * *

Kitob yozib tarixga kirish yo tarixga aylanish
mumkin.

* * *

Ko‘zingga dovdir bo‘lib ko‘ringanning aksari,
chindan ham, dovdir.

* * *

Ayrimlarni ko‘rib “kaltaklash johillikdir” degan
gapga qo‘shilging kelmay qoladi.

* * *

Ҳақиқатгўй ҳурматга лойиқ. Шунинг учун ҳақиқатгўйларнинг девордаги суратларига йиғи аралаш ҳурмат билан термилишади.

* * *

“Бефаросат эшак” деб сўкиш мумкин бўлган жўранг бўлгунча, фаросатли эшагинг бўлсин.

* * *

“Яхши от кейин чопади” деган гапни ўзига тасалли учун от айтган. Бу гапнинг одамга алоқаси йўқ. Танбаллар хурсанд бўлмасин.

* * *

Диктаторнинг суратини деворига илгиси келмаганнинг ўз суратини деворга илишади.

* * *

Мунофиқлар ростгўйларга баодоб кимса сифатида ўрناق қилиб кўрсатилади.

* * *

Ҳамма бола бўлади, аммо кексайгунча улғайиш ҳаммага ҳам насиб этмайди.

* * *

Одам боласи онгсиз туғилади. Аксари онгсизлигича ўлиб ҳам кетади.

* * *

Маст ваъда қилган нарсани кайфи тарқагунча ол.

* * *

Haqiqatgo‘y hurmatga loyiq. Shuning uchun haqiqatgo‘ylarning devordagi suratlariga yig‘i aralash hurmat bilan termilishadi.

* * *

“Befarosat eshak” deb so‘kish mumkin bo‘lgan jo‘rang bo‘lguncha, farosatli eshaging bo‘lsin.

* * *

“Yaxshi ot keyin chopadi” degan gapni o‘ziga tasalli uchun ot aytgan. Bu gapning odamga aloqasi yo‘q. Tanballar xursand bo‘lmasin.

* * *

Diktatorning suratini devoriga ilgisi kelmaganning o‘z suratini devorga ilishadi.

* * *

Munofiqlar rostgo‘ylarga baodob kimsa sifatida o‘rnak qilib ko‘rsatiladi.

* * *

Hamma bola bo‘ladi, ammo keksayguncha ulg‘ayish hammaga ham nasib etmaydi.

* * *

Odam bolasi ongsiz tug‘iladi. Aksari ongsizligicha o‘lib ham ketadi.

* * *

Mast va‘da qilgan narsani kayfi tarqaguncha ol.

* * *

Баъзи одамларга ўзидай муомала қилишни
“Жиноят кодекси” ман этади.

* * *

Баъзи мансабдорларнинг қабулида бўлиш – бир
актёр театрига тушишдай гап.

* * *

“Кайфиятингни бузиб бўлишдими? Аттанг,
улгурмабман”, дегинг келади айримларга қарата.

* * *

Хушёрликда хасису мастлигида ҳотамтойлар
шу ҳолида фойдалироқ.

* * *

Энг моҳир актёрларни ҳашаматли ишхоналардан
қидир.

* * *

Орқадан маломат қиладиганларнинг жойи ҳам
орқада.

* * *

Тароқ олаётган кал “соқол тарайман”, деб ўзини
овутар экан.

* * *

“Ўзи яхши одам-ку, атрофдагилар шунга унда-
гани учун аҳмоқлик қилиб қўйибди” деб таъриф-
ланаётган киши, аслида ҳам аҳмоқ.

* * *

Ba'zi odamlarga o'ziday muomala qilishni "Jinoyat kodeksi" man etadi.

* * *

Ba'zi mansabdorlarning qabulida bo'lish – bir aktyor teatriga tushishday gap.

* * *

"Kayfiyatingni buzib bo'lishdimi? Attang, ulgur-mabman", deging keladi ayrimlarga qarata.

* * *

Hushyorlikda xasis-u mastligida hotamtoylar shu holida foydaliroq.

* * *

Eng mohir aktyorlarni hashamatli ishxonalardan qidir.

* * *

Orqadan malomat qiladiganlarning joyi ham orqada.

* * *

Taroq olayotgan kal "soqol tarayman", deb o'zini ovutar ekan.

* * *

"O'zi yaxshi odam-ku, atrofdagilar shunga undagani uchun ahmoqlik qilib qo'yibdi" deb ta'riflanayotgan kishi, aslida ham ahmoq.

* * *

“Машаққатли меҳнат ўз эгасини юксак марраларга элтади” деган гап рост бўлса, Хоруннинг тахтида эшак ўтирган бўларди.

* * *

Кимдир сенга аҳмоқлигингни айтган бўлса, хафа бўлма, бу дунёда ёлғизланиб қолмас экансан.

* * *

Соғайиб кетган беморни кўриб, баъзи шифокорларнинг ўзиям ҳайрон қолади.

* * *

Худонинг марҳамати кенг: ақлдан қисгани билан ўзингни ақлли кўрсатишдан қисмаслиги мумкин.

* * *

Овсарлар билан елкама-елка ишлаш бу дунёдаги энг машаққатли иш бўлса, не ажаб?!

* * *

Виждонсизни иштон шармисорликдан сақламайди.

* * *

Баъзиларнинг ёнингдамас, хотирангда қолгани тузук.

* * *

“Мастлик – ростлик” деган гап ёлғон. Ишонмасанг, қадаҳ сўзларига эътибор қил.

* * *

“Mashaqqatli mehnat o‘z egasini yuksak marralarga eltadi” degan gap rost bo‘lsa, Xorunning taxtida eshak o‘tirgan bo‘lardi.

* * *

Kimdir senga ahmoqligingni aytgan bo‘lsa, xafa bo‘lma, bu dunyoda yolg‘izlanib qolmas ekansan.

* * *

Sog‘ayib ketgan bemorni ko‘rib, ba’zi shifokorlarning o‘ziyam hayron qoladi.

* * *

Xudoning marhamati keng: aqldan qisgani bilan o‘zingni aqlli ko‘rsatishdan qismasligi mumkin.

* * *

Ovsarlar bilan yelkama-yelka ishlash bu dunyodagi eng mashaqqatli ish bo‘lsa, ne ajab?!

* * *

Vijdonsizni ishton sharmisorlikdan saqlamaydi.

* * *

Ba’zilarning yoningdamas, xotirangda qolgani tuzuk.

* * *

“Mastlik – rostlik” degan gap yolg‘on. Ishonmasang, qadah so‘zlariga e’tibor qil.

* * *

Баъзи аёлларнинг феъли модага ўхшайди, энди тушунганингда алмашиб кетади.

* * *

Гиппократга ҳам, қасамига ҳам тупурган табибга дуч келган бемор нариги дунёга, чиндан, шипшийдон кетади.

* * *

Хасиснинг ошини емоқчи бўлсанг, ундан аввал ўлиб қолма.

* * *

Баъзи кимсалар аллақандай “жамоат” аъзоси бўлгани учун шахсий фикри жамоатчилик фикрига мос тушмайди.

* * *

Одамнинг жағи эт билан суякдан ташқари, каучукдан ҳам бўлиши мумкин.

* * *

Баъзиларни яқиндан билгач, яшаш учун мия шартмаслигига ишона бошлайсан.

* * *

Ўз қараши бўлмаган одам, умумий хожатхона сингари жамоатчилик фикридан фойдаланади.

* * *

Ишламасаям ўзини ишлагандай кўрсатувчи суллоҳдан, ҳар ҳолда, озроқ ишлаб ўзини кўп иш қилгандай кўрсатувчи муттаҳам афзал.

* * *

Ba'zi ayollarning fe'li modaga o'xshaydi, endi tushunganingda almashib ketadi.

* * *

Gippokratga ham, qasamiga ham tupurgan tabibga duch kelgan bemor narigi dunyoga, chindan, ship-shiydon ketadi.

* * *

Xasisning oshini yemoqchi bo'lsang, undan avval o'lib qolma.

* * *

Ba'zi kimsalar allaqanday "jamoat" a'zosi bo'lgani uchun shaxsiy fikri jamoatchilik fikriga mos tushmaydi.

* * *

Odamning jag'i et bilan suyakdan tashqari, kauchukdan ham bo'lishi mumkin.

* * *

Ba'zilarni yaqindan bilgach, yashash uchun miya shartmasligiga ishona boshlaysan.

* * *

O'z qarashi bo'lmagan odam, umumiy hojatxona singari jamoatchilik fikridan foydalanadi.

* * *

Ishlamasayam o'zini ishlaganday ko'rsatuvchi sullohdan, har holda, ozroq ishlab o'zini ko'p ish qilganday ko'rsatuvchi muttaham afzal.

* * *

“Мақтанчоқлик қарилик аломати”, деган гап
рост бўлса, баъзиларнинг ёшлигидаёқ қариб қолга-
нини шубҳага олмаслик лозим.

* * *

Кимдир ишга, кимдир ишхонага бориб келади.

* * *

Туллақлар бўлмаса, овсарларни пайқаб бўл-
масди.

* * *

Фақат яланғоч юрган кишигина чўнтақдан пул
ўғирлатмайди.

* * *

Пишакнинг назокати думи босилгунча.

* * *

Ҳақиқатни хаёлда истаганча, ҳаётда насиб
этганча айтиш мумкин.

* * *

Ўзбекдай назокатли халқ яна қайда бор?!

Гоҳида ғирт тўнкани ҳам “жичча соддароқ”,
деб таърифлайди.

* * *

Ҳаёсиз юз муборақ бошни энг хунук каллага
айлантиради.

* * *

Аввал ҳам, бугун ҳам, кимнинг ортида турганинг
эмас, ортингда ким тургани муҳим бўлган.

* * *

“Maqtanchoqlik qarilik alomati”, degan gap rost bo‘lsa, ba’zilarning yoshligidayoq qarib qolganini shubhaga olmaslik lozim.

* * *

Kimdir ishga, kimdir ishxonaga borib keladi.

* * *

Tullaklar bo‘lmasa, ovsarlarni payqab bo‘lmasdi.

* * *

Faqat yalang‘och yurgan kishigina cho‘ntakdan pul o‘g‘irlatmaydi.

* * *

Pishakning nazokati dumi bosilguncha.

* * *

Haqiqatni xayolda istagancha, hayotda nasib etgancha aytish mumkin.

* * *

O‘zbekday nazokatli xalq yana qayda bor?!

Gohida g‘irt to‘nkani ham “jichcha soddaroq”, deb ta’riflaydi.

* * *

Hayosiz yuz muborak boshni eng xunuk kallaga aylantiradi.

* * *

Avval ham, bugun ham, kimning ortida turganing emas, ortingda kim turgani muhim bo‘lgan.

* * *

Баъзиларнинг ўзи билан, айримларнинг хоти-
раси билан яшаган тузук.

* * *

Гоҳида ғолибнинг соврини тобут бўлади.

* * *

Истаганига етолмаган етганини “истаганман”
деб ўзини овутади.

* * *

Силлиқ бўлсанг, ишинг юришади, аммо боши
берк жойга кириб кетишинг мумкин.

* * *

Виждонли кишилар эшакдан бир мақсадда, ту-
банлар эса турли мақсадда фойдаланиши мумкин.

* * *

Баъзиларнинг жанозасидаги мақтовларни эшит-
гач, унинг, чиндан, яхши одам бўлганига ишона
бошлайсан.

* * *

Озишга қасд қилган айрим хонимларнинг
ярим соат аввал парҳезга кирганини уларнинг оч
кўзларидан англаш мумкин.

* * *

Пойабзал чўткасини тиш чўткаси ўрнида ишла-
тадиган даражада ичманг.

* * *

Ba'zilarning o'zi bilan, ayrimlarning xotirasi bilan yashagan tuzuk.

* * *

Gohida g'olibning sovrini tobut bo'ladi.

* * *

Istaganiga yetolmagan yetganini "istaganman" deb o'zini ovutadi.

* * *

Silliq bo'lsang, ishing yurishadi, ammo boshi berk joyga kirib ketishing mumkin.

* * *

Vijdonli kishilar eshakdan bir maqsadda, tubanlar esa turli maqsadda foydalanishi mumkin.

* * *

Ba'zilarning janozasidagi maqtovlarni eshitgach, uning, chindan, yaxshi odam bo'lganiga ishona boshlaysan.

* * *

Ozishga qasd qilgan ayrim xonimlarning yarim soat avval parhezga kirganini ularning och ko'zlaridan anglash mumkin.

* * *

Poyabzal cho'tkasini tish cho'tkasi o'rnida ishlata-digan darajada ichmang.

* * *

Ичбуруғ бўлган дорбоз томошасини узоқроқдан кузатган маъкул.

* * *

Бир вақтлар бутлар ва санамларни лойдан ясаган одам болалари бу хунарни шу қадар такомиллаштирдиларки, энди инсонлардан илоҳларни яратишаяпти.

* * *

Айрим бечоралар биринчи бўлишга шу қадар интиладиларки, натижада охиргиси ҳам ўзи бўлиб қолади.

* * *

Бўйинбоғига яраша берилган саломга бўйинтуруқ таққанга ўхшаб алик олувчилар бор.

* * *

Шундайлар бор: ўз ихтиёрига кўра, зўрланади.

* * *

Жамоавий фикрлашни аёллардан ўрганинг.

* * *

Бошингга кўтарганинг елкангга тезаклайди.

* * *

Ҳукуқ ҳақида истаганча, ҳукуқинг ҳақида насиб этганча гапиришинг мумкин.

* * *

Рағбат меъёрдан ошса, эшак ўзини “от”, етарли бўлмаса, от ўзини “эшак” деб ўйлай бошлайди.

* * *

Ichburug‘ bo‘lgan dorboz tomoshasini uzoqroqdan kuzatgan ma’qul.

* * *

Bir vaqtlar butlar va sanamlarni loydan yasagan odam bolalari bu hunarni shu qadar takomillashtirdilarki, endi insonlardan ilohlarni yaratishayapti.

* * *

Ayrim bechoralar birinchi bo‘lishga shu qadar intiladilarki, natijada oxirgisi ham o‘zi bo‘lib qoladi.

* * *

Bo‘yinbog‘iga yarasha berilgan salomga bo‘yinturuq taqqanga o‘xshab alik oluvchilar bor.

* * *

Shundaylar bor: o‘z ixtiyoriga ko‘ra, zo‘rlanadi.

* * *

Jamoaviy fikrlashni ayollardan o‘rganing.

* * *

Boshingga ko‘targaning yelkangga tezaklaydi.

* * *

Huquq haqida istagancha, huquqing haqida nasib etgancha gapirishing mumkin.

* * *

Rag‘bat me’yordan oshsa, eshak o‘zini “ot”, yetarli bo‘lmasa, ot o‘zini “eshak” deb o‘ylay boshlaydi.

* * *

Чучмаллик рухий хасталикнинг энг оғир
босқичи. Унинг оғирлиги атрофдагиларга тушади.

* * *

Сени ким қанчага баҳолашини тўёнадан бил.

* * *

Ўзини оқил деб ўйлайдиган аҳмоқни кузатиб
ўтиришдан завқлироқ иш борми?!

* * *

Айримлар шу қадар шанғиллайдиларки, эъти-
борсиз қолдиргинг келмайди.

Албатта, тумшуғига туширгинг келади.

* * *

Ўринбосарларга алоқаси йўқ латифа:

Икки ит суҳбатлашяпти.

Биринчи ит:

– “Киравер, киравер, у тишламайди”, деб далда
берди хўжайин унга ўзича.

Иккинчи ит:

– Сен-чи?

Биринчи ит:

– Мен бўлса, шартта тишлаб олдим.

* * *

Позитив журналистика дегани жамиятни лабида
табассум билан жон беришга тайёрлаш дегани эмас.

* * *

“Биласанми, мен кимман?!” деб дўқ ураётган
кимса кимлигини ўзи ҳам билмайдиган одам
бўлиши мумкин.

* * *

Chuchmallik ruhiy xastalikning eng og‘ir bosqichi.
Uning og‘irligi atrofdagilarga tushadi.

* * *

Seni kim qanchaga baholashini to‘yonadan bil.

* * *

O‘zini oqil deb o‘ylaydigan ahmoqni kuzatib
o‘tirishdan zavqliroq ish bormi?!

* * *

Ayrimlar shu qadar shang‘illaydilarki, e‘tiborsiz
qoldirging kelmaydi.

Albatta, tumshug‘iga tushirging keladi.

* * *

O‘rinbosarlarga aloqasi yo‘q latifa:

Ikki it suhbatlashyapti.

Birinchi it:

– “Kiraver, kiraver, u tishlamaydi”, deb dalda berdi
xo‘jayin unga o‘zicha.

Ikkinchi it:

– Sen-chi?

Birinchi it:

– Men bo‘lsa, shartta tishlab oldim.

* * *

Pozitiv jurnalistika degani jamiyatni labida
tabassum bilan jon berishga tayyorlash degani emas.

* * *

“Bilasanmi, men kimman?!“ deb do‘q urayotgan
kimsa kimligini o‘zi ham bilmaydigan odam bo‘lishi
mumkin.

* * *

Айрим шифокорлар даволаган касаллар овқат олишга пуллари қолмагани учун ҳам парҳез тутади.

* * *

“Сени эзишлари диктатура бўлса, ким эзишини ўзинг танлашинг демократиядир” деган кишига савол: кимни эзишни ўзинг танлашинг нима унда?!

* * *

Ҳақиқат томонда бўлганлар ҳар сафар ҳам ютавермайди, гоҳида кучли томон ютади...

* * *

Мегаполисининг мегажинларидан эҳтиёт шарт.

* * *

Эътироф этишмаётганидан афсусланма, одамлар шундай, хотирлашни дўндиришади...

* * *

“Агар қўлларим бўлганда томоқни бўғиб қўяр эдим”, дер экан айримларнинг жигари баъзида.

* * *

“Бу ерда ишлайдиганларни фаришта дейишган эди, аммо фаришталарни кўрмадим”, деди бир киши.

Афтидан, фаришталар фақат фаришталарга кўринишини билмаса керак.

* * *

Ҳақиқатни дангал айтган ҳурматга лойиқ. Шунинг учун ҳақиқатгўйларни ҳурмат билан хотирлашади.

* * *

Ayrim shifokorlar davolagan kasallar ovqat olishga pullari qolmagani uchun ham parhez tutadi.

* * *

“Seni ezishlari diktatura bo‘lsa, kim ezishini o‘zing tanlashing demokratiyadir” degan kishiga savol: kimni ezishni o‘zing tanlashing nima unda?!

* * *

Haqiqat tomonda bo‘lganlar har safar ham yuta-vermaydi, gohida kuchli tomon yutadi...

* * *

Megapolisning megajinlaridan ehtiyot shart.

* * *

E’tirof etishmayotganidan afsuslanma, odamlar shunday, xotirlashni do‘ndirishadi...

* * *

“Agar qo‘llarim bo‘lganda tomoqni bo‘g‘ib qo‘yar edim”, der ekan ayrimlarning jigari ba’zida.

* * *

“Bu yerda ishlaydiganlarni farishta deyishgan edi, ammo farishtalarni ko‘rmadim”, dedi bir kishi.

Aftidan, farishtalar faqat farishtalarga ko‘rinishini bilmasa kerak.

* * *

Haqiqatni dangal aytgan hurmatga loyiq. Shuning uchun haqiqatgo‘ylarni hurmat bilan xotirlashadi.

* * *

Кўп ўқиган, кўп ишлаган, кўп “кўтарилган”ларимиз сўз ўйинига жуда уста. Биттаси “аҳмоқ” сўзи ўрнига “сабр” сўзини ишлатар экан. Шунини эшитгандан бери “сабрлиси” деганга “ўзинг ўшанақасан” деяпман.

* * *

Ҳеч қачон “Мушук текинга офтобга чиқмайди” деманг. Чунки Сиз – инсонсиз.

* * *

“Сиз бизнинг юзимизсиз” дегандан эҳтиёт бўлмасанг, унинг кетига айланиб қолишинг мумкин.

* * *

“Facebook”да бир суллоҳнинг “Альбомни варақлаб болаликка қайтдим” деган луқмасини ўқигач, “ишқилиб, ундан нарига ўтманг”, деб изоҳ ёзсаммикан” деган фикр келди.

* * *

Ҳар қандай урушда “олға” деб бақирганлар эмас, “Ура” деб югурганлар аввалроқ ўлган.

* * *

Дўстингнинг “Хавотир олма, орқангда мен борман”, деган гапини эшитган лаҳзадан бошлаб, орқанга ҳушёр бўл.

* * *

“Бу ҳодиса бизга жуда қаттиқ таъсир қилди, ҳалиям ўзимизга келолганимиз йўқ”, деб таъзия билдираётган одам хурсандчилиқни назарда тутаяётган бўлиши ҳам мумкин.

* * *

Ko‘p o‘qigan, ko‘p ishlagan, ko‘p “ko‘tarilgan”larimiz so‘z o‘yiniga juda usta. Bittasi “ahmoq” so‘zi o‘rniga “sabr” so‘zini ishlatar ekan. Shuni eshitgandan beri “sabrlisiz” deganga “o‘zing o‘shanaqasan” deyapman.

* * *

Hech qachon “Mushuk tekinga oftobga chiqmaydi” demang. Chunki Siz – insonsiz.

* * *

“Siz bizning yuzimizsiz” degandan ehtiyot bo‘lmasang, uning ketiga aylanib qolishing mumkin.

* * *

“Facebook”da bir sullohning “Albomni varaqlab bolalikka qaytdim” degan luqmasini o‘qigach, “ishqilib, undan nariga o‘tmang”, deb izoh yozsammikan” degan fikr keldi.

* * *

Har qanday urushda “olg‘a” deb baqirganlar emas, “Ura” deb yugurganlar avvalroq o‘lgan.

* * *

Do‘stingning “Xavotir olma, orqangda men borman”, degan gapini eshitgan lahzadan boshlab, orqangga hushyor bo‘l.

* * *

“Bu hodisa bizga juda qattiq ta’sir qildi, haliyam o‘zimizga kelolganimiz yo‘q”, deb ta’ziya bildirayotgan odam xursandchilikni nazarda tutayotgan bo‘lishi ham mumkin.

* * *

Бир-бирини сўзсиз тушунадиганларни эрта тонгда майхонада, тўй куни гўшангада учратиш мумкин.

* * *

“Эркакмисан?” деган дағдағадан чўчиб жиноят-га рози бўлгандан кўра, маломатда кўзда тутилганни зўравоннинг қўлига тутқазган маъкул.

* * *

Хотиннинг “Ҳеч бўлмаса...” деган гапидан кейин келувчи истаклари темир йўлдай узун бўлади.

* * *

Пишакларга тил битганда, хотинлар қўшнисини изламай қўярди.

* * *

“Уйланди” деб ўйлаганинг “турмушга чиққан” бўлиб чиққани чатоқ.

* * *

Эркакка ўхшаганни “қанжик” деб ҳақоратлаш яхши эмас, аммо ҳамиша рост гапирган маъкул.

* * *

Ҳаётнинг ўйинлари қизиқ. Илгарилари хат та-шувчи йигитнинг муҳаббати рўёбга чиқиши учун, албатта, бир шўрлик армияга кетган.

* * *

Bir-birini soʻzsiz tushunadiganlarni erta tongda mayxonada, toʻy kuni goʻshangada uchratish mumkin.

* * *

“Erkakmisan?” degan dagʻdagʻadan choʻchib jinoyatga rozi boʻlgandan koʻra, malomatda koʻzda tutilganni zoʻravonning qoʻliga tutqazgan maʼqul.

* * *

Xotinning “Hech boʻlmasa...” degan gapidan keyin keluvchi istaklari temir yoʻlday uzun boʻladi.

* * *

Pishaklarga til bitganda, xotinlar qoʻshnisini izlamay qoʻyardi.

* * *

“Uylandi” deb oʻylaganing “turmushga chiqqan” boʻlib chiqqani chatoq.

* * *

Erkakka oʻxshaganni “qanjiq” deb haqoratlash yaxshi emas, ammo hamisha rost gapirgan maʼqul.

* * *

Hayotning oʻyinlari qiziq. Ilgarilari xat tashuvchi yigitning muhabbati roʻyobga chiqishi uchun, albatta, bir shoʻrlik armiyaga ketgan.

* * *

Муҳаббат улкан юришга ўхшайди. Бу юришда навқирон йигитнинг бутун вужуди, мўйсафиднинг ярми, кексанинг фақат калласи иштирок этади. Шунисидан сақласин...

* * *

– Агар одамнинг аъзолари ечиб олинадиган қилиб яратилганда нима бўларди?

– Хотини қизганчиқ эркаклар сафарга бир оз енгилроқ бўлиб чиқарди.

* * *

Ровийлар шундай ривоят қилурлар: бюрократ балиқ овига чиқиб, сувга қармоқ ташласа, кўза илашибди. У ёқ-бу ёғини айлантириб кўриб, лойини артса, кўзадан жин чиқиб, шундай дебди:

– Мени озод қилдинг, энди учта тилагингни айт, рўёбга чиқараман.

– Қўйсанг-чи, – дебди бюрократ. – Мен тиламайман, топшириқ бераман.

– Йўқ, – дебди жин, – миллион йиллардан бери шунақа: жинлар қамалади, одамлар тилак айтади.

– Ҳечам-да, – дебди бюрократ. – Мен тиланмайман. Хоҳласанг, топшириқ ол, бўлмаса, сур.

– Ҳа, майли, – дебди жин. – Топшириқ бўлса, топшириқ-да. Фақат айтиб қўяй, тилак билан топшириқнинг фарқи бор. Кейин йиғлаб юрмайсан-а?

– Йўқ, – дебди бюрократ. – Энди топшириқни эшит: битта жўрамда тўртта, яна биттасида учта

* * *

Muhabbat ulkan yurishga o'xshaydi. Bu yurishda navqiron yigitning butun vujudi, mo'ysafidning yarmi, keksaning faqat kallasi ishtirok etadi. Shunisidan saqlasin...

* * *

– Agar odamning a'zolari yechib olinadigan qilib yaratilganda nima bo'lardi?

– Xotini qizg'anchiq erkaklar safarga bir oz yengilroq bo'lib chiqardi.

* * *

Roviylar shunday rivoyat qilurlar: byurokrat baliq oviga chiqib, suvga qarmoq tashlasa, ko'za ilashibdi. U yoq-bu yog'ini aylantirib ko'rib, loyini artsa, ko'zadan jin chiqib, shunday debdi:

– Meni ozod qilding, endi uchta tilagingni ayt, ro'yobga chiqaraman.

– Qo'ysang-chi, – debdi byurokrat. – Men tilamayman, topshiriq beraman.

– Yo'q, – debdi jin, – million yillardan beri shunaqa: jinlar qamaladi, odamlar tilak aytadi.

– Hecham-da, – debdi byurokrat. – Men tilanmayman. Xohlasang, topshiriq ol, bo'lmasa, sur.

– Ha, mayli, – debdi jin. – Topshiriq bo'lsa, topshiriq-da. Faqat aytib qo'yay, tilak bilan topshiriqning farqi bor. Keyin yig'lab yurmaysan-a?

– Yo'q, – debdi byurokrat. – Endi topshiriqni eshit: bitta jo'ramda to'rtta, yana bittasida uchta xotin bor.

хотин бор. Меники бўлса, битта. Сенга топширик: менинг хотинимни ҳам учта қилиб бер.

– Жоним билан, – дебди жиннинг афти шубҳали тус олиб. – Уйингга боргунингча, учта қилиб кетаман, ҳатто ортиғи билан.

Бюрократ балиқ овлаб, кеч бўлганда уйига қайтибди. Қараса, хотини хурсанд. Бир гапириб, ўн кулади. Бундан бюрократ ҳайрон: “Ие, – дебди ўзига ўзи, – унинг устига хотин келиб турган бўлса-ю, у нега хурсанд? Ё аламига чидолмай ақлдан озиб қолдимикан?”

– Ҳой, – дебди бюрократ хотинига. – Нега бунча ҳиринглайсан? Жин келдими?

– Келди, – дебди хотинининг юзига ширин табассум югуриб.

– Унга топширик бергандим, қилдими?

– Ҳа-а, – дебди хотини дув қизариб, ерга қараб.

Бюрократ хурсанд бўлиб, уй ичига югурибди. Бу хонага кириб янги хотинни излабди. Йўқ. У хонага кириб янги хотинни излабди. Йўқ. Тутақиб қайтиб чиқибди.

– Ҳой, овсар, – дебди хотинига ўдағайлаб, – жин аниқ келганмиди ўзи?

– Ҳа-а, деяпман-у, дадаси, – дебди хотини.

– Унда қани у касофат? – дебди бюрократ баттар тутоқиб.

– Кетди, – дебди хотини осмонга ишора қилиб.

– Палид, – дебди бюрократ, – нима қилиб кетди ўзи?

Meniki bo‘lsa, bitta. Senga topshiriq: mening xotinimni ham uchta qilib ber.

– Jonim bilan, – debdi jinning afti shubhali tus olib. – Uyingga borguningcha, uchta qilib ketaman, hatto ortig‘i bilan.

Byurokrat baliq ovlab, kech bo‘lganda uyiga qaytibdi. Qarasa, xotini xursand. Bir gapirib, o‘n kuladi. Bundan byurokrat hayron: “Iye, – debdi o‘ziga o‘zi, – uning ustiga xotin kelib turgan bo‘lsa-yu, u nega xursand? Yo alamiga chidolmay aqldan ozib qoldimikan?”

– Hoy, – debdi byurokrat xotiniga. – Nega buncha hirlingaysan? Jin keldimi?

– Keldi, – debdi xotinining yuziga shirin tabassum yugurib.

– Unga topshiriq bergandim, qildimi?

– Ha-a, – debdi xotini duv qizarib, yerga qarab.

Byurokrat xursand bo‘lib, uy ichiga yuguribdi. Bu xonaga kirib yangi xotinni izlabdi. Yo‘q. U xonaga kirib yangi xotinni izlabdi. Yo‘q. Tutaqib qaytib chiqibdi.

– Hoy, ovsar, – debdi xotiniga o‘dag‘aylab, – jin aniq kelganmidi o‘zi?

– Ha-a, deyapman-u, dadasi, – debdi xotini.

– Unda qani u kasofat? – debdi byurokrat battar tutoqib.

– Ketdi, – debdi xotini osmonga ishora qilib.

– Palid, – debdi byurokrat, – nima qilib ketdi o‘zi?

– Айтганингизни қилиб кетди, дадаси, айтганингизни, – дебди хотини ундан кўзларини яшириб.

Ана шунда бюрократнинг боши устида ок булут пайдо бўлиб, унда бир курра¹нинг сурати чизилибди. Сўнг, пешонасидан совуқ тер чиқиб кичқирибди:

– Вой дод, бюрократ бўлмай, мен ўлай. Тилак билан топшириқни фарқламай, жин ўлсин...

Қиссадан ҳисса: Фақат тилаши мумкин бўлганлар “буйруқ ҳам беришим мумкин” деса, адашади.

* * *

Қонун халқ учун ўйлаб топилган, алоҳида тоифалар учун эмас.

* * *

Юзидан ҳорғинлик сезилиб турган киши уф тортиб, деди:

– Худойим-ей, қани менинг ҳам акам бўлса, бир энасини эмдирсам.

Ажабланиб сўрадим:

– Ёлғизмисиз?

У жавоб қилди:

– Тўнғичман.

* * *

Бош чаноғи ичида мия борлигини камгапликдан, йўқлигини лақмаликдан билиш мумкин.

¹ Курра – шевада эшакнинг боласи, хўтик.

– Aytganingizni qilib ketdi, dadasi, aytganingizni,
– debdi xotini undan ko‘zlarini yashirib.

Ana shunda byurokratning boshi ustida oq bulut
paydo bo‘lib, unda bir kurra¹ning surati chizilibdi.
So‘ng peshonasidan sovuq ter chiqib qichqiribdi:

– Voy dod, byurokrat bo‘lmay, men o‘lay. Tilak
bilan topshiriqni farqlamay, jin o‘lsin...

Qissadan hissa: Faqat tilashi mumkin bo‘lganlar
“buyruq ham berishim mumkin” desa, adashadi.

* * *

Qonun xalq uchun o‘ylab topilgan, alohida toifalar
uchun emas.

* * *

Yuzidan horg‘inlik sezilib turgan kishi uf tortib,
dedi:

– Xudoyim-yey, qani mening ham akam bo‘lsa, bir
enasini emdirsam.

Ajablanib so‘radim:

– Yolg‘izmisiz?

U javob qildi:

– To‘ng‘ichman.

* * *

Bosh chanog‘i ichida miya borligini kamgaplikdan,
yo‘qligini laqmalikdan bilish mumkin.

¹ Kurra – shevada eshakning bolasi, xo‘tik.

* * *

Смартдоска чикиб, дарсларга анча мазмун инди. Смартфонлар фильмларнинг ёқимсиз жойларини ўтказиб юборишга имкон бермоқда.

Смартминбарлар қачон чиқади?!

* * *

Манфаатпарастларни Яратганнинг ҳукмига қўйиб қўйинг, ҳа, шундай қилинг: қўйиб қўйинг.

* * *

Дахлсизлик жинсий йўл билан ҳам юқади.

* * *

Одамларга феъл-амалидан келиб чикиб рамзий ҳайкал қўйиш урф бўлганда, анатомия ўқитувчиси ҳайкалтарошга улфат бўларди.

* * *

Айрим дориларнинг нархини эшитиб, шундай ўйлайсан: “пулдорликка қарши дори бўлса керак”.

* * *

Одамнинг маймундан бир фарқи шуки, у туқлардан тозаланиши мумкин.

* * *

Биров топган луқмага шерик бўлиб ўрганганлар тўғрисида қозоқ бовурларда шундай латифа бор экан.

Ҳўкизни бўғизлаб турган бўрини кўрган тулки тайёр ошга шерик бўлиш илинжида деган экан:

– Сиз бўлип, биз бўлип, аранг устадиқғўй, Бўке.

* * *

Бўйинбоғи нафосат эмас, назокат белгиси бўлиб қолгандан нари юр.

* * *

Smartdoska chiqib, darslarga ancha mazmun indi.
Smartfonlar filmlarning yoqimsiz joylarini o‘tkazib
yuborishga imkon bermoqda.

Smartminbarlar qachon chiqadi?!

* * *

Manfaatparastlarni Yaratganning hukmiga qo‘yib
qo‘ying, ha, shunday qiling: qo‘yib qo‘ying.

* * *

Daxlsizlik jinsiy yo‘l bilan ham yuqadi.

* * *

Odamlarga fe‘l-amalidan kelib chiqib ramziy
haykal qo‘yish urf bo‘lganda, anatomiya o‘qituvchisi
haykaltaroshga ulfat bo‘lardi.

* * *

Ayrim dorilarning narxini eshitib, shunday
o‘ylaysan: “puldorlikka qarshi dori bo‘lsa kerak”.

* * *

Odamning maymundan bir farqi shuki, u tuklardan
tozalanishi mumkin.

* * *

Birov topgan luqmaga sherik bo‘lib o‘rganganlar
to‘g‘risida qozoq bo‘vurlarda shunday latifa bor ekan.

Ho‘kizni bo‘g‘izlab turgan bo‘rini ko‘rgan tulki
tayyor oshga sherik bo‘lish ilinjida degan ekan:

– Siz bo‘lip, biz bo‘lip, arang ustadiqg‘o‘y, Bo‘ke.

* * *

Bo‘yinbog‘i nafasat emas, nazokat belgisi bo‘lib
qolgandan nari yur.

* * *

Уст-боши кир, сўзлари алмойи-жалмойи кишилар бирор нарсамизни ўғрилаб кетмасин, деб бор эътиборимизни ўшаларга қаратамиз. Аммо бизни кўпинча оҳорли костюм кийиб, ҳашаматли бўйинбоғ таққанлар тўнаб кетади.

* * *

Бўйинбоғ кибр рамзи эмас, жиддийлик аломати бўлиши лозим.

* * *

Унутма, бўйинбоғ лағмон еганда кўкрак ёпқичи эмас.

* * *

Эҳтиёт бўл, бўйинбоғинг бўйинбоғичга айланиб қолмасин.

* * *

Ҳоким ваъдани беришга ихтисослашган, бажаришга эмас.

* * *

Айримларга “Виждонинг борми?” десанг “Нима экан у?” деб, чиндан, ҳайрон бўлади.

* * *

Айримларнинг жинсини фақат паспортидан билиш мумкин.

* * *

Ҳар бир муваффақиятли эркак ортида яна бир эркак турганидан кўра, аёл тургани ёқимлироқ.

* * *

Ust-boshi kir, so‘zlari almoyi-jalmoyi kishilar biror narsamizni o‘g‘rilab ketmasin, deb bor e’tiborimizni o‘shalarga qaratamiz. Ammo bizni ko‘pincha ohorli kostyum kiyib, hashamatli bo‘yinbog‘ taqqanlar to‘nab ketadi.

* * *

Bo‘yinbog‘ kibr ramzi emas, jiddiylik alomati bo‘lishi lozim.

* * *

Unutma, bo‘yinbog‘ lag‘mon yeganda ko‘krak yopqichi emas.

* * *

Ehtiyot bo‘l, bo‘yinbog‘ing bo‘yinbog‘ichga aylanib qolmasin.

* * *

Hokim va’dani berishga ixtisoslashgan, bajarishga emas.

* * *

Ayrimlarga “Vijdoning bormi?” desang “Nima ekan u?” deb, chindan, hayron bo‘ladi.

* * *

Ayrimlarning jinsini faqat pasportidan bilish mumkin.

* * *

Har bir muvaffaqiyatli erkak ortida yana bir erkak turganidan ko‘ra, ayol turgani yoqimliroq.

* * *

Бошинга қўнган бахт кушининг урғочи бўлгани қандай яхши...

* * *

“Ҳей порахўр, юлғич, виждонсиз, сенга ўхшагanning юзтасига дарс бераман”, деб дўқ ураётган прокурор рост айтаётган бўлиши мумкин.

* * *

“Бизнинг чангалимиздан ҳеч ким қутулолмайди”, деб гап бошлади “Коррупцияга қарши кураш” мавзусидаги учрашувга келган прокурор.

* * *

Ёдда тут: ҳаёт дафтари шикоят дафтари эмас.

* * *

“Қора рўйхат”га тушган бўлсанг, шукур қил, “Қизил китоб”га кириб кетганингда нима бўларди?!

* * *

Уйланиш учун диёнатли қиз таклиф этилганда “Юрагим жизилламади”, деган йигитга бир умр “жизғанақ” қиладиган аёл учраши мумкин.

* * *

Билиб қўй: этагингни кўзига суртаётганининг ҳаммаси ҳам мухлис эмас. Айримлари ундан бурун артиш учун фойдаланади, холос.

* * *

“Эркакдай тутириксиз жондор йўк. Бўз йигитлимизда гўзал қизлар ёқарди. Соч оқаргач, улардан

* * *

Boshinga qo‘ngan baxt qushining urg‘ochi bo‘lgani qanday yaxshi...

* * *

“Hey poraxo‘r, yulg‘ich, vijdotsiz, senga o‘xshaganning yuztasiga dars beraman”, deb do‘q urayotgan prokuror rost aytayotgan bo‘lishi mumkin.

* * *

“Bizning changalimizdan hech kim qutulolmaydi”, deb gap boshladi “Korrupsiyaga qarshi kurash” mavzusidagi uchrashuvga kelgan prokuror.

* * *

Yodda tut: hayot daftari shikoyat daftari emas.

* * *

“Qora ro‘yxat”ga tushgan bo‘lsang, shukur qil, “Qizil kitob”ga kirib ketganingda nima bo‘lardi?!

* * *

Uylanish uchun diyonatli qiz taklif etilganda “Yuragim jizillamadi”, degan yigitga bir umr “jizg‘anak” qiladigan ayol uchrashi mumkin.

* * *

Bilib qo‘y: etagingni ko‘ziga surtayotganning hammasi ham muxlis emas. Ayrimlari undan burun artish uchun foydalanadi, xolos.

* * *

“Erkakday tutiriqsiz jondor yo‘q. Bo‘z yigitlimizda go‘zal qizlar yoqardi. Soch oqargach, ulardan ko‘ra,

кўра, меҳрибонроқ аёлларни яхши кўра бошладик. Белдан қувват кетиб билдик-ки, вайсақи кампирлар тузук экан. Ҳар ҳолда ... зериктиришмайди”, деган экан донишманд Калхўй.

* * *

Нафақат одамнинг ўзи, ҳатто унинг кети ҳам мўъжиза яратиши мумкин. Ишонмасанг, битта кетга хизмат қила-қила тахтга айланган курсиларга боқ.

* * *

Гапирадиган кушларни қафасда кўпроқ кўрамиз. Бу қисмат дангал гапирадиган одамларга ҳам бегона эмас.

* * *

Қандай яшашдан қатъи назар, ҳамма бир томонга – умрнинг шомига қараб юради. Аммо у томонга пиёда боргандан фойтунда борган ёқимлироқ.

* * *

Шундай сўтаклар бор, бутун ҳаёти мобайнида фақат бир марта – уруғлар пойгасида тезроқ ҳаракатланган.

* * *

Маймуннинг одамга айланиши учун юз йил етмайди, аммо аксар одамларнинг маймунга айланиши учун озгина май ичишга сарфлаган вақти кифоя.

* * *

Айримлар шовқин кўтаришга шу қадар устаки, тухумлаган товуқ чангда қолади.

mehribonroq ayollarni yaxshi ko‘ra boshladik. Beldan quvvat ketib bildik-ki, vaysaqi kampirlar tuzuk ekan. Har holda ... zeriktirishmaydi”, degan ekan donishmand Kalxo‘y.

* * *

Nafaqat odamning o‘zi, hatto uning keti ham mo‘jiza yaratishi mumkin. Ishonmasang, bitta ketga xizmat qila-qila taxtga aylangan kursilarga boq.

* * *

Gapiradigan qushlarni qafasda ko‘proq ko‘ramiz. Bu qismat dangal gapiradigan odamlarga ham begona emas.

* * *

Qanday yashashdan qat’i nazar, hamma bir tomonga – umrning shomiga qarab yuradi. Ammo u tomonga piyoda borgandan foytunda borgan yoqimliroq.

* * *

Shunday so‘taklar bor, butun hayoti mobaynida faqat bir marta – urug‘lar poygasida tezroq harakatlangan.

* * *

Maymunning odamga aylanishi uchun yuz yil yetmaydi, ammo aksar odamlarning maymunga aylanishi uchun ozgina may ichishga sarflagan vaqti kifoya.

* * *

Ayrimlar shovqin ko‘tarishga shu qadar ustaki, tuxumlagan tovuq changda qoladi.

* * *

Баъзи китоблар ҳожат қоғозига айлангандан кейингина манфаатли бўлиши мумкин.

* * *

Қандай бахтли одамлар бор?!
Калласидан фойдаланмайди.

* * *

“Жуфтим учун жуда қимматлиман” деб ўйлаётганлар билиб қўйсин: ҳамёнбопи ҳамиша топилади.

* * *

Баъзи каллаварамлар отага меҳр кўрғазишдан кўра, “отам”лаб қўшиқ айтишни афзал билади.

* * *

Шундайлар бор: хотини ёнида далда бериб турса, бемалол сўзлайверади.

* * *

Муллалари маънавиятчи бўлган жамият, ойдинлари “мулла” бўлган жамиятдан кўра хайрлироқ.

* * *

Башарият оқиллар, аҳмоқлар ва актёрлардан иборат.

* * *

Оғзиботирнинг кети моматалоқ. Кетингни десанг, ҳақдан гапирма.

* * *

Тамшанганда гўнг таъмини туйсанг, билки, тилёғламаликда ҳаддан ошибсан.

* * *

Ba'zi kitoblar hojat qog'oziga aylangandan keyin-
gina manfaatli bo'lishi mumkin.

* * *

Qanday baxtli odamlar bor?!
Kallasidan foydalanmaydi.

* * *

“Juftim uchun juda qimmatliman” deb o'ylayot-
ganlar bilib qo'ysin: hamyonbopi hamisha topiladi.

* * *

Ba'zi kallavaramlar otaga mehr ko'rgazishdan
ko'ra, “otam”lab qo'shiq aytishni afzal biladi.

* * *

Shundaylar bor: xotini yonida dalda berib tursa,
bemalol so'zlayveradi.

* * *

Mullalari ma'naviyatchi bo'lgan jamiyat, oydinlari
“mulla” bo'lgan jamiyatdan ko'ra xayrliroq.

* * *

Bashariyat oqillar, ahmoqlar va aktyorlardan iborat.

* * *

Og'zibotirning keti momataloq. Ketingni desang,
haqdan gapirma.

* * *

Tamshanganda go'ng ta'mini tuysang, bilki,
tilyog'lamalikda haddan oshibsang.

* * *

Оппоқ шифтга тикилиб ётган аксар кишини
“Кулгу умрни узайтиради” деган гапга ишонтириб
бўлмайди.

* * *

Гулдирос қарсақлар фақат олқишлаш учун эмас,
кулоқ тинчигани учун ҳам чалинади.

* * *

Абдулла Орипов шеърга солган хушомад-
гўйларнинг бугунги авлодлари ўта такаббур. Улар
оёқни боболаридай сажда қилиб ялашмайди. Вази-
фасини рукуъ ҳолида адо этади.

* * *

Бугунги тўйхоналарда маза қилиб ўтиришга
фақат куй-қўшиқ халал беради.

* * *

Дунё зулматдан иборат, агар сен кўр бўлсанг.
Ҳаёт рангсиз, рангларни фарқламасанг. Олам унсиз,
агар қар бўлсанг. Таом тамсиз, агар тамни сезма-
санг. Ифорлар йўқ, бурнинг фақат нафас олиш учун
мавжуд бўлса. Пайпаслашдан не маъно, қўлларинг
қадок бўлса?! Емоқ, ичмоқ, кўрмоқ, тингламоқдан
ортиқ ҳузур йўқ, агар сен нотавон бўлсанг. Аёл сий-
мосини кўра олмайсан, агар олам фақат эрлардан
иборат, деб билсанг. Очун эгасиз, бу битиклар бе-
маъни, агар бош чаноғинг бўш бўлса. Демак, бизга
паноҳ керак. Паноҳ сўраймиз, сендан сақласин...

* * *

Oppoq shiftga tikilib yotgan aksar kishini “Kulgu umrni uzaytiradi” degan gapga ishontirib bo‘lmaydi.

* * *

Guldiros qarsaklar faqat olqishlash uchun emas, quloq tinchigani uchun ham chalinadi.

* * *

Abdulla Oripov she’rga solgan xushomadgo’y-larning bugungi avlodlari o‘ta takabbur. Ular oyoqni bobolariday sajda qilib yalashmaydi. Vazifasini ruku’ holida ado etadi.

* * *

Bugungi to‘yxonalarda maza qilib o‘tirishga faqat kuy-qo‘shiq xalal beradi.

* * *

Dunyo zulmatdan iborat, agar sen ko‘r bo‘lsang. Hayot rangsiz, ranglarni farqlamasang. Olam unsiz, agar kar bo‘lsang. Taom tamsiz, agar tamni sezmasang. Iforlar yo‘q, burning faqat nafas olish uchun mavjud bo‘lsa. Paypaslashdan ne ma’no, qo‘llaring qadoq bo‘lsa?! Yemoq, ichmoq, ko‘rmoq, tinglamoqdan ortiq huzur yo‘q, agar sen notavon bo‘lsang. Ayol siymosini ko‘ra olmaysan, agar olam faqat erlardan iborat, deb bilsang. Ochun egasiz, bu bitiklar bema’ni, agar bosh chanog‘ing bo‘sh bo‘lsa. Demak, bizga panoh kerak. Panoh so‘raymiz, sendan saqlasin...

*Иқтисодга лоқайд мол-мулкидан,
сиёсатга лоқайд эркидан, ахлоққа лоқайд
ўзлигидан, илм-ҳунарга лоқайд эса боридан
айрилади.*

*Q*АЁТ АНГЛАТГАН
ҲАҚИҚАТЛАР

Ўзи сабоққа муҳтожнинг “маҳорат сабоғи” ўтиши бугуннинг воқелигига айланди.

* * *

Ҳар бир ишда ҳикмат бор. Ҳатто биз “бевақт ўлим” дейдиган ҳодисада ҳам.

* * *

Бир вақтлар узр сўраб кўнгилни кўтаришган. ХХI асрга келиб маълум бўлдики, узрдан масҳаралаш учун ҳам фойдаланиш мумкин экан.

* * *

Эътироф билан тасаллининг фарқи бор. Гоҳида тингловчи уларнинг ўрнини чалкаштириб қўяди.

* * *

“Мен ҳеч кимга ёмонлик қилмайман” деган одамдан кўрк. У кимгадир ёмонлик қилмаслик учун яна кимгадир яхшилик ҳам қилмайди.

* * *

“Мен ҳаётда унақа қилмайман” деб керилганларнинг баттарларини қилганини кўрдим.

Оқибатимизни хайрли қилсин!

* * *

Ваъда беришга шошилмайдиган кишини кўрсанг, билки, у ваъдасида туришда собит.

O‘zi saboqqa muhtojning “mahorat sabog‘i” o‘tishi bugunning voqeligiga aylandi.

* * *

Har bir ishda hikmat bor. Hatto biz “bevaqt o‘lim” deydigan hodisada ham.

* * *

Bir vaqtlar uzr so‘rab ko‘ngilni ko‘tarishgan. XXI asrga kelib ma‘lum bo‘ldiki, uzrdan masxaralash uchun ham foydalanish mumkin ekan.

* * *

E’tirof bilan tasallining farqi bor. Gohida tinglovchi ularning o‘rnini chalkashtirib qo‘yadi.

* * *

“Men hech kimga yomonlik qilmayman” degan odamdan qo‘rq. U kimgadir yomonlik qilmaslik uchun yana kimgadir yaxshilik ham qilmaydi.

* * *

“Men hayotda unaqa qilmayman” deb kerilganlarning battarlarini qilganini ko‘rdim.

Oqibatimizni xayrli qilsin!

* * *

Va‘da berishga shoshilmaydigan kishini ko‘rsang, bilki, u va‘dasida turishda sobit.

* * *

“Бола-чақам деб шу ишни қилдим” деган пора-хўр бола-чақасига тухмат қилаётган кишидир.

* * *

“Устига қўймадим, Сиздан фойда олмайман” деган танишларнинг аксари фойдани остига қўяди.

* * *

Ҳамманинг ўзидан камбағалроқ бўлишини истайдигандан кўра, ҳаммадан ҳам ўзи бой бўлишни истаган афзал.

* * *

Иқтисодга лоқайд мол-мулкидан, сиёсатга лоқайд эркидан, ахлоққа лоқайд ўзлигидан, илм-хунарга лоқайд эса боридан айрилади.

* * *

Бир савдогар танишим сотиш учун икки вагон шам олиб келганини айтди. Ҳайрон бўлиб, сўрадим:

– Бунча шамни сотгунча эсингиз тескари бўлмайдами?

У атрофга аланглаб олгач, жилмайиб шивирлади:

– Маҳаллаларда босқичма-босқич бир-икки соатга чироқни ўчирамыз. Тез сотилади. Ҳаммаси келишилган!

Шундан бери чироқ ўчса, ҳайрон бўлмайман. “Ҳаммаси келишилган, буям мажбурий обунадай гап”, дейману ўша танишим ҳадяга берган шамлардан бирини ёқаман...

* * *

“Bola-chaqam deb shu ishni qildim” degan poraxo‘r bola-chaqasiga tuhmat qilayotgan kishidir.

* * *

“Ustiga qo‘ymadim, Sizdan foyda olmayman” degan tanishlarning aksari foydani ostiga qo‘yadi.

* * *

Hammaning o‘zidan kambag‘alroq bo‘lishini istaydigandan ko‘ra, hammadan ham o‘zi boy bo‘lishni istagan afzal.

* * *

Iqtisodga loqayd mol-mulkidan, siyosatga loqayd erkidan, axloqqa loqayd o‘zligidan, ilm-hunarga loqayd esa boridan ayriladi.

* * *

Bir savdogar tanishim sotish uchun ikki vagon sham olib kelganini aytdi. Hayron bo‘lib, so‘radim:

– Buncha shamni sotguncha esingiz teskari bo‘lmaydimi?

U atrofga alanglab olgach, jilmayib shivirladi:

– Mahallalarda bosqichma-bosqich bir-ikki soatga chiroqni o‘chiramiz. Tez sotiladi. Hammasi kelishilgan!

Shundan beri chiroq o‘chsa, hayron bo‘lmayman. “Hammasi kelishilgan, buyam majburiy obunaday gap”, deyman-u o‘sha tanishim hadyaga bergan sham-lardan birini yoqaman...

* * *

“Бахт бойликда эмас” дейдиган киши пулдан
воз кечармикан?!

* * *

Кичик эҳтиёжи бор киши кўпроқ пул топишни
орзу қилади. Кўп пул эса янада кўпроқ эҳтиёжни
келтириб чиқаради.

* * *

Бахт, чиндан ҳам, бойликда эмас, нафси
жиловлашда.

* * *

Коррупционерлар тўймагунча, эл тўймайди.

* * *

Саховатсиз бой – йўқсилдан ёмон.

* * *

Очкўзлик – қашшоқликнинг энг тубан тури.
Бунга мубтало бўлган киши, тилла конининг эгаси
бўлса ҳам, бир чақа хайрия қилолмайди.

* * *

Етарли маблағи йўқ – камбағал, саховати йўқ –
қашшоқ.

* * *

“Энди ўзгардим” деётган одам сениям, ўзиниям
алдаётган бўлиши мумкин.

* * *

Унутиш, чиндан ҳам, табаррук неъмат.

* * *

“Baxt boylikda emas” deydigan kishi puldan voz kecharmikan?!

* * *

Kichik ehtiyoji bor kishi ko‘proq pul topishni orzu qiladi. Ko‘p pul esa yanada ko‘proq ehtiyojni keltirib chiqaradi.

* * *

Baxt, chindan ham, boylikda emas, nafsni jilovlashda.

* * *

Korrupsionerlar to‘ymaguncha, el to‘ymaydi.

* * *

Saxovatsiz boy – yo‘qsildan yomon.

* * *

Ochko‘zlik – qashshoqlikning eng tuban turi. Bunga muhtalo bo‘lgan kishi, tilla konining egasi bo‘lsa ham, bir chaqa xayriya qilolmaydi.

* * *

Yetarli mablag‘i yo‘q – kambag‘al, saxovati yo‘q – qashshoq.

* * *

“Endi o‘zgardim” deyotgan odam seniyam, o‘ziniyam aldayotgan bo‘lishi mumkin.

* * *

Unutish, chindan ham, tabarruk ne‘mat.

* * *

Ростгўй бўлса ҳам, разилдан узоқ юр.

* * *

“Иймони кучли одам айтганидан қайтмайди”,
деб ўйлаётган бўлсанг, билиб қўй: кибри кучли ҳам
шундай бўлиши мумкин.

* * *

Ўзбек, чиндан, марҳаматли эл. Аблахни ҳам
дафн этгач, “яхши одам эди”, деб қўяди.

* * *

“Шундай аёллар бор. Агар унга “Шу ит – сенинг
эринг” десанг, ўша итни ҳам одам қилади”, деган
экан Эшқобил Шукур.

* * *

“Дўст-душман” деб иш тутадиган одамнинг
актёрдан фарқи йўқ.

* * *

Тоғалар қурган давлатларнинг оёғини “жиян”лар
осмондан қилади.

* * *

Мукофот – суллоҳга, рағбат – виждонсизга!
Сабрлига шимилдирик.

* * *

Ишқбозликда пишақдай ё итдайлар бор. Итга
тортганни ҳамма танийди.

* * *

Rostgo'y bo'lsa ham, razildan uzoq yur.

* * *

“Iymoni kuchli odam aytganidan qaytmaydi”, deb o‘ylayotgan bo‘lsang, bilib qo‘y: kibri kuchli ham shunday bo‘lishi mumkin.

* * *

O‘zbek, chindan, marhamatli el. Ablahni ham dafn etgach, “yaxshi odam edi”, deb qo‘yadi.

* * *

“Shunday ayollar bor. Agar unga “Shu it – sening ering” desang, o‘sha itni ham odam qiladi”, degan ekan Eshqobil Shukur.

* * *

“Do‘st-dushman” deb ish tutadigan odamning aktyordan farqi yo‘q.

* * *

Tog‘alar qurgan davlatlarning oyog‘ini “jiyan”lar osmondan qiladi.

* * *

Mukofot – sullohga, rag‘bat – vijdonsizga! Sabrliga shimildiriq.

* * *

Ishqbozlikda pishakday yo itdaylar bor. Itga tortganni hamma taniydi.

* * *

“Ўғил болаларга уйдагилари рухсат бермабди. Ҳашарга фақат қизлар кепти”, деди меҳнат муаллими ҳайрон бўлиб.

Мезонлар, чиндан, ўзгараяпти, шекилли.

* * *

Кенг маконли тор кўнгилдан, тор маконли кенг кўнгил аёло.

* * *

Эҳтиёт бўл. Биологик аломатлар тасдиқлаган жинсинг ҳақидаги хулосани, хулқингдаги аломатлар йўққа чиқармасин.

* * *

“Кимлигимни биласанми?!” деб шанғиллаётган одамнинг кимлигини мен айтаман: у шаллақи.

* * *

Хуш кайфиятга хасис киши қувончни фақат ўлганда улашади.

* * *

Тўйган тулкидай тикилаётган туллақдан эҳтиёт бўл.

* * *

Ўзини гўё зиёлидай тутувчи одамни кўрдим. Хотини бир зиёли билан қочган экан...

* * *

Бой бир марта, камбағал сўнгги имконигача ёрдам қилиши мумкин.

* * *

“O‘g‘il bolalarga uydagilari ruxsat bermabdi. Ha-sharga faqat qizlar kepti”, dedi mehnat muallimi hayron bo‘lib.

Mezonlar, chindan, o‘zgarayapti, shekilli.

* * *

Keng makonli tor ko‘ngildan, tor makonli keng ko‘ngil a’lo.

* * *

Ehtiyot bo‘l. Biologik alomatlar tasdiqlagan jinsing haqidagi xulosani, xulqingdagi alomatlar yo‘qqa chiqarmasin.

* * *

“Kimligimni bilasanmi?!” deb shang‘illayotgan odamning kimligini men aytaman: u shallaqi.

* * *

Xush kayfiyatga xasis kishi quvonchni faqat o‘lganda ulashadi.

* * *

To‘ygan tulkiday tikilayotgan tullakdan ehtiyot bo‘l.

* * *

O‘zini go‘yo ziyoliday tutuvchi odamni ko‘rdim. Xotini bir ziyoli bilan qochgan ekan...

* * *

Boy bir marta, kambag‘al so‘nggi imkonigacha yordam qilishi mumkin.

* * *

Бирдан келган катта бойлик баъзиларни элга масхара бўлар аҳволда қип-яланғоч қилиши мумкин.

* * *

Коррупция ботқоғига кун сайин ботиб бораётган мамлакатларда суд-ҳуқуқ ва ижро интизомини дастурли идрокка топширган маъкул.

* * *

Ҳисобсиз топаётган бой эмас, топганига қаноат қилган бой.

* * *

Бой ҳам, фақир ҳам, шоҳ ҳам, гадо ҳам доим бирдек муҳтож бўлувчи нарсa – меҳр ва эътибор.

* * *

Кимдир бойлигини халтада, яна кимдир каллада сақлайди.

* * *

Ҳеч қачон дастлабки хулосангни ўртага ташлама, ҳеч қачон ўзингга тўғри туюлган ишни қилма, ҳеч қачон ҳеч кимга кўр-кўрона ишонма.

* * *

“Унутмасинлар” десанг, бир марта ёрдам қилма, унутишмайди.

* * *

Лафзига эғалик қилмаган авратига ҳам хўжайин эмас.

* * *

Birdan kelgan katta boylik ba'zilarni elga masxara bo'lar ahvolda qip-yalang'och qilishi mumkin.

* * *

Korrupsiya botqog'iga kun sayin botib borayotgan mamlakatlarda sud-huquq va ijro intizomini dasturli idrokka topshirgan ma'qul.

* * *

Hisobsiz topayotgan boy emas, topganiga qanoat qilgan boy.

* * *

Boy ham, faqir ham, shoh ham, gado ham doim birdek muhtoj bo'luvchi narsa – mehr va e'tibor.

* * *

Kimdir boyligini xaltada, yana kimdir kallada saqlaydi.

* * *

Hech qachon dastlabki xulosangni o'rta tashlama, hech qachon o'zingga to'g'ri tuyulgan ishni qilma, hech qachon hech kimga ko'r-ko'rona ishonma.

* * *

“Unutmasinlar” desang, bir marta yordam qilma, unutishmaydi.

* * *

Lafziga egalik qilmagan avratiga ham xo'jayin emas.

* * *

Гоҳида ўзгалар бахтини истаган одам бахт
нелигини билмай ўтади.

* * *

Бутун бошли маърузада айтилмаган ҳақиқат
бир лаҳзалик сукунатда акс этиши мумкин.

* * *

Умидингни узишга шошилма, ноумид қилганлар
Худо эмас-ку...

* * *

Соҳани тушунмаса-да, “яхши биламан” деган
одамнинг барчасини расво қилишига шубҳа қилма.

* * *

Фақат ветеринарнинг мижозлари шикоят қил-
майди. “Шифокор бўламан” деган шикоятдан
чўчимасин.

* * *

Бекасиз уй – эгасиз уй.

* * *

От минишни ўрганмагунингча, кўпкарида улоқ
айириш учун от алмаштириш бефойда.

* * *

Ҳаёт нақадар улуғ мураббий: то хулоса қилма-
гунингча сабоқ беришдан тўхтамайди.

* * *

Керагидан ортиқ билиб, билмагандай кўриниш
гоҳида завқли, гоҳида азоб. Азобидан асрасин.

* * *

Gohida o‘zgalar baxtini istagan odam baxt neligini bilmay o‘tadi.

* * *

Butun boshli ma’ruzada aytilmagan haqiqat bir lahzalik sukunatda aks etishi mumkin.

* * *

Umidingni uzishga shoshilma, noumid qilganlar Xudo emas-ku...

* * *

Sohani tushunmasa-da, “yaxshi bilaman” degan odamning barchasini rasvo qilishiga shubha qilma.

* * *

Faqat veterinarning mijozlari shikoyat qilmaydi. “Shifokor bo‘laman” degan kishi shikoyatdan cho‘chimasin.

* * *

Bekasiz uy – egasiz uy.

* * *

Ot minishni o‘rganmaguningcha, ko‘pkarida uloq ayirish uchun ot almashtirish befoyda.

* * *

Hayot naqadar ulug‘ murabbiy: to xulosa qilmaguningcha saboq berishdan to‘xtamaydi.

* * *

Keragidan ortiq bilib, bilmaganday ko‘rinish gohida zavqli, gohida azob. Azobidan asrasin.

* * *

Олиб ўрганган беришни, бериб ўрганган олишни, ҳам олиб, ҳам бериб ўрганган жим туришни, олиб ҳам, бериб ҳам ўрганмаган хижолат бўлишни билмайди.

* * *

Худойим, “қилишим лозим бўлган яхшиликларни тугатолмадим” деган сўзни айтгулик қилма.

* * *

Эслаб қолишларини истаган одам кўпинча унутилмас “қовун” туширади.

* * *

Ягоналикка интилма, у жой банд. Иккитадан бири бўлиш учун одам бўл. Юзтадан битта бўлмоқчимисан, лафзингга эгалик қил. Мингдан бири бўлиш учун омонатга хиёнат қилма. Миллиондан битта бўлиш учун садоқатли бўл. Миллиардлар ичида йўқолмай десанг, таъмасиз бўл.

* * *

Барчага бирдек ёқишга ҳаракат қилмаслик иллат эмас, фазилат.

* * *

Ўтмишнинг юзига тикилиб жилмаймоқ учун ўттиз йил кутиш шарт эмас, “ўтмишга айланди” деб ҳисоблаш етарли.

* * *

Шундай қалб эгалари борки, жаннат насиб қилмаслиги учун бир марта яшаши кифоя қилмайди.

* * *

Olib o‘rgangan berishni, berib o‘rgangan olishni, ham olib, ham berib o‘rgangan jim turishni, olib ham, berib ham o‘rganmagan xijolat bo‘lishni bilmaydi.

* * *

Xudoyim, “qilishim lozim bo‘lgan yaxshiliklarni tugatolmadim” degan so‘zni aytgulik qilma.

* * *

Eslab qolishlarini istagan odam ko‘pincha unutilmas “qovun” tushiradi.

* * *

Yagonalikka intilma, u joy band. Ikkitadan biri bo‘lish uchun odam bo‘l. Yuztadan bitta bo‘lmoqchimisan, lafzingga egalik qil. Mingdan biri bo‘lish uchun omonatga xiyonat qilma. Milliondan bitta bo‘lish uchun sadoqatli bo‘l. Milliardlar ichida yo‘qolmay desang, ta‘masiz bo‘l.

* * *

Barchaga birdek yoqishga harakat qilmaslik illat emas, fazilat.

* * *

O‘tmishning yuziga tikilib jilmaymoq uchun o‘ttiz yil kutish shart emas, “o‘tmishga aylandi” deb hisoblash yetarli.

* * *

Shunday qalb egalari borki, jannat nasib qilmasligi uchun bir marta yashashi kifoya qilmaydi.

Яна одамлар бор, ўн гулидан бир гули очилмай
сўлиб кетсаям, жаннат насиб қилмайди.

Аллоҳ, Аллоҳ, эзгу қалбдан мосуво қилма.

* * *

Етиб боришини билган ҳолда, етиб боришини
билмаган ҳолда, қандай етказилиши кутилган ҳолда
айтиладиган сўзлар бор. Учинчисига эҳтиёт шарт.

* * *

Силлиқ кирган силлиққина чиқиб ҳам кетади.
“Силлиқ”ман деб суюнма.

* * *

Тобутини кўтарадиган одам топилмаган мар-
хумни кўрсанг, билки, у фақат ўзи учун яшаган.

* * *

Ҳаммага яхшилик қилиш имконсиз, яхшилик
соғинишни эса ҳеч ким ман қилмаган.

* * *

Қилганимизга ҳисоб, қилмаганимизга жавоб
берамиз.

* * *

“Тапиришни ўргандингми, демак, улғайибсан.
Тинглашни ўргандингми, демак, ақлга тўлибсан”,
дейди донолар. Аллоҳ, Аллоҳ, улғайиб ақлга тўлма-
ганлар қаторидан қилма...

* * *

Шапалоқ фақат тортиб юборишга ишлатил-
майди, у тўсишга ҳам асқотади...

Yana odamlar bor, o‘n gulidan bir guli ochilmay
so‘lib ketsayam, jannat nasib qilmaydi.

Alloh, Alloh, ezgu qalbdan mosuvo qilma.

* * *

Yetib borishini bilgan holda, yetib borishini
bilmagan holda, qanday yetkazilishi kutilgan holda
aytiladigan so‘zlar bor. Uchinchisiga ehtiyot shart.

* * *

Silliq kirgan silliqqina chiqib ham ketadi. “Silliq”-
man deb suyunma.

* * *

Tobutini ko‘taradigan odam topilmagan marhumni
ko‘rsang, bilki, u faqat o‘zi uchun yashagan.

* * *

Hammaga yaxshilik qilish imkonsiz, yaxshilik
sog‘inishni esa hech kim man qilmagan.

* * *

Qilganimizga hisob, qilmaganimizga javob
beramiz.

* * *

“Gapirishni o‘rgandingmi, demak, ulg‘ayibsan.
Tinglashni o‘rgandingmi, demak, aqlga to‘libsan”,
deydi donolar. Alloh, Alloh, ulg‘ayib aqlga to‘lmaganlar
qatoridan qilma...

* * *

Shapaloq faqat tortib yuborishga ishlatilmaydi, u
to‘rishga ham asqotadi...

* * *

Ўзгаришларни истайсанми?

Унда қарашларингни ўзгартир. Йўқса, истакларинг хомхаёллигича қолаверади.

* * *

Одамга ўхшаб кўринишни эмас, одам бўлишни ўрган.

* * *

Гоҳида зуғум қилиб тирғалишавермагунча, қилаётган ишинг мажбурий вазифанг эмаслигини англамайсан.

* * *

Кўнгил тақир, юз гўзал бўлганидан кал бўлатуриб, кўнгил кенг бўлгани тузук.

* * *

Беғам яшашни истасанг — кутма.

* * *

Топаётганидан кўра, эҳтиёжи кўп бўлиш билан топаётганидан кўра, хоҳлаётгани кўп бўлишнинг фарқи бор. Иккинчиси бўлиб қолма.

* * *

Бир йўл бор: унинг қай томонига қараб юрсанг ҳам, фақат олға борасан. Ундан чиқиш учун тўхташ кифоя. Бу — эзгулик йўли. Унга кирдингми, асло тўхтама.

* * *

Шахс бўлгинг келяптими?

Унда нафсингга “йўқ” дейишни ўрган.

* * *

O‘zgarishlarni istaysanmi?

Unda qarashlaringni o‘zgartir. Yo‘qsa, istaklaring xomxayoligicha qolaveradi.

* * *

Odamga o‘xshab ko‘rinishni emas, odam bo‘lishni o‘rgan.

* * *

Gohida zug‘um qilib tirg‘alishavermaguncha, qilayotgan ishing majburiy vazifang emasligini anglamaysan.

* * *

Ko‘ngil taqir, yuz go‘zal bo‘lganidan kal bo‘laturib, ko‘ngil keng bo‘lgani tuzuk.

* * *

Beg‘am yashashni istasang – kutma.

* * *

Topayotganidan ko‘ra, ehtiyoji ko‘p bo‘lish bilan topayotganidan ko‘ra, xohlayotgani ko‘p bo‘lishning farqi bor. Ikkinchisi bo‘lib qolma.

* * *

Bir yo‘l bor: uning qay tomoniga qarab yursang ham, faqat olg‘a borasan. Undan chiqish uchun to‘xtash kifoya. Bu – ezgulik yo‘li. Unga kirdingmi, aslo to‘xtama.

* * *

Shaxs bo‘lgining kelyaptimi?

Unda nafsingga “yo‘q” deyishni o‘rgan.

* * *

Энг эзгу дуо: Аллоҳ оқибатингни хайрли қилсин!

* * *

Сафарга сиртлон билан чиқ, лайча билан эмас.

* * *

Йўл қидирма, йўл сол.

* * *

Ҳар бир ҳодиса – сен учун ё раҳмат ёки кулфат.
Ғафлатда қолмай десанг, гўдак кўзи ва кекса инсон
ақли билан унга боқ.

* * *

“Ҳар бир айтилган сўз дуодир”, дейди донолар.
Дуоларда яхшилик соғининг!

* * *

Қуён қанча тез югурмасин, моҳир овчи отган
ўқ, барибир, уни қувиб етади.

* * *

“Ор талашяпман” деб вайсаётганни кўрсанг,
билки, у аллақачон орини бой бериб бўлган.

* * *

“Худога таваккал қилиш учун аввал унга ишониш керак”, дейди Қозоқбой Йўлдош.

* * *

“Қилич қўлнинг давоми бўлган даврлар ўтди.
Сўз ҳам, амал ҳам ақлнинг давоми бўлиши шарт
бўлган даврлар келди”, деган эди шоир Муҳиддин
Абдусамад.

* * *

Eng ezgu duo: Alloh oqibatingni xayrli qilsin!

* * *

Safarga sirtlon bilan chiq, laycha bilan emas.

* * *

Yo‘l qidirma, yo‘l sol.

* * *

Har bir hodisa – sen uchun yo rahmat yoki kulfat.
G‘aflatda qolmay desang, go‘dak ko‘zi va keksa inson
aqli bilan unga boq.

* * *

“Har bir aytilgan so‘z duodir”, deydi donolar.
Duolarda yaxshilik sog‘ining!

* * *

Quyong qancha tez yugurmasin, mohir ovchi otgan
o‘q, baribir, uni quvib yetadi.

* * *

“Or talashyapman” deb vaysayotganni ko‘rsang,
bilki, u allaqachon orini boy berib bo‘lgan.

* * *

“Xudoga tavakkal qilish uchun avval unga ishonish
kerak”, deydi Qozoqboy Yo‘ldosh.

* * *

“Qilich qo‘lning davomi bo‘lgan davrlar o‘tdi. So‘z
ham, amal ham aqlning davomi bo‘lishi shart bo‘lgan
davrlar keldi”, degan edi shoir Muhiddin Abdusamad.

* * *

Буғдой нонли жонондан кўра, буғдойсўз кампир тузук.

* * *

Чин тарихни ғолиблар ёзмайди, мағлублар ҳам. Уни фақат холислар ёзади.

* * *

Баъзи китоблар муаллиф юз-хотири учун ўқилиб, ўз ҳаловатинг учун унитилади.

* * *

Ваъда билан амал орасидаги масофа жуда катта. Қанчадан-қанча одам бу йўлда бедарак кетади.

* * *

Бемаврид айтилган ҳақсўзнинг шаллақи хотин дийдиёсидан фарқи йўқ. Ҳақсўз айтсанг, вақтида айт. Йўқса, жим бўл.

* * *

Бирга яшаш мумкин бўлган умр йўлдош бор. Усиз яшаб бўлмайдиган умр йўлдош бор.

* * *

Ўтган умр эмас, яшалган умр ҳисоб.

* * *

“Аллоҳ насиб қилди” деган кишининг атрофига разм солсанг, шу насибни унга бурган воситачини кўрасан.

* * *

Мутлақ ҳақиқат уфққа ўхшайди, етишга ҳаракат қилганинг сари йироқлаб кетаверади.

* * *

Bug‘doy nonli jonondan ko‘ra, bug‘doyso‘z kampir tuzuk.

* * *

Chin tarixni g‘oliblar yozmaydi, mag‘lublar ham. Uni faqat xolislar yozadi.

* * *

Ba‘zi kitoblar muallif yuz-xotiri uchun o‘qilib, o‘z halovating uchun unitiladi.

* * *

Va‘da bilan amal orasidagi masofa juda katta. Qanchadan-qancha odam bu yo‘lda bedarak ketadi.

* * *

Bemavrid aytilgan haqso‘zning shallaqi xotin diydiosidan farqi yo‘q. Haqso‘z aytsang, vaqtida ayt. Yo‘qsa, jim bo‘l.

* * *

Birga yashash mumkin bo‘lgan umr yo‘ldosh bor. Usiz yashab bo‘lmaydigan umr yo‘ldosh bor.

* * *

O‘tgan umr emas, yashalgan umr hisob.

* * *

“Alloh nasib qildi” degan kishining atrofiga razm solsang, shu nasibni unga burgan vositachini ko‘rasan.

* * *

Mutlaq haqiqat ufqqa o‘xshaydi, yetishga harakat qilganing sari yiroqlab ketaveradi.

* * *

Вакт ўғриларининг ичидаги энг разили ўз вақтини ўзи ўғирлаган кимсадир.

* * *

Бутун вужуди ҳирсдан таранглашиб, кўзларида ўт чакнаётган киши билан мухлис орасида катта фарқ йўқ.

* * *

“Савдо”ни бегона билан, дастурхон устидаги дилбар суҳбатни туғишганлар билан қилаётган бўлсанг, сен бахтли одамсан.

* * *

Таҳсинни бошбошдоқликни тўхтатганга эмас, саодатли ҳаётни бошлаб берганга айт.

* * *

Вақтнинг қатъияти ҳайратланарли. У ҳеч кимни кутиб ўтирмайди. Ўтаверади.

* * *

Бодринг сенга сабоқ бўлсин. Очкўзлик қилсанг, аччиқ таъм туясан.

* * *

Энг ирkit ўғри – қарз олиб қайтармайдиган одам.

* * *

Пардага қараб, тафаккур қил. Кераксиз нурдан, ёт нигоҳдан, ҳатто шармисорликдан тўсади. Сен ҳам парда бўл. Ғийбат ҳам, тухмат ҳам, ёмонлик ҳам ортингда қолсин.

* * *

Vaqt o‘g‘rilarining ichidagi eng razili o‘z vaqtini o‘zi o‘g‘irlagan kimsadir.

* * *

Butun vujudi hirsdan taranglashib, ko‘zlarida o‘t chaqnayotgan kishi bilan muxlis orasida katta farq yo‘q.

* * *

“Savdo”ni begona bilan, dasturxon ustidagi dilbar suhbatni tug‘ishganlar bilan qilayotgan bo‘lsang, sen baxtli odamsan.

* * *

Tahsinni boshboshdoqlikni to‘xtatganga emas, saodatli hayotni boshlab berganga ayt.

* * *

Vaqtning qat‘iyati hayratlanarli. U hech kimni kutib o‘tirmaydi. O‘taveradi.

* * *

Bodring senga saboq bo‘lsin. Ochko‘zlik qilsang, achchiq ta‘m tuyasan.

* * *

Eng irkit o‘g‘ri – qarz olib qaytarmaydigan odam.

* * *

Pardaga qarab, tafakkur qil. Keraksiz nurdan, yot nigohdan, hatto sharmisorlikdan to‘sadi. Sen ham parda bo‘l. G‘iybat ham, tuhmat ham, yomonlik ham ortingda qolsin.

* * *

Вақт даволамайди, кўниктиради.

* * *

“Олов ғиштни пиширгандай, машаққат одамни тоблайди” дейдиганларга бир гап: “Ўз вақтида ўтдан олинмаган ғиштни кўрганмисиз? Куйиб кетганидан ҳеч нарсага ярамай қолади. Шунинг учун ўзингизни ҳадеб машаққатга урманг.

* * *

Катта амалинг учун сенга ялтоқланиб, ўзидан кичик амалдагиларга ўдағайлайдиган кимсадан узоқ юр. Йўқса, вақт келиб амали сеникидан ўзгариб, зулмига ҳам рўпара бўласан.

* * *

“Нима билан ғурурлансанг, ўша билан хор қилинасан” деган гапни муболаға деб ўйлаётган бўлсанг, ҳаётга боқ.

* * *

Бу ҳаётда сени курашишга ундаётган, тутиб турган, суяган, далда бўлган, таскин ва умид бераётган кишиларга таъзим қил.

* * *

Ойдинлар онгида ўрнашган ҳадик халқ турмушида акс-садо беради.

* * *

Эси киргунча жуда кўп нарсалар ҳақида сўраган одам, эси киргач, жуда кўп нарсалар ҳақида гапир-

* * *

Vaqt davolamaydi, ko‘niktiradi.

* * *

“Olov g‘ishtni pishirganday, mashaqqat odamni toblaydi” deydiganlarga bir gap: “O‘z vaqtida o‘t-dan olinmagan g‘ishtni ko‘rganmisiz? Kuyib ketganidan hech narsaga yaramay qoladi. Shuning uchun o‘zingizni hadeb mashaqqatga urmang.

* * *

Katta amaling uchun senga yaltoqlanib, o‘zidan kichik amaldagilarga o‘dag‘aylaydigan kimsadan uzoq yur. Yo‘qsa, vaqt kelib amali senikidan o‘zganda, zulmiga ham ro‘para bo‘lasan.

* * *

“Nima bilan g‘ururlansang, o‘sha bilan xor qilinasan” degan gapni mubolag‘a deb o‘ylayotgan bo‘lsang, hayotga boq.

* * *

Bu hayotda seni kurashishga undayotgan, tutib turgan, suyagan, dalda bo‘lgan, taskin va umid berayotgan kishilarga ta‘zim qil.

* * *

Oydinlar ongida o‘rnashgan hadik xalq turmushida aks-sado beradi.

* * *

Esi kirguncha juda ko‘p narsalar haqida so‘ragan odam, esi kirgach, juda ko‘p narsalar haqida gapir-

масликни афзал кўради. Аммо эси кирмаганлар га-
пирмаганига қўймайди. Ҳаёт шуниси билан қизиқ.

* * *

Тили билан дили бир бўлмаган киши бу ҳаёт
сахнасида ўз тимсолини ҳеч қачон яратолмайди.

* * *

Ўзинг учун еттинчи даражада деб ўйлаётган
кишилар сени биринчи даражада тутиб турганини
унутма.

* * *

Ҳаёт ҳақиқати шуки, кўпчиликка дахлдор қарор
озчилик томонидан қабул қилинади.

* * *

То тирик экансан, армоним бор дема. Унутма,
ўтмишда қолган армонларинг келажақдаги имкон-
ларингдан умидвор.

* * *

Орзуларингни армонларга ем қилсанг, келажақ-
даги имконлар ҳам сендан юз ўгиради.

* * *

Олимларга дохил мавзунинг тақдири авомга
ҳавола этилса, олимларнинг авомга мос суҳбатдошга
айланиши учун кўп вақт керак бўлмайди.

* * *

Гоҳида ҳақиқатни баралла айтиб шарманда
бўлгандан кўра, обрўли овсар бўлган маъқул.

maslikni afzal ko‘radi. Ammo esi kirmaganlar gapir-
maganiga qo‘ymaydi. Hayot shunisi bilan qiziq.

* * *

Tili bilan dili bir bo‘lmagan kishi bu hayot sahnasida
o‘z timsolini hech qachon yaratolmaydi.

* * *

O‘zing uchun yettinchi darajada deb o‘ylayotgan
kishilar seni birinchi darajada tutib turganini unutma.

* * *

Hayot haqiqati shuki, ko‘pchilikka daxldor qaror
ozchilik tomonidan qabul qilinadi.

* * *

To tirik ekansan, armonim bor dema. Unutma,
o‘tmishda qolgan armonlaring kelajakdagi imkon-
laringdan umidvor.

* * *

Orzularingni armonlarga yem qilsang, kelajakdagi
imkonlar ham sendan yuz o‘giradi.

* * *

Olimlarga doxil mavzuning taqdiri avomga havola
etilsa, olimlarning avomga mos suhbatdoshga aylanishi
uchun ko‘p vaqt kerak bo‘lmaydi.

* * *

Gohida haqiqatni baralla aytib sharmanda bo‘lgan-
dan ko‘ra, obro‘li ovsar bo‘lgan ma‘qul.

* * *

Режа билан орзунинг фарқи шундаки, режани амалга ошириш мумкин.

* * *

Умр йўлидаги вақтинча ҳамроҳларга ишониш – булут соясидан умид қилишга ўхшайди.

* * *

Айрим гумроҳлар ўз аҳмоқлигини “хато” деб изоҳлайди.

* * *

Ҳаёт – сен тузажак режаларнинг муҳаррири.

* * *

Соат милларининг чиқ-чиқи умрингни марра сари етаклаётган вақтнинг қадам товушларидир.

* * *

Боқиманданинг “Ҳамма уйда менинг ҳам насибам бор” деган хомхаёлда юришига уни қуруқ қайтармаган биринчи уй сабаб.

* * *

Ўтган вақтдан биз розимиз. Вақт-чи?..

* * *

Узоқроқ яшаш учун беҳуда нарсаларга вақт сарфлама.

* * *

Ўзгариш вақти келдими, пайсалга солма, йўқса хотирага айланасан.

* * *

Reja bilan orzuning farqi shundaki, rejani amalga oshirish mumkin.

* * *

Umr yo‘lidagi vaqtincha hamrohlarga ishonish – bulut soyasidan umid qilishga o‘xshaydi.

* * *

Ayrim gumrohlar o‘z ahmoqligini “xato” deb izohlaydi.

* * *

Hayot – sen tuzajak rejalarning muharriri.

* * *

Soat millarining chiq-chiqi umringni marra sari yetaklayotgan vaqtning qadam tovushlaridir.

* * *

Boqimandaning “Hamma uyda mening ham nasibam bor” degan xomxayolda yurishiga uni quruq qaytarmagan birinchi uy sabab.

* * *

O‘tgan vaqtdan biz rozimiz. Vaqt-chi?..

* * *

Uzoqroq yashash uchun behuda narsalarga vaqt sarflama.

* * *

O‘zgarish vaqti keldimi, paysalga solma, yo‘qsa xotiraga aylanasan.

* * *

Ҳаёт англатган ҳақиқат шуки, аксар ҳолларда тулпорларнинг жиловлари эшакларнинг думига боғланар экан.

* * *

Одамлардан олисда қолгандан кўра, одамлардан олислаб қолган ёмон.

* * *

Унутма: орзуларнинг ушалишида хайрихоҳлар ҳиссаси бор.

* * *

Ҳеч қачон ҳаётни янгидан бошлаб бўлмайди. Берилганини бошқачароқ давом эттириш мумкин.

* * *

Соғайишни истамаганга умрбоқийлик эликсири ҳам фойда бермайди.

* * *

Разил ўзгармайди, ожиз қолганда актёрга айланади, холос.

* * *

“Бахтлиман” деб айтган лаҳзадан бошлаб бахтсизлик билан баҳс бошлайсан.

* * *

Ҳаётингга неъмат янглиғ кириб келганнинг қадрига ет. Йўқса, у сени сабоқ янглиғ тарк этади.

* * *

Hayot anglatgan haqiqat shuki, aksar hollarda tulporlarning jilovlari eshaklarning dumiga bog‘lanar ekan.

* * *

Odamlardan olisda qolgandan ko‘ra, odamlardan olislab qolgan yomon.

* * *

Unutma: orzularning ushalishida xayrixohlar hissasi bor.

* * *

Hech qachon hayotni yangidan boshlab bo‘lmaydi. Berilganini boshqacharoq davom ettirish mumkin.

* * *

Sog‘ayishni istamaganga umrboqiylik eliksiri ham foyda bermaydi.

* * *

Razil o‘zgarmaydi, ojiz qolganda aktyorga aylanadi, xolos.

* * *

“Baxtliman” deb aytgan lahzadan boshlab baxtsizlik bilan bahs boshlaysan.

* * *

Hayotingga ne‘mat yanglig‘ kirib kelganning qadriga yet. Yo‘qsa, u seni saboq yanglig‘ tark etadi.

* * *

Яхши одам яхшилигини исботлаш учун вақт сарфламайди.

* * *

Айрим жуфтликларнинг бахтли яшаши учун манманлик халал беради, холос.

* * *

Бой берилган имконни яна бир марта топарсан эҳтимол, аммо йўқотилган вақтни тополмайсан.

* * *

“Ёлғизликдан эмас, беҳуда муносабатлардан кўрқинг. Бу вақтингизни зое қилади”, дейди донолар.

* * *

Ҳаёт деган саҳнада аслини бекитган бисёр.

* * *

“Тамом бўлдим” деганидан кейин ҳам кимнингдир орзусида яшаб қолганлар бор. Атрофини қуршаган жами жондан умидини узиб, ўзи ягона умид манбаи бўлганлар бор.

Хўш? Энди ҳам одамнинг йиқилиб чилпарчин бўлгач, ҳеч нарса кўрмагандай ҳаммасини бошидан бошлаб кетаверадиган уста ўйинчи эканига шубҳангиз борми?!

* * *

Энг яхши ота-онанинг фарзанди бўлиш билан бошланиб, энг яхши фарзандларнинг ота-онаси бўлиш билан ниҳоясига етган ҳаёт чинакам бахтга йўғрилган ҳаёт эканлигига шубҳа қилманг.

* * *

Yaxshi odam yaxshiligini isbotlash uchun vaqt sarflamaydi.

* * *

Ayrim juftliklarning baxtli yashashi uchun manmanlik xalal beradi, xolos.

* * *

Boy berilgan imkonni yana bir marta toparsan ehtimol, ammo yo‘qotilgan vaqtни topolmaysan.

* * *

“Yolg‘izlikdan emas, behuda munosabatlardan qo‘rqing. Bu vaqtingizni zoye qiladi”, deydi donolar.

* * *

Hayot degan sahnada aslini bekitgan bisyor.

* * *

“Tamom bo‘ldim” deganidan keyin ham kimningdir orzusida yashab qolganlar bor. Atrofni qurshagan jami jondan umidini uzib, o‘zi yagona umid manbai bo‘lganlar bor.

Xo‘sh? Endi ham odamning yiqilib chilparchin bo‘lgach, hech narsa ko‘rmaganday hammasini boshidan boshlab ketaveradigan usta o‘yinchi ekaniga shubhangiz bormi?!

* * *

Eng yaxshi ota-onaning farzandi bo‘lish bilan boshlanib, eng yaxshi farzandlarning ota-onasi bo‘lish bilan nihoyasiga yetgan hayot chinakam baxtga yo‘g‘rilgan hayot ekanligiga shubha qilmang.

* * *

Ўнга семиз эчкидан бир ориқ сигир маъқул.

* * *

Ерга йиқилгандан осмонга қулаган ёмон.

* * *

“Сухбат баҳамжихат қуриладиган иморат”, дейди Икром Искандар. Хулоса ўзингиздан.

* * *

“Худодан шуни сўра: орттирган мулкинг болаларингнинг изтиробига сабаб бўлмасин”, дейди Икром Искандар. Хулоса яна ўзингиздан.

* * *

Олқишга маҳлиёликдан ўзи асрасин. Унга мубтало бўлганлар роль ўйнашдан тўхтамайди. Ҳатто подшолар ҳам.

* * *

Қишлоғингда ҳамма ўтинчи бўлса, сен болтачи бўл.

* * *

Шундайлар бор: бир гапга тушса, фақат қўнғироқ чалиб тўхтатиш мумкин. Аттанг, қўнғироқ чўнтакка сиғмайди.

* * *

Илми билан мақтанган шайтон эди. Сен ундай қилма. Ахир, одамсан.

* * *

O'nta semiz echkidan bir oriq sigir ma'qul.

* * *

Yerga yiqilgandan osmonga qulagan yomon.

* * *

“Suhbat bahamjihat quriladigan imorat”, deydi Ikrom Iskandar. Xulosa o'zingizdan.

* * *

“Xudodan shuni so'ra: orttirgan mulking bolalarining iztirobiga sabab bo'lmasin”, deydi Ikrom Iskandar. Xulosa yana o'zingizdan.

* * *

Olqishga mahliyolikdan o'zi asrasin. Unga muftalo bo'lganlar rol o'ynashdan to'xtamaydi. Hatto podsholar ham.

* * *

Qishlog'ingda hamma o'tinchi bo'lsa, sen boltachi bo'l.

* * *

Shundaylar bor: bir gapga tushsa, faqat qo'ng'iroq chalib to'xtatish mumkin. Attang, qo'ng'iroq cho'n-takka sig'maydi.

* * *

Ilmi bilan maqtangan shayton edi. Sen unday qilma. Axir, odamsan.

* * *

Душманлигини яширмаган киши мунофиқдан кўра ҳурматга лойиқ.

* * *

“Остингги тош ағдарар”, дер эди раҳматли устоз Маҳмуд Саъдий. Энди англадимки, устоз тегирмон тошини эмас, хотинқулларни назарда тутар экан.

* * *

Ойдинлари лоқайд халқ “Қизил китоб”га муносиб.

* * *

Бахтиқаро одамлардан бирини кўрмоқ истасанг, барчага бирдек ёқмоқчи бўлганга боқ.

* * *

– Яхшиликка мукофот борми?
– Ҳа, нариги дунёда, албатта, бор.

* * *

Кўп еб-ичиш ўз танангни зўрлашдай гап. Аммо ёшинг ўтгач, зўрлаш навбати унга келади.

* * *

Инсоннинг либоси, соч-соқоли, терисининг ранги, хулқи, эътиқоди, қарашлари, ҳатто қалби ўзгариши мумкин. Аммо Аллоҳ ирода қилмаса, бахилнинг феъли ўзгармайди. Бу феъл ўз маконини ўлим билан бирга тарк этади...

* * *

Айрим суярманларнинг фожиаси шуки, ихлос қилганини “маъбуда” деб ўйлайди. Унинг фожиаси эса, “суярманларим тўғри айтаяпти”, деб ўйлашидир.

* * *

Dushmanligini yashirmagan kishi munofiqdan ko‘ra hurmatga loyiq.

* * *

“Ostinggi tosh ag‘darar”, der edi rahmatli ustoz Mahmud Sa‘diy. Endi angladimki, ustoz tegirmon toshini emas, xotinqullarni nazarda tutar ekan.

* * *

Oydinlari loqayd xalq “Qizil kitob”ga munosib.

* * *

Baxtiqaro odamlardan birini ko‘rmoq istasang, barchaga birdek yoqmoqchi bo‘lganga boq.

* * *

– Yaxshilikka mukofot bormi?
– Ha, narigi dunyoda, albatta, bor.

* * *

Ko‘p yeb-ichish o‘z tanangni zo‘rlashday gap. Ammo yoshing o‘tgach, zo‘rlash navbati unga keladi.

* * *

Insonning libosi, soch-soqoli, terisining rangi, xulqi, e‘tiqodi, qarashlari, hatto qalbi o‘zgarishi mumkin. Ammo Alloh iroda qilmasa, baxilning fe‘li o‘zgarmaydi. Bu fe‘l o‘z makonini o‘lim bilan birga tark etadi...

* * *

Ayrim suyarmanlarning fojiasi shuki, ixlos qilganini “ma‘buda” deb o‘ylaydi. Uning fojiasi esa, “suyarmanlarim to‘g‘ri aytayapti”, deb o‘ylashidir.

* * *

Ўтмишдан эртақ айтиб, келажакдан лоф урма.
Бугундан гапир.

* * *

Худо адолатни маҳкам тутган билан бирга,
адолатсиз диндор билан эмас.

* * *

Аёлнинг қилмиши ҳам яланғоч бадан сингари
эътибор тортади.

* * *

Амалдан тушган арзандани биринчи туртган
киши, ундан энг кўп фойдаланган одам бўлиб
чиқади. Дунё шундай...

* * *

Қувончни боладай тез топувчи йўқ.

* * *

Шаҳарда ҳамма ёлғиз.

* * *

Ё қодир Эгам, барча бандаларингга шундай
саодат бер, токи вақт келиб жон қуши парвоз этганда,
ортидан халойиқ нола қилсин. Яхшиликларини
эслаб, кўзига ёш қалқсин. Унинг қазосини эшитган
бирор кимса суюнмасин ё лоқайд қолмасин...

Ҳа, ҳар бир бандангга шундай хотимани насиб
қил.

* * *

O'tmishdan ertak aytib, kelajakdan lof urma.
Bugundan gapir.

* * *

Xudo adolatni mahkam tutgan bilan birga, adolatsiz
dindor bilan emas.

* * *

Ayolning qilmishi ham yalang'och badan singari
e'tibor tortadi.

* * *

Amaldan tushgan arzandani birinchi turtgan kishi,
undan eng ko'p foydalangan odam bo'lib chiqadi.
Dunyo shunday...

* * *

Quvonchni boladay tez topuvchi yo'q.

* * *

Shaharda hamma yolg'iz.

* * *

Yo qodir Egam, barcha bandalaringga shunday
saodat ber, toki vaqt kelib jon qushi parvoz etganda,
ortidan xaloyiq nola qilsin. Yaxshiliklarini eslab,
ko'ziga yosh qalqsin. Uning qazosini eshitgan biror
kimsa suyunmasin yo loqayd qolmasin...

Ha, har bir bandangga shunday xotimani nasib qil.

“МИСОЛ СЎРАМАНГ, КУТИНГ. КЎРАСИЗ...”

(сўнгсўз ўрнида)

Қадрдонимиз, дўстимиз Абдулҳамид “Теран сўз” тўпламини нашрдан олдин кўриб, фикр билдиришимни сўради. Ўқиб чиқдим. Ёқди. Фикрларимни ёзма тарзда билдирсам, ўқувчи учун ҳам фойдали бўлармикан, деган мақсадда кўлимга қалам олдим.

Баъзилар тўпламга бир қур кўз ташлаб, ҳали ўқимаёқ: “Э, ҳамма файласуф бўлиб кетди-да”, деган ошиғич хулосага ҳам келиши мумкин. Аммо муаллиф бу ҳикматлар билан файласуфлик даъвосини қилмаган, гарчи фалсафа илмидан таҳсил кўрган бўлса ҳам. Ўзи ижодкор инсонлар кузатувчан бўлади, ҳаётга бошқача кўз билан қарайди, ҳар бир воқеа-ҳодисадан кутилмаган хулосалар чиқаради. “Теран сўз” муаллифи ҳам, албатта, бундан мустасно эмас, бошқалардан авлолиги ҳам бор. Чунки кузатувларини ихчам тарзда тақдим этган.

Китобдаги фикрларга “сочқилар” деб жанр қўйилибди. Менга қолса, уларни “учқунлар” дер

эдим. Чунки улар теккан жойини куйдирадиган учкунга ўхшайди. Таг замирида эса ўткир сатира унсурлари бор.

Мана, бу фикрларга қайта эътибор беринг: *“Ўз азаматларини ҳимоя қилиш ўрнига, хотирлаб қўшиқ айтишни афзал билганлар “халқмиз” деб даъво қилмай қўя қолсин”, “Ўз фикри йўқ киши камикадзе дронидан фарқ қилмайди”, “Муносиб кишига қилинган таъзим – ахлоқсизнинг юзига тортилган тарсакидек олқишга сазовор”, “Кўр-кўрона эргашгани хосиятли одамнинг ҳам касофати уради”, “Аҳмоқ босар-тусарини билмай қолиши учун катта мансабга миниши шарт эмас. Янги иштон олиши кифоя”, “Тўғри қиляпман” деган хомхаёл “тўғри қиляпманми?” деган саволга айланмагунча, эгри йўлда улоқиб юрганингни англамайсан”, “Борлиқни борлигича қабул қил, аммо ўз ҳолига ташлаб қўйма”. Ёки: “Юзидан ҳорғинлик сезилиб турган киши уф тортиб, деди:*

– Худойим-ей, қани менинг ҳам акам бўлса, бир энасини эмдирсам.

Ажабланиб сўрадим:

– Ёлғизмисиз?

У жавоб қилди:

– Тўнғичман”.

Узр. Бунча кўп кўчирма келтирмоқчи эмасдим, китобни ўқиётганингизда эътиборсиз ўтказиб юборган бўлсангиз, қайта ўқинг, дедим.

Муаллифни яхши танийман. Тили ҳам, қалами ҳам ҳамиша ўткир ҳазилларга “ўқланган”ини ҳам яхши биламан. Шунинг учун кўпроқ ҳажвиялар ёзинг, деб тавсия бериб тураман. Шу тавсиялар асосида “Менинг тасаввурим” деган ҳажвиялар тўплами нашр бўлган.

Ушбу тўпламдаги сатира уфуриб турган аксар фикрларни кимдир, дейлик, бугунги тил билан айтганда, бирон “стендаб”чи саҳнага чиқиб, ижро қилиши ҳам мумкин. Фақат бу иш томошабиндан ўта диққат билан тинглашни талаб қилади.

Энг асосий жиҳати, муаллиф ҳаётдан олинган сабоқларни мушоҳада қилади. Сочқиларнинг самимий ва ростлиги шундан. Бу жуда муҳим, ижодкор ёзаётган ҳар бир сатрини, аввало, ўзи яшаб ўтмоғи зарур. Муаллиф бир ўринда: “Мисол сўраманг, кутинг. Кўрасиз”, деб ёзади. Назаримда, гап орасида айтиб ўтилган мана шу фикр тўпламдаги барча ҳикматларнинг мағзини ифода қилган. Бу ҳикматлар бир ўтиришда тўқиб ташланмагани, аксинча, кунлар, ойлар, йиллар давомида муаллифнинг қалбида қайнагани, у мана шу жараёнда яшаб ўтгани билан аҳамиятлидир.

Икром ИСКАНДАР,
Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси аъзоси

МУНДАРИЖА

Жингиртоб ўйлар (<i>сўзбоши</i>).....	3
Ватанга яхшилик соғинган – одам!	13
Маҳкумга эрк, ҳукмдорга самимий сўз – армон.....	31
Олимдан чиққан жоҳилдан кўрк	51
Суюқфеъллик суюқоёқликдан ёмон.....	67
Аҳмоқнинг оқилга айланишига умид қилма	77
Лафзидан қайтган хиёнатдан қайтмайди	185
Ота-она истагини уқмоққа меҳр, ёр хаёлининг товушини эшитмоқ-чун муҳаббат керак.....	209
Ўлганинга ҳатто душманларинг ҳам хўнг-хўнг йиғлаши учун мардонавор яша.....	225
Бугуннинг қарғиши: лайкка зор, ижтимоий тармоқларда хор бўл.....	235
Қандай бахтли одамлар бор?!	
Калласидан фойдаланмайди.	241
Ҳаёт англатган ҳақиқатлар	289
“Мисол сўраманг, кутинг. Кўрасиз...” (<i>сўнгсўз</i>).....	332

Адабий-бадиий нашр

ТЕРАН СЎЗ

Сочқилар

Абдулҳамид Мухторов

Мухаррирлар: Саҳобиддин Хўжанов
Хусан Нишонов
Жалолбек Йўлдошбеков
Ситора Тождидинова

Бадиий муҳаррир: Акбар Мамасолиев

Техник муҳаррир: Олмос Мухторов

Саҳифаловчи: Лутфулло Абдуллаев

Мусахҳих: Гулнора Раимбердиева

Нашриёт лицензияси: АИ №134, 27.04.2009

Босишга рухсат этилди: 16.02.2026-й.

Офсет қоғози. Қоғоз бичими: 84х108 1/32.

Офсет босма. Ҳисоб-нашриёт т.: 19,3. Шартли б.т.: 20,1.

Адади: 3000 Буюртма № 7

“Tafakkur” нашриётида тайёрланди ва чоп этилди.

100129, Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур тумани,

А.Навоий кўчаси 30-уй.

Тел.: (+99899) 914-37-16